

Lovforslag nr. L 130. Fremsat den 15. marts 1984 af industriministeren

Forslag

til

Lov om erhvervsdrivende fonde

Kapitel 1

Lovens anvendelsesområde

§ 1. Loven finder anvendelse på fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner, der efter stk. 2 anses for at være erhvervsdrivende (erhvervsdrivende fonde).

Stk. 2. En fond anses efter denne lov for erhvervsdrivende, hvis den:

- 1) overdrager varer eller immaterielle rettigheder, erlægger tjenesteydelser eller lignende, for hvilke den normalt modtager vederlag, eller
- 2) udøver virksomhed med salg eller udlejning af fast ejendom, eller
- 3) har den i aktieselskabslovens § 2, stk. 1 eller 2, anførte forbindelse med et aktie- eller anpartsselskab eller med en anden virksomhed af den i nr. 1 eller 2 nævnte art.

Stk. 3. En fond anses dog ikke for erhvervsdrivende, hvis den virksomhed, fonden udøver eller har den i stk. 2, nr. 3, anførte forbindelse med, er af begrænset omfang eller kun omfatter en uvæsentlig del af fondens samlede formue.

Stk. 4. Loven omfatter ikke:

- 1) fonde, der er oprettet ved lov eller i henhold til lov, og som er undergivet tilsyn af staten,
- 2) Danmarks Nationalbank, sparekasser, pensionskasser og godkendte realkreditinstitutter,
- 3) almennyttige boligselskaber, godkendte uddannelsesinstitutioner og teknologiske serviceinstitutter, såfremt fonden ikke ud

over sit hovedformål varetager andre opgaver,

- 4) fonde, med hvilke en kommune eller amtskommune har indgået en aftale til opfyldelse af kommunens eller amtskommunens forpligtelser i henhold til lov om social bistand, såfremt fonden ikke varetager andre opgaver.

Stk. 5. Fondsmyndigheden kan med industriministerens samtykke bestemme, at en fond, som på anden måde end efter denne lov er undergivet offentligt tilsyn og økonomisk kontrol, helt eller delvis skal være undtaget fra loven.

Stk. 6. I aktieselskabsregisteret oprettes en fortegnelse over de fonde, som i medfør af stk. 4 og 5 ikke er omfattet af loven. Industriministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

§ 2. En fond, som omfattes af § 1, stk. 2, nr. 3, anses som moderfond, og den eller de aktie- eller anpartsselskaber eller andre virksomheder, med hvilke fonden har den dér anførte forbindelse, anses som dattervirksomheder.

Stk. 2. En moderfond og dens dattervirksomheder udgør i forening en koncern.

§ 3. Overregistrator afgør i tvivlstilfælde, om en fond er omfattet af denne lov.

Kapitel 2

Navn

§ 4. Erhvervsdrivende fonde skal i deres navn benytte ordet »fond«.

Stk. 2. Erhvervsdrivende fondes navne skal tydeligt adskille sig fra andre fondes navne og må ikke være egnede til at vildlede. I navnet må der ikke uberettiget optages slægtsnavn, firma, særegent navn på fast ejendom, varemærke, forretningskendetegn o.lign., der ikke tilkommer fonden, eller noget, som kan forveksles hermed.

Stk. 3. En enhvervsdrivende fonds navn, hjemsted (hovedkontor) samt det registreringsnummer, hvorunder den er indført i aktieselskabs-registeret, skal anføres på fondens breve og andre forretningspapirer.

Stk. 4. Udøver fonden tillige virksomhed under anvendelse af binavne, skal disse angives i vedtægten i forbindelse med fondens navn. *Stk. 2* finder tilsvarende anvendelse på erhvervsdrivende fondes binavne. Ved benyttelse af binavnet skal fondens hovednavn tilføjes binavnet i parentes.

Kapitel 3

Registrering af stiftelsen.

Vedtægt

§ 5. En erhvervsdrivende fond skal af bestyrelsen registreres i justitsministeriet (fondsregistret) og i aktieselskabs-registeret. Anmeldelse indsendes til aktieselskabs-registeret. Optagelse i aktieselskabs-registeret kan ikke finde sted, før fonden er optaget i fondsregistret.

Stk. 2. Fondsregistret og overregistrator kan kræve de oplysninger, der er nødvendige for at bedømme, om betingelserne for registrering er opfyldt.

§ 6. En erhvervsdrivende fond, der ikke er registreret i fondsregistret, kan ikke som sådan erhverve rettigheder eller indgå forpligtelser. Den kan heller ikke være part i retssager, bortset fra søgsmål om stiftelsen.

Stk. 2. For forpligtelser, der før registreringen indgås på fondens vegne, hæfter de, der har indgået forpligtelsen eller har medansvar herfor, solidarisk. Ved registreringen overtager fonden disse forpligtelser.

§ 7. For en erhvervsdrivende fond skal der oprettes en vedtægt. Denne skal indeholde angivelse af:

- 1) fondens navn,
- 2) fondens stifter (stiftere),

- 3) den kommune her i landet, hvor fonden skal have sit hjemsted (hovedkontor),
- 4) fondens formål,
- 5) grundkapitalens størrelse ved oprettelsen, og hvorledes den er indbetalt (kontant eller i andre værdier),
- 6) hvorvidt fonden i forbindelse med stiftelsen i øvrigt skal overtage andre værdier end kontanter,
- 7) eventuelle særlige rettigheder eller fordele, der er tillagt stiftere eller andre,
- 8) antallet af bestyrelsesmedlemmer, og hvorledes de udpeges,
- 9) regnskabsaflæggelse, herunder regnskabsåret,
- 10) anvendelse af overskud.

Stk. 2. Dokumenter, hvortil der henvises i vedtægten, men hvis hovedindhold ikke er gengivet i vedtægten, skal vedhæftes denne.

Stk. 3. Fastsætter bestyrelsen almindelige retningslinier vedrørende de i *stk. 1, nr. 4* og *10*, nævnte forhold, skal disse indsendes til aktieselskabs-registeret.

Kapitel 4

Kapital

§ 8. En erhvervsdrivende fond skal have en grundkapital på mindst 300.000 kr. Fondens kan ikke registreres, før den i vedtægten fastsatte grundkapital er fuldt indbetalt.

Stk. 2. Skal indbetaling af en fonds grundkapital helt eller delvis ske i andre værdier end i kontanter (apportindskud), eller skal en fond overtage sådanne værdier i forbindelse med oprettelsen, skal der redegøres for de omstændigheder, der er af betydning for bedømmelsen af indskuddet eller overtagelsen. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af de enkelte indskudte eller overtagne aktiver og skal angive navn og bopæl på de personer, der er omfattet af aftale om indskud eller overtagelse. I forbindelse hermed skal der afgives erklæring af en statsautoriseret eller registreret revisor om den værdi, hvortil de indskudte eller overtagne aktiver kan optages i balancen, herunder oplysning om den anvendte fremgangsmåde ved vurderingen.

Stk. 3. Apportindskud skal kunne gøres til genstand for økonomisk vurdering og kan ikke foretages ved påtagelse af forpligtelse til at udføre arbejde eller erlægge tjenesteydelse.

Stk. 4. For aktier og obligationer, der er optaget til notering på Københavns Fonds-

børs, kan den senest noterede køberkurs lægges til grund. For andre aktier, for andre obligationer, for anpart i anpartsselskaber samt for kapitalandele i dattervirksomheder kan skattekursen lægges til grund.

Stk. 5. Såfremt erklæring ikke er afgivet inden for de sidste fire måneder før anmeldelse i henhold til § 50, stk. 2, skal der afgives en supplerende erklæring fra den revisor, der har afgivet erklæringen, om apportindskuddets værdi i mellemtiden er ændret væsentligt.

§ 9. En erhvervsdrivende fonds grundkapital kan forhøjes ved bestyrelsens beslutning:

- 1) ved overførelse af reserver eller overskud ifølge fondens senest reviderede årsregnskab, eller
- 2) ved arv, gave eller lignende bidrag, som fonden har modtaget til forhøjelse af grundkapitalen.

Stk. 2. Bestyrelsen foretager de ændringer af vedtægten, der er en nødvendig følge af en forhøjelse i henhold til stk. 1.

Stk. 3. Ved kapitalforhøjelse, der sker på grundlag af arv, gave eller lignende bidrag i andre værdier end kontanter, gælder reglerne i § 8, stk. 2-5, idet erklæring efter stk. 2, sidste pkt., dog afgives af fondens revisor.

Stk. 4. Ved kapitalforhøjelse, der sker i form af overførelse af reserver eller overskud, skal fondens revisor afgive erklæring om, at fondens økonomiske stilling ikke er forringet på en sådan måde, at de reserver eller overskud, der overføres, ikke længere er til stede.

Stk. 5. Kapitalforhøjelse efter stk. 1 skal anmeldes til aktieselskabs-registeret inden en måned efter beslutning om overførelse fra reserver eller overskud, henholdsvis efter indbetaling af forhøjelsesbeløbet.

§ 10. Nedsættelse af grundkapitalen kræver fondsmyndighedens samtykke. Industriministeren kan fastsætte regler om meddelelse af samtykke, herunder om underretning af kreditorer, og om indgivelse af anmeldelse til aktieselskabs-registeret.

Stk. 2. Vedtægten kan bestemme, at grundkapitalen gennem et nærmere fastsat tidsrum skal nedsættes med bestemte beløb eller bestemte andele med henblik på uddeling til formålet. De nødvendige vedtægtsændringer

skal følge af en nedsættelse besluttet af bestyrelsen og skal anmeldes til aktieselskabs-registeret inden en måned efter beslutningen. Uddeling i henhold til 1. pkt. og nedsættelse af grundkapitalen kan kun ske, såfremt fondens revisor erklærer, at fonden efter uddelingen vil have utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine kreditorer.

Stk. 3. Grundkapitalen kan ikke nedsættes til et beløb under det i § 8, stk. 1, 1. pkt., fastsatte mindstebeløb.

Kapitel 5

Ledelse

§ 11. En erhvervsdrivende fond ledes af en bestyrelse, der ud over de bestyrelsesmedlemmer, der vælges efter § 20, stk. 1, 1. pkt., består af mindst 3 medlemmer. En fortegnelse over medlemmerne af bestyrelsen skal indsendes til aktieselskabs-registeret ved registreringen.

Stk. 2. Bestyrelsen kan ansætte en eller flere direktører.

Stk. 3. Flertallet af bestyrelsens medlemmer må ikke være ansat som direktører i fonden. En direktør må ikke uden fondsmyndighedens samtykke vælges til formand.

§ 12. Bestyrelsesmedlemmer og direktører skal være myndige. Direktører og mindst halvdelen af bestyrelsesmedlemmerne skal være bosat her i landet, medmindre fondsmyndigheden undtager fra dette krav, eller kravet strider mod internationale forpligtelser.

§ 13. Et bestyrelsesmedlem kan til enhver tid udtræde af bestyrelsen.

Stk. 2. Et bestyrelsesmedlem skal udtræde, såfremt denne er under konkurs.

Stk. 3. Et bestyrelsesmedlem, der gør sig skyldig i en handling, som gør den pågældende uværdig til fortsat at være medlem af bestyrelsen, skal udtræde af bestyrelsen.

Stk. 4. Et bestyrelsesmedlem, som på grund af længerevarende sygdom eller anden svækkelse har vist sig ude af stand til at beklæde hvervet som medlem af bestyrelsen, eller som har vist sig klart uegnet, skal udtræde af bestyrelsen.

§ 14. Fondsmyndigheden kan afsætte et bestyrelsesmedlem eller en direktør, der ikke

opfylder betingelserne i § 12. Fondsmyndigheden kan endvidere afsætte et bestyrelsesmedlem, der ikke opfylder kravene i oprettelsesdokumentet for fonden eller vedtægten, eller som skal udtræde af bestyrelsen efter reglerne i § 13, stk. 2-4.

§ 15. Ved et bestyrelsesmedlems afgang udpeges det nye medlem i overensstemmelse med vedtægten.

Stk. 2. Sker udpegning ikke i overensstemmelse med vedtægten, foretages den af fondsmyndigheden.

§ 16. Lovens bestemmelser om bestyrelsesmedlemmer finder tilsvarende anvendelse på suppleanter for disse.

§ 17. Vederlag til bestyrelsesmedlemmer må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang.

Stk. 2. Industriministeren kan fastsætte regler om størrelsen af vederlaget til bestyrelsesmedlemmer. Et vederlag, der ikke er fastsat i overensstemmelse med disse regler, skal godkendes af fondsmyndigheden.

Stk. 3. Fondsmyndigheden kan nedsætte et vederlag, der findes for højt.

§ 18. Et bestyrelsesmedlem eller en direktør må ikke deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler mellem fonden og den pågældende selv eller søgsmål mod den pågældende selv eller om aftaler mellem fonden og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, hvis den pågældende deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod fondens.

§ 19. Formanden skal sørge for, at bestyrelsen holder møde, når dette er nødvendigt, og skal påse, at samtlige medlemmer indkaldes.

Stk. 2. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når halvdelen af medlemmerne eller det højere antal, som foreskrives i vedtægten, er til stede. Medmindre vedtægten bestemmer andet, træffer bestyrelsen beslutning ved simpelt stemmeflertal, og formandens stemme er i tilfælde af stemmelighed afgørende.

Stk. 3. Fondens bestyrelse må kun med fondsmyndighedens samtykke foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner,

som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes.

Stk. 4. Over forhandlingerne i bestyrelsen skal der føres en protokol, der underskrives af samtlige tilstedeværende medlemmer. Et bestyrelsesmedlem eller en direktør, der ikke er enig i bestyrelsens beslutning, har ret til at få sin mening indført i protokollen.

§ 20. De i aktieselskabsloven og i henhold til denne fastsatte regler om arbejdstageres valg af bestyrelsesmedlemmer finder tilsvarende anvendelse på en erhvervsdrivende fond og dens dattervirksomheder. De bestyrelsesmedlemmer, der vælges af arbejdstagerne, deltager kun i behandlingen af spørgsmål, som ikke vedrører erhvervsvirksomheden, såfremt dette er bestemt i vedtægten. I det omfang nye bestyrelsesmedlemmer skal udpeges af bestyrelsen, deltager de bestyrelsesmedlemmer, der er valgt af arbejdstagerne, ikke i udpegelsen, medmindre andet er bestemt i vedtægten.

Stk. 2. Hvor de af arbejdstagerne valgte bestyrelsesmedlemmer efter stk. 1, 2. eller 3. pkt., ikke deltager i behandlingen, medregnes de pågældende bestyrelsesmedlemmer ikke, når det til en beslutning kræves, at et bestemt antal af medlemmerne eller en bestemt del af bestyrelsen er til stede.

§ 21. I en moderfond skal de enkelte medlemmer af fondens bestyrelse og direktion ved deres indtræden i bestyrelsen eller direktionen give bestyrelsen meddelelse om deres kapitalandele i dattervirksomheder samt meddelelse om senere erhvervelse og afhændelse af sådanne andele. Disse meddelelser skal indføres i en særlig protokol. Fondens bestyrelse kan vælge at føre en fælles protokol for samtlige virksomheder i koncernen.

Stk. 2. Bestyrelsesmedlemmer og direktører i en moderfond må ikke udføre eller deltage i spekulationsforretninger vedrørende kapitalandele i dattervirksomheder.

§ 22. Bestyrelsen i en moderfond skal underrette en dattervirksomhed, så snart et koncernforhold er etableret. En dattervirksomhed skal give moderfonden de oplysninger, som er nødvendige for vurderingen af koncernens stilling og resultatet af koncernens virksomhed.

Stk. 2. En moderfond skal løbende underrette dattervirksomheder om forhold, der har interesse for koncernens erhvervsvirksomhed som helhed. En dattervirksomhed skal endvidere underrettes om påtænkte beslutninger af væsentlig betydning for dattervirksomheden.

§ 23. Bestyrelsen forestår ledelsen og organisationen af en erhvervsdrivende fonds virksomhed. Findes der en direktion, forestås ledelsen af bestyrelsen og direktionen.

Stk. 2. Direktionen varetager den daglige ledelse af fonden og skal derved følge de retningslinier og anvisninger, som bestyrelsen har givet.

Stk. 3. Bestyrelsen skal påse, at bogføringen og formueforvaltningen kontrolleres på en efter fondens forhold tilfredsstillende måde. Er der ansat en direktion, skal denne sørge for, at fondens bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde.

Stk. 4. Prokura kan kun meddeles af bestyrelsen.

§ 24. Et medlem af bestyrelsen, en direktør, fondsmyndigheden eller overregistrator kan forlange, at bestyrelsen indkaldes.

§ 25. En erhvervsdrivende fond forpligtes ved retshandler, der på fondens vegne indgår af den samlede bestyrelse eller af et medlem af bestyrelsen eller af en direktør.

Stk. 2. Den tegningsret, som efter stk. 1 tilkommer det enkelte medlem af bestyrelsen og af direktionen, kan i vedtægten begrænses således, at tegningsretten kun kan udøves af flere medlemmer i forening eller af et eller flere bestemte medlemmer hver for sig eller i forening. Anden begrænsning i tegningsretten kan ikke registreres.

Kapitel 6

Årsregnskab og revision

Årsregnskab m.v.

§ 26. For hvert regnskabsår udarbejdes et årsregnskab bestående af balance (status), resultatopgørelse og noter. Der udarbejdes endvidere årsberetning og i moderfonde et koncernregnskab. Disse dele udgør en helhed.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 1, stk. 2, § 2, stk. 2, §§ 3–9, kapitlerne 2–8 samt § 63 i lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v. (årsregnskabsloven) finder tilsvarende anvendelse på erhvervsdrivende fonde med de fravigelser og tilpasninger, der følger af fondes særlige forhold.

Stk. 3. Udøver en fond aktiviteter, der efter deres karakter eller formål adskiller sig væsentligt fra fondens erhvervsmæssige virksomhed,

- 1) skal indtægter og udgifter samt aktiver og passiver vedrørende sådanne aktiviteter, i det omfang det er nødvendigt for at opfylde årsregnskabslovens § 4, stk. 2, optages særskilt i årsregnskabet under særlige hovedposter med passende benævnelser og med forklaring i noterne af posternes særlige karakter,
- 2) kan finansielle anlægsaktiver vedrørende sådanne aktiviteter værdiansættes anderledes end foreskrevet i årsregnskabslovens §§ 26–29. Disse posters særlige karakter skal forklares i noterne. Fravigelsen skal behørigt begrundes i noterne, der tillige skal angive fravigelsernes indvirkning på fondens aktiver og passiver, økonomiske stilling og resultat.

Stk. 4. Moderfonde, der ikke omfattes af § 1, stk. 2, nr. 1 og 2, og som ej heller, bortset fra konvertible gældsbreve, yder lån til eller stiller sikkerhed for dattervirksomheder, kan, når forholdene taler derfor, udarbejde koncernregnskabet som et sammendrag af dattervirksomhedernes regnskaber. I så fald skal der i årsberetningen gives oplysning om anvendelse af denne fremgangsmåde med angivelse af moderfondens og dattervirksomhedernes samlede årsresultat og af deres samlede egenkapital eller samlede tab, opgjort efter reglerne i kapitel 8 i årsregnskabsloven. De nævnte angivelser kan udelades, hvis kapitalinteresserne værdiansættes i moderfondens årsregnskab i medfør af nævnte lovs § 40.

Stk. 5. Er en fond ved en vedtægtsbestemmelse tilknyttet en erhvervsdrivende virksomhed eller en anden fond, skal der redegøres herfor i fondens årsregnskab eller i årsberetningen.

Stk. 6. Industriministeren kan foreskrive særlige skemaer, som fonde skal benytte ved opstilling af årsregnskabet. Industriministe-

ren kan endvidere fastsætte regler om, hvorledes de af stk. 3 omfattede undtagelser skal specificeres og indgå i årsregnskabet.

Revision

§ 27. En erhvervsdrivende fonds årsregnskab og koncernregnskab skal undergives revision af en eller flere revisorer udpeget af bestyrelsen eller i henhold til vedtægten.

Stk. 2. Er der ingen revisor i fonden, udpeger fondsmyndigheden en revisor.

Stk. 3. Revisor skal være myndig. Revisor skal have bopæl her i landet, medmindre fondsmyndigheden undtager fra dette krav, eller kravet strider mod internationale forpligtelser, eller mod bestemmelser fastsat af industriministeren.

Stk. 4. Mindst en af revisorerne skal være statsautoriseret eller registreret revisor.

Stk. 5. Vælges et revisionselskab til revisor, skal den, hvem revisionen overdrages, opfylde de i §§ 27 og 29 foreskrevne betingelser.

Stk. 6. Vælges flere revisorer, kan en valgt revisors personale eller medinteressenter ikke vælges som medrevisor. Vælges et revisionselskab til revisor, kan ingen i revisionselskabet ansat person vælges som medrevisor.

Stk. 7. Lovens bestemmelser om revisorer finder tilsvarende anvendelse på revisorsuppleanter.

§ 28. Efter revisionen er afsluttet skal revisor ved påtegning på regnskabet bekræfte, at revisor har revideret årsregnskabet og det eventuelle koncernregnskab. Revisor skal endvidere i revisionspåtegningen udtale sig om, hvorvidt årsregnskabet og det eventuelle koncernregnskab er udarbejdet i overensstemmelse med lovgivningens og vedtægternes krav til regnskabsaflæggelsen.

Stk. 2. Årsregnskabet og det eventuelle koncernregnskab skal, forsynet med revisionspåtegning, være bestyrelsen i hænde senest to uger før årsregnskabet tilsendes overregistrator.

§ 29. Til revisor må ikke udpeges eller vælges:

1) medlemmer af fondens eller dens dattervirksomheders direktion, bestyrelse eller repræsentantskab,

2) personer, som står i afhængighedsforhold til fonden, til en dattervirksomhed, til medlemmer af fondens bestyrelse eller direktion eller til funktionærer, som har til opgave at sørge for eller kontrollere bogføringen eller forvaltningen af midlerne,

3) personer, der er knyttet til fondens eller til en dattervirksomheds bestyrelse, direktion eller de i nr. 2 nævnte funktionærer ved ægteskab, fast samlivsforhold eller slægts- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linie eller i sidelinien så nært som søskende.

§ 30. En revisor kan afsættes af den, der har valgt revisoren, eller af fondsmyndigheden.

§ 31. Bestyrelse og direktion skal give revisor adgang til at foretage de undersøgelser, denne finder nødvendige, og skal sørge for, at revisor får de oplysninger og den bistand, der er nødvendig for udførelse af hvervet. En dattervirksomheds bestyrelse og direktion har tilsvarende forpligtelse over for fondens revisor.

§ 32. Revisor skal revidere årsregnskabet i overensstemmelse med god revisionsetik og herunder foretage en kritisk gennemgang af fondens regnskabsmateriale og dens forhold i øvrigt. Revisor skal herunder efterkomme de krav vedrørende revisionen, som måtte blive stillet af overregistrator eller fondsmyndigheden.

Stk. 2. Revisor skal tillige revidere koncernregnskabet og koncernvirksomhedernes indbyrdes regnskabsmæssige forhold.

§ 33. Revisor skal gøre anmærkning i revisionspåtegningen og give nødvendige supplerende oplysninger, hvis årsregnskabet, årsberetningen eller koncernregnskabet ikke indeholder de oplysninger om fondens, henholdsvis koncernens, aktiver og passiver, økonomiske stilling og resultat eller andre oplysninger, som skal gives, eller hvis årsberetningen er i strid med årsregnskabet eller koncernregnskabet.

Stk. 2. Har revisor ved sin revision fundet, at der foreligger forhold, som kan medføre ansvar for bestyrelsesmedlemmer eller direktører, eller savner revisor fornødne oplysning-

F.t.l. om erhvervsdrivende fonde

ger om en dattervirksomheds forhold, skal dette oplyses i revisionspåtegningen.

Stk. 3. Revisor kan i øvrigt i påtegningen meddele oplysninger, som revisor anser det for rigtigt at lade komme til overregistrators eller fondsmyndighedens kundskab.

§ 34. Revisor skal til brug for bestyrelsen føre en revisionsprotokol, hvori revisor skal anføre, hvilke revisionsarbejder der er udført, samt eventuelle mangler vedrørende fondens bogholderi og regnskabsforhold. Protokollen forelægges ved alle bestyrelsesmøder, og enhver protokoltilførsel underskrives af samtlige bestyrelsesmedlemmer.

§ 35. Overregistrator og fondsmyndigheden kan pålægge revisor at give oplysninger om fondens forhold.

§ 36. En revisor, der fratræder sit hverv, er berettiget til at meddele den revisor, der træder i stedet, grunden til sin fratræden.

Kapitel 7

Uddeling og overskudsanvendelse

§ 37. Det påhviler bestyrelsen at foretage uddeling i overensstemmelse med § 38 til de formål, der er fastsat i vedtægten. Bestyrelsen kan foretage rimelige henlæggelser til konsolidering af fonden.

§ 38. Uddeling kan kun ske af følgende midler:

- 1) årsresultatet, overført overskud fra tidligere år og andre reserver, der ikke er bundne ifølge fondens vedtægt, efter fradrag af udækket underskud og pligtige henlæggelser,
- 2) kapitalnedsættelsesbeløb efter § 10.

§ 39. Såfremt uddelingen til formålet står i klart misforhold til fondens midler, kan fondsmyndigheden henstille til bestyrelsen at overveje at søge uddelingen forøget eller nedsat.

Stk. 2. Må uddelingens størrelse anses for at indebære fare for en krænkelse af fondens vedtægt, kan fondsmyndigheden efter forhandling med bestyrelsen pålægge bestyrelsen at foretage de fornødne dispositioner med henblik på en forøgelse eller nedsættelse af uddelingen.

Stk. 3. Overregistrator kan efter udtalelse fra fondsmyndigheden pålægge bestyrelsen at foretage henlæggelser.

§ 40. Bestyrelsen kan ikke tillægge stiftere, bestyrelsesmedlemmer, revisorer, direktører eller personer, der indtager en ledende stilling i fonden, andre ydelser end et vederlag, som ikke må overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang. Tilsvarende gælder for den, der er knyttet til en af de nævnte personer ved ægteskab eller fast samlivsforhold.

Stk. 2. Ydelse af lån og sikkerhedsstillelse for lån til den i stk. 1 nævnte kreds er ikke tilladt.

Kapitel 8

Erstatning

§ 41. Bestyrelsesmedlemmer, direktører og granskningsmænd, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet fonden skade, er pligtige at erstatte denne.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til revisorer. Er et revisionsselskab valgt til revisor, er både revisionsselskabet og den revisor, hvem revisionen er overdraget, erstatningsansvarlige.

Stk. 3. Erstatningen kan nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

§ 42. Beslutning om anlæggelse af søgsmål mod bestyrelsesmedlemmer, direktører, granskningsmænd, revisorer eller tredjemand kan træffes af bestyrelsen eller fondsmyndigheden.

§ 43. De i § 41, stk. 1 og 2 nævnte personer er tillige erstatningsansvarlige for skade, de under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet kreditorer eller tredjemand.

Stk. 2. § 41, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

§ 44. Søgsmål mod bestyrelsesmedlemmer, direktører, granskningsmænd eller revisorer kan anlægges ved retten på det sted, hvor fonden har sit hjemsted.

Kapitel 9

Ændring af vedtægten m.v.

§ 45. Efter indstilling fra bestyrelsen og med justitsministerens samtykke kan fondsmyndigheden tillade, at en bestemmelse i en vedtægt ændres. Det kan herunder tillades, at fonden sammenlægges med andre erhvervsdrivende fonde eller opløses.

Stk. 2. Bestemmelserne i stk. 1 finder anvendelse, uanset om der i vedtægten er tillagt bestyrelsen eller andre ret til at ændre vedtægten.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at visse vedtægtsbestemmelser kan ændres af bestyrelsen alene eller af bestyrelsen med fondsmyndighedens tilladelse.

§ 46. Justitsministeren kan efter forhandling med fondsmyndigheden og bestyrelsen beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, når bestemmelsen er uigennemførlig eller har vist sig klart uhensigtsmæssig.

Stk. 2. Justitsministeren kan beslutte, at en vedtægtsbestemmelse skal ændres, når den strider mod lovgivningen eller oprettelsesdokumentet for fonden.

§ 47. Industriministeren kan fastsætte regler om opløsning af erhvervsdrivende fonde.

Stk. 2. Industriministeren kan fastsætte regler, hvorefter aktieselskabslovens kapitel 15 med de fornødne tilpasninger finder anvendelse på:

- 1) fusion af erhvervsdrivende fonde,
- 2) fusion, hvorved en moderfond overtager en dattervirksomhed, der er et aktie- eller anpartsselskab.

§ 48. Bliver en fond omfattet af denne lov, skal den inden fire måneder anmeldes som erhvervsdrivende fond til aktieselskabsregisteret. Som bilag til anmeldelsen skal vedlægges en redegørelse fra bestyrelsen om virksomheden. Reglerne i § 7, stk. 1, nr. 5, samt § 8 skal iagttages ved registreringen.

§ 49. Hvis en fond ophører med at drive erhvervsvirksomhed, skal bestyrelsen anmelde dette til aktieselskabsregisteret. Som bilag til anmeldelsen skal vedlægges en redegørelse for virksomhedens ophør. Fonden slettes af aktieselskabsregisteret med virkning fra det kommende regnskabsårs begyndelse, og over-

registrator underretter fondsmyndigheden og fondsregistret herom.

Kapitel 10

Anmeldelse og registrering. Fondsmyndighedens og overregistrators opgaver. Granskning Anmeldelse

§ 50. I aktieselskabsregisteret føres et register over fonde, der er omfattet af denne lov.

Stk. 2. Anmeldelse til aktieselskabsregisteret i henhold til § 5 skal ske senest tre måneder efter, at vedtægten er underskrevet. Er en fond stiftet ved testamente, skal den anmeldes umiddelbart efter boets slutning.

Stk. 3. Ændring i en fonds vedtægt eller ændring i et forhold, hvorom anmeldelse er sket, skal anmeldes inden en måned til aktieselskabsregisteret.

Stk. 4. Senest seks måneder efter regnskabsårets udgang skal til aktieselskabsregisteret indsendes bekræftet kopi af det reviderede årsregnskab, herunder koncernregnskab, samt af årsberetningen.

Stk. 5. Overregistrator sender genpart af anmeldelser, årsregnskaber m.v. til fondsmyndigheden og fondsregistret og giver meddelelse om registreringer til fondsmyndigheden.

§ 51. Ved stiftelse, forhøjelse eller nedsættelse af grundkapitalen skal anmeldelsen vedlægges oplysning om de dermed forbundne omkostninger.

Registrering

§ 52. Registrering skal nægtes, såfremt det anmeldte ikke er i overensstemmelse med denne lov, med bestemmelser, som er fastsat i medfør af § 10, stk. 1, § 47 og § 57, stk. 1, eller med vedtægten.

Stk. 2. Kan en anmeldelse ikke registreres på grund af en fejl eller mangel, kan overregistrator fastsætte en frist til berigtigelse. Sker berigtigelse ikke inden den fastsatte frist, nægtes registrering.

Stk. 3. Anmelderen skal have skriftlig meddelelse om nægtelse af registrering og grunden hertil.

§ 53. Registreringer i aktieselskabs-registeret efter denne lov eller efter regler udstedt i henhold til loven og modtagelse af årsregnskab m.v. efter § 50, stk. 4, skal straks bekendtgøres i Statstidende.

Stk. 2. Indholdet af bekendtgørelser i Statstidende anses for at være kommet til tredjemands kundskab.

Fondsmyndighedens og overregistrators opgaver

§ 54. Fondsmyndigheden efter denne lov er den minister, under hvis forretningsområde fondens hovedformål hører. Fondsmyndigheden kan efter aftale med aktieselskabsregisteret henlægge opgaver, der efter denne lov tilkommer fondsmyndigheden, til aktieselskabsregisteret. Fonde med flere ligestillede formål, der ikke hører under samme minister, hører under justitsministeren.

Stk. 2. Ved overtrædelse af bestemmelserne i denne lov kan fondsmyndigheden eller overregistrator give bestyrelsen, direktør eller revisor pålæg om at bringe forholdet i overensstemmelse med lovens regler.

Stk. 3. Fondsmyndigheden og overregistrator kan forlange de oplysninger, der er nødvendige til varetagelse af deres opgaver.

Stk. 4. Overregistrator kan meddele forlængelse af de frister, der er fastsat i denne lov.

§ 55. Til dækning af udgifterne ved administrationen af denne lov skal de enkelte fonde betale en afgift, jfr. § 57, stk. 2. Afgiften betales henholdsvis ved registreringen og ved indsendelsen af årsregnskab.

Granskning

§ 56. Overregistrator kan bestemme, at der skal foretages granskning af nærmere angivne forhold vedrørende en erhvervsdrivende fond, dens forvaltning eller regnskaber. Overregistrator udpeger en eller flere granskningsmænd. Udgifterne til granskning udredes foreløbig af overregistrator, men afholdes af fonden.

Stk. 2. Reglen i § 31 finder anvendelse.

Stk. 3. Granskningsmændene skal afgive en skriftlig beretning til overregistrator. Overregistrator fastsætter deres vederlag.

Stk. 4. Overregistrator sender genpart af beretningen til fondsmyndigheden, industriministeren og justitsministeren.

Særlige bestemmelser

§ 57. Industriministeren fastsætter regler om anmeldelse, indsendelse af årsregnskaber m.v., registrering og eventuelt om udgivelse af en fortegnelse over registrerede fonde.

Stk. 2. Industriministeren kan fastsætte nærmere regler om afgifter i henhold til § 55 og regler om afgifter for anmeldelse, udskrifter m.v. og bekendtgørelse. Overregistrator har udpantningsret for afgifterne.

§ 58. Dokumenter, der beror i aktieselskabsregisteret, er offentligt tilgængelige. Oplysninger, der meddeles overregistrator efter § 35 og § 54, stk. 3, samt beretninger efter § 56 er dog kun offentligt tilgængelige i det omfang, overregistrator bestemmer det.

Stk. 2. Industriministeren kan fastsætte bestemmelser om, at oplysninger, der beror i aktieselskabsregisteret, og som ikke angår fondens erhvervsvirksomhed, ikke er offentligt tilgængelige.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte bestemmelser om, at oplysninger, der beror i fondsregistret, og som ikke angår fondens erhvervsvirksomhed, ikke er offentligt tilgængelige.

§ 59. Krænker en registrering nogens ret, hører spørgsmålet om registreringens udslettelse under domstolene. Sag herom skal anlægges mod fonden senest seks måneder efter registreringens bekendtgørelse i Statstidende. Retten tilsender overregistrator udskrift af dommen. Om sagens udfald skal der uden betaling optages bemærkning i registeret og ske bekendtgørelse i Statstidende.

Stk. 2. Andre afgørelser, der træffes af overregistrator, kan inden en måned indbringes for industriministeren. Sag til omgørelse af overregistrators eller industriministerens afgørelse skal anlægges inden seks måneder.

Kapitel 11

Straffebestemmelser m.v.

§ 60. Er strengere straf ikke forskyldt efter anden lovgivning, straffes overtrædelse af lovens forskrifter om indsendelse af anmel-

delser og årsregnskaber m.v. til aktieselskabsregisteret med bøde. På samme måde straffes bestyrelsesmedlemmer, direktører, revisorer og granskningsmænd eller suppleanter for disse, dersom de ubeføjet røber, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kundskab om.

Stk. 2. Med bøde straffes forsætlig eller groft uagtsom overtrædelse af:

- 1) § 21, § 23, stk. 3, og § 64, stk. 1,
- 2) de i § 26, stk. 2, nævnte bestemmelser i lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., i det omfang en sådan overtrædelse kan straffes efter nævnte lovs § 65.

Stk. 3. Med bøde straffes grov eller gentagen overtrædelse af § 17, stk. 1, § 19, stk. 3, og § 40.

Stk. 4. I forskrifter, der udfærdiges i henhold til loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

§ 61. Undlader en fonds bestyrelse, direktion eller revisor i rette tid at efterkomme de pligter, der påhviler dem i forhold til aktieselskabsregisteret eller fondsmyndigheden, eller som påhviler dem ifølge regler, der udstedes i medfør af loven, kan overregistrator eller fondsmyndigheden som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige eller ugentlige bøder.

Kapitel 12

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 62. Loven træder i kraft den 1. januar 1985.

Stk. 2. Samtidig ophæves § 1, stk. 5, i lov nr. 370 af 13. juni 1973 om aktieselskaber, som senest ændret ved lov nr. 282 af 9. juni 1982. Endvidere udgår: »og 5,« i § 1, stk. 4, i lov nr. 371 af 13. juni 1973 om anpartsselskaber, som senest ændret ved lov nr. 283 af 9. juni 1982.

Stk. 3. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, landsdelenes særlige forhold tilsiger.

§ 63. Tidspunktet for ikrafttrædelsen af §

26, stk. 2, for fonde, der var oprettet inden den 29. januar 1981, og som har til hovedformål at udøve rederivirksomhed eller har den i § 1, stk. 2, nr. 3, nævnte forbindelse med et aktie- eller anpartsselskab eller anden virksomhed, der har sådant hovedformål, bestemmes af industriministeren. Disse fonde skal i stedet udarbejde årsregnskab og eventuelt koncernregnskab efter reglerne i aktieselskabslovens kapitel 12, bortset fra § 108, med de fravigelser og tilpasninger, der følger af fondes særlige forhold. Bestemmelserne i § 26, stk. 3 og 4, anvendes med de fornødne tilpasninger.

§ 64. Inden seks måneder efter lovens ikrafttræden skal bestående erhvervsdrivende fonde anmeldes til aktieselskabsregisteret.

Stk. 2. Inden et år efter lovens ikrafttræden skal bestående erhvervsdrivende fonde opfylde bestemmelserne i denne lov, medmindre industriministeren efter forhandling med justitsministeren helt eller delvis undtager fra dette krav. Dette gælder dog ikke § 4, stk. 1 og 2 og § 6.

Stk. 3. Inden tre år efter lovens ikrafttræden skal bestående fonde tilvejebringe en grundkapital på mindst 300.000 kr. Dette gælder dog ikke, hvis overregistrator på grundlag af en erklæring derom fra bestyrelsen finder, at det under hensyn til fondens forhold må anses for udelukket at tilvejebringe en grundkapital af den nævnte størrelse. Bestyrelsens erklæring skal være ledsaget af en udtalelse fra revisor.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 3, 1. pkt., gælder ikke for fonde, der omfattes af § 10, stk. 2.

§ 65. Bestemmelserne i lov nr. 23 af 1. marts 1889 om handelsregistre, firma og prokura om anmeldelse til handelsregistre af selskaber med begrænset ansvar finder ikke anvendelse på erhvervsdrivende fonde, der har hjemsted her i landet.

Stk. 2. Bliver en fond, der er optaget i handelsregisteret eller i foreningsregisteret, optaget i aktieselskabsregisteret, og dette bekendtgøres i Statstidende, slettes fonden af handelsregisteret eller foreningsregisteret. Dokumenter vedrørende en sådan fond overføres til aktieselskabsregisteret.

Bemærkninger til lovforslaget

1. Som et led i det langsigtede mål for at tilvejebringe en erhvervsretlig lovgivning til regulering af forholdene for udøvelse af erhvervsmæssig virksomhed, fremsættes dette forslag til lov om erhvervsdrivende fonde. Forslaget må ses i sammenhæng med forslag til lov om fonde og visse foreninger fremsat af justitsministeren og forslag til lov om ændring af selskabsskatteloven og andre skattelove (Beskatning af fonde og visse foreninger) fremsat af skatteministeren. Som også anført i bemærkningerne til sidstnævnte lovforslag forberedes for tiden i industriministeriet lovgivning om andelsforeninger, kommanditselskaber og interessentskaber m.v.

2. Forslaget svarer med enkelte ændringer til det lovudkast, der er indeholdt i betænkning nr. 970/1982 om fonde og det private lovforslag, der blev fremsat i folketinget den 28. januar 1983. (Folketingstidende 1982-83, sp. 6961). Under folketingsbehandlingen af det fremsatte lovforslag den 4. marts 1983 blev det foreslået, at man søgte gennemført en lov om registrering af fonde. Forslag til lov herom blev fremsat den 13. april 1983 og blev med visse ændringer vedtaget af folketinget den 26. maj 1983. Fondsregistreringen er nu afsluttet, og det fremgår heraf, at de erhvervsdrivende fonde udgør en i kapitalmæssig henseende betydningsfuld del af fondene.

I overensstemmelse med anmodninger fra folketingets erhvervsudvalg og visse organisationer er de henvisninger til lovudkastet om fonde, som fandtes i det oprindelige lovudkast om erhvervsdrivende fonde, nu indarbejdet i lovforslaget. De væsentligste ændringer i forhold til lovudkastene i fondsudvalgets betænkning er:

- bestemmelsen om fortrinsret for familier til uddeling fra fonden er udeladt,
- bestemmelsen om en aldersgrænse for bestyrelsesmedlemmer er udgået,
- bestemmelsen om, at stifteren og dennes nærtstående ikke må udgøre flertallet i bestyrelsen, er udgået
- og industriministeren er blevet bemyndiget til at fastsætte vederlag til bestyrelsesmedlemmer.

Envidere er der - ligeledes efter anmodning - udformet en bestemmelse om revisionspåtegning i overensstemmelse med aktieselskabslovens regel herom, ligesom det foreslås at ophæve § 1, stk. 5, i aktieselskabsloven og den tilsvarende bestemmelse i anpartsselskabsloven.

Lovforslaget bygger på fondsudvalgets flertal-sindstilling. Man har således ikke fulgt mindretalene om henholdsvis indskrænkning af koncerndefinitionen og udvidelse af arbejdstagernes deltagelse i bestyrelsesmøder.

3. Der er om de erhvervsdrivende fonde fremskaffet statistiske oplysninger gennem den registrering, der er sket i henhold til lov nr. 213 af 31. maj 1983 om registrering af fonde.

Ved denne lov pålagdes fonde, legater, stiftelser og selvejende institutioner - under ét kaldet fonde - inden den 1. oktober 1983 at indgive anmeldelse til fondsregistret. Undtaget for registreringspligten var fonde med en egenkapital under 50.000 kr. og fonde, der i medfør af lovgivningen allerede er undergivet offentligt tilsyn. Anmeldelse er sket ved, at fondene har udfyldt anmeldelsesblanketter med oplysninger om bl.a. fondens formål og en række regnskabsoplysninger for de seneste 2 år. Anmeldelserne er blevet EDB-registreret og er derefter i samarbejde med Danmarks Statistik gjort til genstand for en statistisk undersøgelse.

Denne undersøgelse drejer sig om de i alt 8.852 fonde, der var EDB-registreret pr. 1. januar 1984. Undersøgelsen har bekræftet antagelser om, at fondsdannelserne i de seneste år har været stigende, at dette ikke mindst gælder for erhvervsdrivende fonde, og at de erhvervsdrivende fonde råder over betydelige formuer.

Af de 8.852 registrerede fonde angav 1.132, at de var direkte erhvervsdrivende eller havde en bestemmende indflydelse på en erhvervsdrivende virksomhed, jfr. lovforslagets § 1. Disse 1.132 fonde ejede ifølge 1982-regnskaberne aktiver til en værdi af 18 mia kr. Erhvervsdrivende fonde udgør således i henseende til antal 12,8 pct. af de registrerede fonde, men råder over 62 pct. af den samlede aktivmasse. Undersøgelsen har endvidere bl.a.

vist, at 282 (dvs. ca. 25 pct.) af de erhvervsdrivende fonde er stiftet i 1978 eller senere.

4. Der er ikke i dansk ret almindelige lovregler om fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner. Det retlige grundlag herfor har været sædvaneret. Efter gældende ret kan fonde uanset formål og størrelse frit oprettes, og der er ikke pligt til at søge fondens fundats (vedtægter) stadfæstet (konfirmeret) og dermed undergivet offentligt tilsyn. Visse lovforskrifter regulerer dog fonde, bl.a. næringslovgivningen og fimaloven.

Ikke mindst i de senere år er en række betydelige erhvervsvirksomheder – bl.a. på baggrund af de særlige regler om beskatning af fonde – blevet omdannet til fonde enten ved, at den pågældende erhvervsvirksomhed direkte er overdraget til en fond eller – hvor erhvervsvirksomheden drives i form af et aktieselskab – gennem overdragelse af en kontrollerende aktiepost til en fond. Denne udvikling har medført, at erhvervsdrivende fonde har en væsentlig økonomisk betydning, idet flere store erhvervsvirksomheder er blevet knyttet til fonde. Gennem erhvervsøkonomiske dispositioner er de med til at øve indflydelse på de erhvervmæssige og beskæftigelsesmæssige forhold i samfundet på samme måde som andre virksomheder, hvori erhvervsvirksomhed kan udøves, også når de formelt ikke selv står for erhvervsvirksomheden.

5. Bl.a. også på baggrund af en formodning om, at en betydende udvikling i retning af fondsdannelse havde fundet sted, nedsatte industri-, justits- og skatteministeriet den 14. juli 1978 i fællesskab et udvalg, som fik til opgave at overveje behov og muligheder for en lovmæssig regulering af fonde samt i givet fald udarbejde forslag hertil.

I januar 1983 aflagt udvalget betænkning nr. 970 indeholdende en redegørelse for den hidtidige praksis vedrørende fonde, herunder en beskrivelse af fondes skattemæssige forhold. Betænkningen indeholder dels et udkast til lov om fonde dels et udkast til lov om erhvervsdrivende fonde samt principielle synspunkter for en kommende lovgivning om beskatning af fonde.

Fondsudvalget har ved udformningen af lovudkastet for erhvervsdrivende fonde taget hensyn til de principper, som i øvrigt kendetegner selskabsretten, således at der herigennem tilstræbes en sammenhængende erhvervslovgivning.

De regler, der kendes fra aktieselskabsloven, har ikke direkte kunnet overføres til en fondslovgivning. I selskaber er det generalforsamlingen – selskabets ejere – der vælger bestyrelsen, og som udøver en række beføjelser i forhold til denne. Fonde er derimod selvejende, og der er derfor ikke

nogen ejergruppe, som kan udøve kontrolbeføjelser.

6. Fondsudvalgets betænkning har været forelagt Assurandør-Societetet, Butikshandelens Fællesråd, Danmarks Rederiforening, Den Danske Bankforening, Grosserer-Societetet, Håndværksrådet, Industrirådet, Provinshandelskammeret, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, aktieselskabsregisteret, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Registrerede Revisorer, Danmarks Sparekasseforening, tilsynet med banker og sparekasser, forsikringstilsynet, samtlige ministerier, præsidenten for Østre Landsret, præsidenten for Vestre Landsret, præsidenten for Sø- og Handelsretten, Den Danske Dommerforening, Foreningen af Dommerfuldmægtige i Danmark, Advokatrådet, præsidenten for Københavns Byret, præsidenten for Århus Byret, præsidenten for Odense Byret, præsidenten for Ålborg Byret, statsskattedirektoratet, Landsskatteretten, Kommunernes Landsforening, Foreningen af skatteråd, amtsligningsråd, Foreningen af ligningskommissioner og Foreningen af forstandere for de historiske stiftelser i Danmark.

7. Lovforslaget finder anvendelse på erhvervsdrivende fonde og disse fonde er derfor ikke omfattet af det lovforslag om fonde og visse foreninger, der er fremsat af justitsministeren.

En fond anses for at være erhvervsdrivende, når den leverer varer, tjenesteydelser og lignende, eller når den via kapitalandele eller på anden måde øver bestemmende indflydelse over en erhvervsvirksomhed.

Undtaget fra lovforslaget er de erhvervsdrivende fonde, som allerede er undergivet offentligt tilsyn.

Lovforslagets kapitel 2 indeholder regler om fondes navne, hvilket i hovedsagen svarer til aktieselskabslovens regler herom.

Efter forslaget kapitel 3 skal erhvervsdrivende fonde ved stiftelsen registreres i fondsregistret og i aktieselskabsregisteret (dobbeltregistrering). Om registrering i de to registre indgives anmeldelse alene til aktieselskabsregisteret, der drager omsorg for det videre fornødne. Et særkende ved fonde er, at de kan danne rammen om såvel erhvervmæssige som kapitalforvaltende aktiviteter. Karakteristisk for fonde er endvidere, at oprettelsesdokumentet typisk består af testamente eller gavebrev. Fondsregistrets opgaver er at påse, at de krav om uafhængighed af stifter, fondsformuens effektive udskillelse etc., der stilles efter legatretlig praksis, er opfyldt. Registrering i fondsregistret er en betingelse for en fonds retsevne, dvs. adgangen til som

juridisk person at erhverve rettigheder og påtage sig forpligtelser. Ved registreringen i aktieselskabsregisteret sker der først og fremmest en kontrol af den erhvervsdrivende fonds kapitalgrundlag. Der varetages herved samme hensyn som ved registrering af aktieselskaber. Som nævnt ovenfor under pkt. 1 er det regeringens mål at tilvejebringe erhvervsretlig lovgivning til regulering af forholdene for udøvelse af erhvervsmæssig virksomhed. I forbindelse hermed påtænkes det at lade samtlige erhvervslove administrere i aktieselskabsregisteret. Herved oparbejdes i registeret en generel erhvervsretlig kompetence, og der opnås størst sikkerhed for tilvejebringelse af en ligeartet regulering af erhvervsdrift, uanset virksomhedsform. Da erhvervsdrivende fonde udgør en virksomhedsform på linie med andre virksomhedsformer, har man fundet det naturligt, at erhvervsdrivende fonde registreres i aktieselskabsregisteret.

Efter stiftelsesfasen skal aktieselskabsregisteret for alle erhvervsdrivende fondes vedkommende påse, at lovforslagets regler om kapital, ledelse, regnskabsaflægelse etc. overholdes.

Forslagets kapitel 4 indfører for erhvervsdrivende fonde krav om en grundkapital på 300.000 kr. For denne grundkapital indeholder forslaget regler om vurdering, forhøjelse og nedsættelse, i overensstemmelse med principperne i aktieselskabsloven.

Med hensyn til fondens ledelse foreslås i kapitel 5 regler, der svarer til aktieselskabslovens regler om bestyrelsen. På grund af fondens status som selvejende, har man ikke i loven givet regler om, hvem der kan vælge bestyrelsen. Bestemmelser herom fastsættes i vedtægter. På den anden side er habilitetskravene til bestyrelsesmedlemmer skærpet i forhold til aktieselskabsloven, ligesom fondsmyndigheden i visse tilfælde kan afsætte bestyrelsesmedlemmer.

Aktieselskabslovens regler om medarbejderrepræsentation og koncernrepræsentation foreslås overført til lovforslaget. Arbejdstagerne deltager dog kun i beslutninger vedrørende fondens (moderfondens) erhvervsvirksomhed, men ikke i dens almenyttige, sociale formålsanliggender, medmindre andet er bestemt i vedtægterne, idet disse områder er legatretlige spørgsmål og derfor falder uden for medbestemmelserettens område.

Forslagets kapitel 6 om årsregnskab og revision bygger på årsregnskabsloven og aktieselskabsloven. Der indføres regnskabspligt for fonden, samt pligt for fonden til at udarbejde koncernregnskaber. Ved udformningen af reglerne om årsregnskab har man taget hensyn dels til fondens særlige karakter af selvejende institution, dels til at erhvervs-

drivende fonde ofte varetager andre opgaver, f.eks. af almenvelgørende karakter. Indtægter og udgifter i forbindelse med særlige aktiviteter skal således i årsregnskabet angives særskilt, når dette er nødvendigt for at leve op til årsregnskabslovens almindelige krav om »retvisende billede«. Der gives endvidere mulighed for særlig værdiansættelse af finansielle anlægsaktiver, der vedrører de nævnte aktiviteter.

I selskabslovene gælder en oplysningspligt for revisor over for generalforsamlingen som sådan. Det foreslås, at der påhviler fondens revisor en tilsvarende pligt i forhold til såvel overregistrator og fondsmyndigheden.

Reglerne i forslagets kapitel 7 om overskudsansvendelse er udformet under hensyn til, at en erhvervsdrivende fond både skal tilgodese det vedtægtsmæssige formål, der typisk vil være almenvelgørende, og samtidig konsolidere erhvervsvirksomheden. Uddeling kan som i aktieselskabsloven kun finde sted inden for den fri egenkapital. Fondsmyndigheden tillægges kompetence til at påbyde nedsættelse eller forøgelse af uddelingen i særlige tilfælde, hvor der er fare for krænkelse af fondens vedtægter. Overregistrator kan på den anden side – efter høring af fondsmyndigheden – pålægge fonden at foretage henlæggelser med henblik på konsolidering. Endelig indeholder kapitlet regler om, hvilke ydelser der kan tillægges fondens ledelse, revisor samt nærtstående personer.

Forslagets kapitel 8 om erstatning for skade som bestyrelsesmedlemmer, direktører, granskingsmænd, eller revisorer har tilføjet fonden er udformet i overensstemmelse med principperne i aktieselskabsloven.

I forslagets kapitel 9 om ændring af vedtægten træder forskellen mellem fonde og selskaber navnlig frem. Fonde har ikke som selskaber en generalforsamling og kompetencen til at foretage vedtægtsændringer foreslås derfor i stedet tillagt fondsmyndigheden efter indstilling fra bestyrelsen og med justitsministerens samtykke. Efter forslaget bemyndiges justitsministeren dog til at fastsætte regler om, at visse vedtægtsændringer kan foretages af bestyrelsen alene eller af bestyrelsen med fondsmyndighedens tilladelse.

Industriministeren bemyndiges ifølge forslaget til at fastsætte nærmere regler om fondes opløsning, herunder regler om fusion efter principperne i aktieselskabsloven.

Kapitel 10 indeholder regler om erhvervsdrivende fondes anmeldelse og registrering, der bygger på aktieselskabslovens regler. Fondsmyndigheden er den minister, under hvis forretningsområde fon-

dens hovedformål hører. Fondsmyndigheden kontrollerer, at fonden fungerer i overensstemmelse med sit formål, mens overregistrator påser overholdelsen af lovens regler. Fondsmyndigheden og overregistrator træder herved i generalforsamlingssted. De nævnte myndigheder tillægges derfor ifølge forslaget ret til at forlange alle oplysninger om fondens forhold, der er nødvendige til varetæelse af deres opgaver, og særlig granskning af nærmere angivne forhold vedrørende fonden kan besluttes af overregistrator.

Ved lovens ikrafttræden undtages erhvervsdrivende fonde fra reglerne i firmaloven, og selskabslovens bestemmelser om almennyttige selskaber foreslås ophævet.

8. Omfanget af aktieselskabsregisterets arbejde vil blive forøget allerede, fordi der ved forslagets vedtagelse vil opstå behov for at bringe eksisterende fondes vedtægter – herunder især vedrørende kapitalen – i overensstemmelse med lovens bestemmelser. Med aktieselskabsregisterets overgang til EDB, der er nært forestående, vil registeret på rationel måde kunne udvide administrationen til også at omfatte de erhvervsdrivende fonde.

Forslaget medfører behov for en styrkelse af aktieselskabsregisteret såvel personalemæssigt som ledelsesmæssigt. Registratortillingen genbesættes ved ledighed, og der må ansættes såvel et antal akademiske medarbejdere som et antal kontorfunktionærer. Det nøjagtige antal stillinger kan ikke opgøres på nuværende tidspunkt, men det må antages at nogle af stillingerne kan gøres midlertidige og afvikles i takt med indførelsen af EDB over en 3-årig periode.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Kapitel I

Lovens anvendelsesområde

Til § 1

Til stk. 1

Bestemmelsen fastlægger lovens anvendelsesområde.

I stk. 1 foreslås det, at loven skal omfatte fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner, der efter stk. 2 anses for at være erhvervsdrivende. Disse selvejende institutioner betegner loven som »erhvervsdrivende fonde«.

Udtrykkene fonde, legater, stiftelser og selvejende institutioner har ikke i dansk ret et bestemt retligt indhold, der adskiller dem fra hinanden. Der knytter sig ingen særlige retsvirkninger til anvendelsen af de enkelte betegnelser.

Den nærmere retlige afgrænsning af begrebet fonde kan alene ske gennem en analyse af øvrige almindeligt anerkendte retskilder, herunder i vidt omfang praksis og sædvane.

En fond har herefter navnlig følgende karakteristika:

- 1) En formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue. Dette betyder, at fonde, der har til hensigt at etablere en selvbandlæggelse, ikke gyldigt kan stiftes.
- 2) Et eller flere bestemte formål.
- 3) Rådighedsbeføjelserne tilkommer en selvstændig ledelse.
- 4) Fonden kan som sådan erhverve rettigheder og indgå forpligtelser, dvs. at den er et selvstændigt retsobjekt.
- 5) Ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue, dvs. at ejendomsretten til fondens formue tilkommer fonden som sådan. Aktiverne falder ikke i arv, og kan ikke ved opløsning af fonden udbetales til en ejerkreds, men skal normalt udbetales eller overføres til fondens formål eller til en anden fond med samme eller lignende formål.

Efter gældende ret er der fri adgang til at oprette erhvervsdrivende fonde med et hvilket som helst formål, medmindre lovgivningen har gjort undtagelse herfra. Næringslovens § 5, stk. 3, fastslår selvejende institutioners (fondes) adgang til at udøve næringsvirksomhed, når de i loven angivne almindelige betingelser er opfyldt. Mange love forudsætter, at en vis virksomhed kan udøves af fonde. Således kan eksempelvis realkreditinstitutter, rederivirksomheder, pensionskasser, revisionsvirksomheder og boligelskaber organiseres som fonde. Frygten for en forflygtigelse af det professionelle ansvar har dog ført til regler om, at en række liberale erhverv ikke må drives på anden måde end som personligt firma eller i interessentskabsform.

Forslaget gør ikke indgreb i fondes adgang til selv eller gennem dattervirksomheder at udøve erhvervsvirksomhed. Om der skal gælde indskrænkninger heri, bør bestemmes i de love, der gælder for det pågældende erhverv.

Forslagets regler er generelle i den forstand, at de gælder for alle fonde, der er erhvervsdrivende efter lovens definition. De for visse fonde eller grupper af fonde ved lov eller i henhold til lov givne særlige regler vil ikke berøres af dette forslag.

Til stk. 2 og 3

Stk. 2 fastlægger, hvornår en fond efter denne lov skal anses for erhvervsdrivende. Udvalget om fonde har i betænkningen givet en redegørelse for forståelsen af begrebet erhvervsdrivende i gældende lovgivning og praksis. Det fremgår af redegørelsen, at udtrykket »erhvervsdrivende« i den gældende lovgivning dækker over ikke ubetydelige variationer, og at det således ikke på grundlag af gældende ret er muligt at formulere et kort og entydigt, generelt anvendeligt begreb, der er egnet til anvendelse i en lov om erhvervsdrivende fonde.

I overensstemmelse med det af fondsudvalget foreslåede erhvervsbegreb fastlægger lovforslaget, hvad der i § 1, stk. 2, i denne lov skal forstås ved en erhvervsdrivende fond. Formålet er at udsønde de fonde, hvis særlige tilknytning til erhvervsvirksomhed er af en sådan karakter, at de skal omfattes af lovens regler. Stk. 2 afgrænser endvidere lovens anvendelsesområde over for det samtidigt hermed fremsatte lovforslag om fonde og visse foreninger.

Fonde kan være knyttet til erhvervsvirksomhed enten således, at de selv udøver virksomheden, eller således at de, gennem besiddelse af aktier eller andre kapitalandele i en erhvervsvirksomhed, har en bestemmende indflydelse over denne (holdingfonde). Bestemmelsen i stk. 2 afspejler dette.

Reglerne i *stk. 2, nr. 1 og 2*, omhandler de tilfælde, hvor fonden selv driver erhvervsvirksomhed. *Stk. 2, nr. 1*, nævner de tilfælde, hvor en fond overdrager varer eller immaterielle rettigheder (f.eks. patenter, varemærker eller know-how) eller erlægger tjenesteydelser eller lignende (f.eks. leasing). Som betingelse for at betegne fonden som erhvervsdrivende foreskrives det, at den normalt modtager vederlag som modydelse. Det er ikke afgørende, om virksomheden er overskudsgivende, eller om der faktisk ikke betales vederlag i den konkrete situation.

Afgørende for, om en fond herefter kan karakteriseres som erhvervsdrivende i lovens forstand, er således ikke alene vedtægtens formålsangivelse, men den virksomhed, der faktisk drives eller udøves indflydelse på. Selv om vedtægten angiver formålet som almenvelgørende, kan fonden have en sådan tilknytning til en erhvervsvirksomhed, at den betragtes som erhvervsdrivende i lovens forstand. Skal fonden ifølge formålet alene varetage et alment ikke-erhvervsmæssigt formål, betragtes fonden således som erhvervsdrivende, dersom formålet skal fremmes gennem overskuddet af f.eks. en fabriktionsvirksomhed, som fonden ejer.

Virksomhed bestående i salg eller udlejning af fast ejendom er i *stk. 2, nr. 2*, nævnt udtrykkeligt, da fast ejendom efter sædvanlig sprogbrug ikke omfattes af udtrykkene varer eller tjenesteydelser. Udlejning af fast ejendom mod vederlag indebærer, at fonden betragtes som erhvervsdrivende, dersom udlejningen tilsigter at opnå et afkast til uddeling til fondens formål. Hvis formålet er helt eller delvis at uddele friboliger uden eller mod en lav betaling – således som det f.eks. er tilfældet med en række klostre og stiftelser – kan fonden ikke karakteriseres som erhvervsdrivende. Selv om sådanne stiftelser – ofte på grund af den økonomiske udvikling – har været nødsaget til at tage et mindre vederlag for den bolig, der stilles til rådighed, medfører dette ikke, at stiftelsen kan siges erhvervsmæssigt at udleje fast ejendom. Der lægges her vægt på, at formålet ikke er at opnå et afkast til uddeling, men at opretholde og uddele friboliger.

Bestemmelsen i *stk. 2, nr. 3*, omhandler de tilfælde, hvor fonden ikke selv driver nogen erhvervsvirksomhed, men har en sådan særlig tilknytning til en erhvervsvirksomhed, at den bør omfattes af loven.

På samme måde som aktie- og anpartsselskaber kan fonde have bestemmende indflydelse over aktie- eller anpartsselskaber gennem besiddelse af aktier eller anparter i disse. Det samme kan være tilfældet i forhold til andre virksomhedsformer ved fondes besiddelse af kapitalandele i disse. Det gælder virksomheder som kommanditselskaber, andelselskaber, interessentskaber m.v. En bestemmende indflydelse kan ikke blot følge af besiddelse af kapitalandele, men kan også være baseret på særlige bestemmelser i vedtægter, oprettelsesdokument eller lignende, f.eks. aftale.

De muligheder, fonde har for at kunne udøve bestemmende indflydelse over andre erhvervsvirksomheder, navnlig gennem påvirkning af økonomiske dispositioner, har ført til, at det er blevet overvejet, om de selskabsretlige koncernregler bør anvendes på grupper af virksomheder, hvori fonde indgår. Det er i denne henseende nærmere vurderet, dels hvilke virksomhedsformer der bør omfattes af forslagens koncernregler, dels kriterierne for hvornår en koncern foreligger.

Afgrænsningen af de fonde, der på grund af deres bestemmende indflydelse over andre erhvervsvirksomheder bør omfattes af forslagens erhvervsretlige regler, har nær sammenhæng med de koncernretlige overvejelser. Det findes navnlig, at der bør anvendes samme kriterier ved afgrænsningen af, hvilke fonde der anses som moderfonde

som ved fastlæggelsen af, hvilke fonde der anses som erhvervsdrivende. Der henvises herom til bemærkningerne til forslaget § 2, og der peges her alene på, at man foreslår en koncerndefinition, der svarer til aktie- og anpartsselskabslovenes med den udvidelse, der følger af lov nr. 284 af 10. juni 1981 om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v. Dette betyder, at datterselskaberne ikke behøver at være aktie- eller anpartsselskaber, men også andre virksomhedsformer kan være omfattet. Stk. 2, nr. 3, er på linie hermed.

En fond betegnes herefter som erhvervsdrivende, dersom den ejer en så stor del af aktierne eller anparterne i et aktie- eller anpartsselskab, at den repræsenterer flertallet af stemmerne, jfr. princippet i aktieselskabslovens § 2, stk. 1. En fond skal ligeledes anses som erhvervsdrivende, dersom den i øvrigt på grund af aktiebesiddelse, anpartsbesiddelse eller aftale har en bestemmende indflydelse over et aktie- eller anpartsselskab og tillige en betydelig andel i dets driftsresultat, jfr. princippet i aktieselskabslovens § 2, stk. 2.

Den allerede af årsregnskabsloven følgende udvidelse af koncernbegrebet til at omfatte andre dattervirksomheder end aktie- og anpartsselskaber har til konsekvens, at en fond også betragtes som erhvervsdrivende, hvis den gennem besiddelse af egenkapitalandele i sådanne andre dattervirksomheder (kommanditselskaber, andelsselskaber, interessenskabers m.v.), der udøver virksomhed som nævnt i stk. 1, nr. 1 og 2, har den i aktieselskabslovens § 2 nævnte forbindelse med disse virksomheder.

Det skal fremhæves, at en bestemmende indflydelse kan følge af bestemmelser i vedtægter, oprettelsesdokument eller aftale, f.eks. betingelser knyttet til aftale om at indskyde ansvarlig lånekapital.

Efter lovforslaget hindrer det ikke en fonds karakter af erhvervsdrivende, at der mellem fonden og den erhvervmæssige virksomhed er indskudt et eller flere »mellemlid«, f.eks. et interessenskab, selv om disse isoleret betraget ikke efter forslaget anses som erhvervsdrivende efter nr. 1 og 2, men dog har den krævede indflydelse over en sådan erhvervsvirksomhed. Dette følger af henvisningen til de i aktieselskabslovens § 2 nævnte »forbindelser«, der også omfatter en sådan indirekte tilknytning.

Forslagets § 1, stk. 3, indholder en begrænsning i erhvervsdefinitionen, således at en fond ikke anses for erhvervsdrivende – og derfor holdes uden for lovforslagets anvendelsesområde – dersom erhvervsvirksomheden er af begrænset omfang eller kun omfatter en uvæsentlig del af fondens samlede

formue. Der tænkes her bl.a. på tilfælde, hvor fondens kapitalgrundlag i alt væsentligt består af obligationer, pantebreve eller eventuelle kapitalandele i form af aktier, anparter eller lignende uden dertil knyttet bestemmende indflydelse, og på tilfælde, hvor fonden driver eller har den krævede indflydelse over en erhvervsvirksomhed, der i forhold til fondens samlede aktivmasse udgør en ubetydelig del. Bestemmelsen tager imidlertid også sigte på tilfælde, hvor fondens erhvervsvirksomhed i sig selv er af begrænset omfang, f.eks. tilfælde, hvor en fond ejer en mindre udlejningsejendom.

Til stk. 4 og 5

Som anført i bemærkningerne til § 1 kan der ikke drages nogen retlig relevant sondring mellem fonde og selvejende institutioner.

Lovgivningen forudsætter ikke sjældent eksistensen af selvejende institutioner, og for visse selvejende institutioner eller grupper af selvejende institutioner indeholder lovgivningen en omfattende regulering, herunder etablering af tilsynsordninger. Dette viser sig særligt klart, når den pågældende institution direkte er oprettet ved lov. Men også i andre tilfælde, hvor en selvejende institution udøver en bestemt virksomhed, kan der være etableret en sådan særlig lovregulering. Dette gælder sparekasser og realkreditinstitutter m.v., og i mange andre tilfælde, hvor en selvejende institution – evt. i forbindelse med godkendelse af dens virksomhed – er finansieret helt eller i det væsentligste af offentlige midler.

På denne baggrund er behovet for at undtage visse selvejende institutioner (fonde) fra lovens anvendelsesområde blevet overvejet. Fondsudvalgets hovedsynspunkt for undtagelser fra fondslovgivningen har været:

»... at der er behov for undtagelser, hvor selvejende institutioner på grundlag af andre regelsæt end fondslovgivningen er underlagt et tilstrækkeligt fyldestgørende offentligt tilsyn.

Et sådant tilsyn vil efter udvalgets opfattelse være etableret, dersom fonden er underlagt revision efter lov nr. 321 af 26. juni 1975 om revision af statens regnskaber. Ifølge lovens § 2, stk. 1, nr. 2, omfatter revisionen (foruden statens regnskaber) regnskaber for institutioner, foreninger, fonde m.v., hvis udgifter eller regnskabsmæssige underskud dækkes ved statstilskud eller ved bidrag, afgift eller anden indtægt i henhold til lov. Revisionen, som er såvel en finansiel revision som en forvaltningsrevision, er beskrevet i lovens § 3.

Betingelsen om fyldestgørende offentligt tilsyn vil efter udvalgets opfattelse også være opfyldt, dersom fonden er underlagt det indseende og den styring, der følger af de almindelige statslige budget- og bevillingsregler, jfr. finansministeriets budgetvejledning 1979.

Endelig vil et tilstrækkeligt tilsyn kunne følge af reglerne i den lovgivning, hvorved fonden er oprettet eller af tilsynsbestemmelser fastsat af vedkommende minister for den pågældende institution. Som eksempel herpå nævnes lov nr. 179 af 14. maj 1980 om en værdipapircentral, især §§ 2, 3, 22 samt kap. 8.«

På denne baggrund foreslås i stk. 4-5 undtagelsesbestemmelser i tilfælde, hvor selvejende institutioner på grundlag af andre regelsæt end fondslovgivningen er underlagt et tilstrækkeligt fyldestgørende offentligt tilsyn. Stk. 4 indeholder visse generelle kriterier, hvorefter fonde undtages fra lovens anvendelsesområde. Disse kriterier suppleres i stk. 5 af en adgang til at undtage selvejende institutioner efter et konkret skøn.

I *stk. 4, nr. 1*, foreslås, at loven ikke skal gælde for fonde, der er oprettet ved lov eller i henhold til lov, og som er under tilsyn af staten.

Bestemmelsen tager typisk sigte på institutioner (fonde), som ikke ved kapitalforvaltning eller direkte eller indirekte ved udøvelse af erhvervsvirksomhed tilsigter at opnå indtægter til uddeling til bestemte formål. Det er karakteristisk for disse institutioner, at de varetager funktioner af hovedsagelig offentligretlig karakter, og at der derfor er behov for regler, der er tilpasset disse funktioner. Det vil derfor ikke være hensigtsmæssigt – for visse fonde næppe engang muligt – at lade fondslovene gælde. Som eksempler på fonde, der ud fra ovennævnte kriterier undtages fra loven, kan nævnes Værdipapircentralen (lov nr. 179 af 14. maj 1980), Københavns Fondsbørs (lov nr. 220 af 7. juni 1979 med senere ændringer), Danmarks Erhvervsfond (lov nr. 145 af 4. april 1960), Skibskreditfonden (lov nr. 143 af 17. maj 1961) og Rejsegarantifonden (lov nr. 150 af 10. april 1979).

Det er blevet overvejet, hvorvidt fonde oprettet på statsligt initiativ på anden måde end ved lov eller i henhold til lov, bør undtages fra loven. Det er imidlertid forholdsvis sjældent, at staten opretter fonde, uden at dette sker ved lov eller i henhold til lov. Praksis viser dog eksempler på, at oprettelse er sket ved aktstykke til finansudvalget. F.eks. blev Dansk Institut for Prøvning og Justering (Dantest) oprettet af industriministeriet den 1. januar 1980 ved aktstykke nr. 170 af 12. december 1979.

Hvor oprettelse af fonde sker på andet grundlag end ved lov eller i henhold til lov, findes det imidlertid betænkeligt at foreslå en umiddelbar undtagelse fra loven, da der ikke i disse tilfælde haves den samme sikkerhed for, at der etableres et tilsyn som nævnt ovenfor. Undtagelse bør derfor kun gøres efter en konkret prøvelse, der hjemles i forslagens stk. 5.

I *stk. 4, nr. 2*, undtages særskilt Danmarks Nationalbank samt tre særlige grupper af selvejende institutioner: sparekasser, pensionskasser og godkendte realkreditinstitutter.

Sparekasser skal ifølge bank- og sparekasseloven, jfr. lovbekendtgørelse nr. 35 af 30. januar 1981 med senere ændringer, være organiseret som selvejende institutioner, og deres virksomhed er fuldt ud reguleret af bank- og sparekasseloven. Dette medfører et omfattende tilsyn udøvet gennem tilsynet med banker og sparekasser, der påser overholdelsen af ikke alene bank- og sparekasseloven, men også af anden lovgivning.

Pensionskasser kan være organiseret som selvejende institutioner, og vil – på samme måde som andre virksomheder, der afgiver generelt tilsagn om ydelse af pension – være omfattet af lov om tilsyn med pensionskasser, jfr. lovbekendtgørelse nr. 163 af 26. maj 1959 med senere ændringer. Tilsynet udøves af forsikringstilsynet og angår såvel de berørte virksomheders drift som det sikkerhedsmæssige grundlag for opfyldelsen af pensionsforpligtelserne.

Kun realkreditinstitutter, der er godkendt af boligministeren i henhold til lov om realkreditinstitutter, jfr. lovbekendtgørelse nr. 233 af 25. maj 1977, er berettiget til at yde lån mod pant i fast ejendom ved udstedelse af obligationer. Realkreditinstitutter kan være organiseret som selvejende institutioner. For tiden er dette tilfældet for Byggeriets Realkreditfond og Industriens Realkreditfond (Dansk Landbrugs Realkreditfond omfattes ikke af lov om realkreditinstitutter, men af en særlig lov nr. 60 af 7. juli 1977).

Realkreditinstitutterne er i henhold til de ovennævnte love under tilsyn af boligministeren, der påser, at det enkelte institut overholder bestemmelserne i selve loven, regler udfærdiget i medfør af loven og instituttets vedtægter. Nærmere regler om tilsynet findes i boligministeriets bekendtgørelse nr. 593 af 15. december 1980 om tilsyn med realkreditinstitutter.

I *stk. 4, nr. 3*, foreslås en yderligere undtagelse for almenyttige boligselskaber, godkendte uddannelsesinstitutioner og teknologiske serviceinstitutter, såfremt fonden ikke ud over sit hovedformål

varetager andre opgaver. Disse fonde er i forvejen undergivet offentligt tilsyn i medfør af lovgivning eller andre regelsæt. Denne undtagelse, der er en ændring i forhold til betænkningens lovudkast, tilsigter en klargøring af den oprindelige bestemmelse om en undtagelse for »fonde, der som vilkår for at opnå godkendelse i henhold til lov eller som vilkår for at opnå drifts- eller anlægstilskud fra staten er under offentligt tilsyn og økonomisk kontrol af staten«. Bestemmelsen er endvidere et resultat af fondsregistrets arbejde. I forhold til fondsregistreringsloven er der dog foretaget en afgrænsning i forhold til lovforslaget om fonde og visse foreninger. Det er fundet mest praktisk at fastholde den afgrænsning, der blev foretaget ved registreringsloven, således at der for de bestående fondes vedkommende ikke sker nogen ændring i, hvorvidt fonden skal anmeldes til registrering eller ej.

Ligesom tilfældet er for fonde oprettet ved lov eller i henhold til lov, adskiller de fonde, der her er tale om, sig i formål og navnlig funktionsmåde betydeligt fra de fonde, som fondslovene typisk har for øje. Heller ikke efter gældende ret eller praksis behandles de institutioner, der omfattes af nr. 3, på samme måde som egentlige (stadfæstede) fonde.

Det foreslås endvidere, *jfr. stk. 4, nr. 4*, at loven heller ikke skal omfatte fonde, med hvilke en kommune eller en amtskommune har indgået aftale til opfyldelse af kommunens forpligtelser i henhold til lov om social bistand. Bestemmelsen svarer med en enkelt ændring til betænkningens lovudkast, idet fondsmyndighedens adgang til at bestemme, at disse fonde skal være omfattet, er udgået. Der henvises til bemærkningerne til § 1, stk. 2, nr. 3, i forslaget til lov om fonde og visse foreninger. Det skal dog i denne forbindelse fremhæves, at i det omfang, de her omhandlede fonde udover erhvervsvirksomhed i mere betydeligt omfang, er de efter forslaget omfattet af loven.

I *stk. 5* foreslås, at bestemmelsen i *stk. 4* suppleres med en adgang til at undtage en fond efter et konkret skøn, såfremt fonden på anden måde end efter denne lov er under offentligt tilsyn og økonomisk kontrol. Kompetencen hertil foreslås henlagt til fondsmyndigheden. Den fornødne koordination vil ske ved, at afgørelsen træffes med industriministerens samtykke.

Undtagelsesbestemmelsen i *stk. 5* udelukker ikke, at fondsmyndigheden både kan undtage fonde enkeltvis og gruppevis fra lovens område.

Såfremt det offentlige tilsyn ophører i de tilfælde, der er nævnt i *stk. 4, nr. 1, 3 og 4, og stk. 5,*

omfattes den pågældende selvejende institution for fremtiden af loven, *jfr. herved specielt § 48.*

Til *stk. 6*

Der er behov for, at offentligheden kan få visse oplysninger også om de fonde, som i medfør af *stk. 4 og 5* er undtaget fra loven. Dette gælder specielt oplysning om navn, hjemsted og formål. Det foreslås derfor i *stk. 6*, at der i aktieselskabsregisteret oprettes en fortegnelse over de erhvervsdrivende fonde, som i medfør af *stk. 4 og 5* ikke er omfattet af loven. Det foreslås endvidere, at industriministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Til § 2

Som det fremgår af forslaget § 1, stk. 2, nr. 3, og bemærkningerne hertil, anses fonde i relation til denne lov som erhvervsdrivende, når de har den der angivne forbindelse med erhvervsvirksomheder. Det er i denne forbindelse nærmere blevet overvejet, dels hvilke virksomhedsformer, der skal omfattes af lovens koncernregler, dels hvilken indflydelse der skal kræves, for at en koncern kan antages at foreligge.

Udgangspunktet har været den selskabsretlige koncerndefinition i aktie- og anpartsskabslovenes § 2 og årsregnskabslovens § 1, stk. 2. Efter selskabslovene foreligger der en koncern, når et aktie- eller anpartsselskab ejer en så stor del af aktierne eller anparterne i et andet aktie- eller anpartsselskab, at det repræsenterer flertallet af stemmerne, eller når et aktie- eller anpartsselskab i øvrigt på grund af aktiebesiddelse, anpartsbesiddelse eller aftale har en bestemmende indflydelse over et andet aktie- eller anpartsselskab og tillige en betydelig andel i dets driftsresultat.

Koncerndefinitionen i aktie- og anpartsskabslovene omfatter kun de koncerner, i hvilke både moder- og datterselskabet er aktie- eller anpartsselskaber. Virksomheder af anden art, f.eks. interessentskaber, andelsselskaber m.v., er ikke omfattet af definitionen, selv om den pågældende virksomhed har den i § 2 i aktieselskabsloven beskrevne bestemmende indflydelse på eller er undergivet en sådan indflydelse fra et aktie- eller anpartsselskab. Imidlertid har årsregnskabsloven, der trådte i kraft den 1. februar 1982, og som gennemfører EF's 4. selskabsretsdirektiv fra 1978 om årsregnskaber, i regnskabsmæssig henseende udvidet koncernbegrebet til også at omfatte dattervirksomheder, der ikke er aktie- eller anpartsselskaber. Ifølge lovens § 57 skal et aktie- eller anpartsselskab, der er moderselskab, aflægge koncernregnskab for alle dat-

tervirksomheder, jfr. § 1, stk. 2, nr. 5. Hertil henregnes ikke blot aktie- og anpartsselskaber, som er datterselskaber, jfr. aktie- og anpartsselskabslovenes § 2, men også andre virksomheder med hvilket selskabet har en tilsvarende forbindelse, jfr. § 1, stk. 2, nr. 5. Udtrykket virksomhed omfatter i overensstemmelse med EØF-traktatens art. 58, stk. 2, ethvert erhvervsdrivende foretagende, uanset om deltagerne hæfter begrænset for virksomhedens forpligtelser eller ej, og uanset, hvorledes virksomheden retligt er organiseret med hensyn til forvaltning og overskudsfordeling. Udtrykket omfatter således interessentskaber, kommanditselskaber og foretagender af anden art.

Selskabslovenes bestemmelser om, hvilke virksomheder, der kan indgå i en koncern, er snævre, idet de ikke omfatter andre former for virksomheder, der ud fra virksomhedsøkonomiske betragtninger kan indgå i en koncern ganske som aktie- og anpartsselskaber.

Lovforslagets koncernregler bør ikke begrænses til bestemte typer af dattervirksomheder.

Det foreslås herefter navnlig på baggrund af de nye regler i årsregnskabsloven, at koncernreglerne i lovforslaget udformes således, at ikke blot aktie- og anpartsselskaber, men også virksomheder af anden art, kan indgå som dattervirksomheder i en koncern.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvilken indflydelse på en dattervirksomhed der kan kræves for, at en koncern foreligger, bestemmer aktie- og anpartsselskabslovenes § 2, at koncernforhold foreligger, når moderselskabet enten ejer flertallet af stemmerne i et andet selskab, eller når selskabet i øvrigt på grund af aktiebesiddelse, anpartsbesiddelse eller aftale har en bestemmende indflydelse over et andet selskab og dertil en betydelig andel i dets driftsresultat.

Det er blevet overvejet, om man skulle overføre det i aktie- og anpartsselskabslovenes § 2, stk. 2, angivne krav om, at modervirksomheden også skal have »en betydelig andel i dets (datterselskabets) driftsresultat«, eller om man burde udelade dette kriterium.

Overvejelserne har resulteret i, at man ikke foreslår en ændring af det fra aktie- og anpartsselskabslovene kendte koncernbegreb på dette punkt.

Det må antages, at fastlæggelsen af koncernbegrebet bør ske i den lov, der regulerer modervirksomhedens forhold. På denne baggrund indeholder forslaget § 2, jfr. § 1, stk. 2, nr. 3, en koncerndefinition, der omfatter de tilfælde, hvor modervirksomheden er en fond og fastlægger koncernbegrebet i overensstemmelse med det ovenfor anførte.

Lovens koncernbegreb har først og fremmest betydning i forbindelse med lovens regler om koncernregnskab samt reglerne om repræsentation af koncernens arbejdstagere i bestyrelsen.

Til § 3

Der vil i praksis kunne opstå tvivl om, hvorvidt en fond skal registreres i aktieselskabsregisteret som erhvervsdrivende. Registerets rigtige førelse er efter lovforslaget overregistrators opgave. Det er imidlertid fundet hensigtsmæssigt at præcisere, at overregistrator i tvivlstilfælde afgør, om en fond er erhvervsdrivende.

Overregistrators afgørelse kan på sædvanlig vis påklages efter lovforslagets § 59, stk. 2.

Kapitel 2

Navn

Til § 4

Selvejende institutioner, der udøver virksomhed, der omfattes af firmalovens § 8 (handel, håndværk, industri) sammenholdt med § 35, er ifølge lovens § 20 pligtige at anmelde deres firma til handelsregisteret, jfr. nærmere de indledende bemærkninger til forslaget kapitel 10 om anmeldelse. Ved firma forstås det navn, hvorunder virksomheden drives, og som anvendes ved underskrift. Efter § 9, stk. 5, skal firmaet indeholde et virksomheden betegnende udtryk, og det må ikke indeholde noget personnavn.

For aktie- og anpartsselskaber indeholdes udførlige navneregler i aktieselskabslovens § 153 og anpartsselskabslovens § 123.

Disse regler udgør sammen med varemærkeloven (lov nr. 211 af 11. juni 1959) og markedsføringsloven (lov nr. 297 af 14. juni 1974) reglerne om brug af forretningskendetegn m.v. i erhvervsforhold.

Der bør for erhvervsdrivende fonde gælde regler om navne, som svarer til aktieselskabslovens § 153, stk. 2 og 3. Det foreslås derfor, at navneregler optages i loven. I § 65, stk. 1, foreslås som konsekvens heraf, at fonde udgår af firmaloven.

Erhvervsdrivende fonde skal herefter benytte ordet »fond« i eller som tilføjelse til deres navn.

Der findes mange sproglige udtryk for begrebet selvejende institution, f.eks. legat, fond og stiftelse. Lovforslaget hindrer ikke, at erhvervsdrivende fonde fortsat kan benytte disse betegnelser, men det fordrer, at udtrykket fond indføres i eller føjes til navnet. Med hensyn til bestående fonde henvises til forslaget § 64 og bemærkningerne hertil.

Lovforslagets § 4, stk. 3, er i overensstemmelse med aktieselskabslovens § 153, stk. 6, og anpartselskabslovens § 123, stk. 6. Disse regler tilsigter en klargørelse over for tredjemand af, hvilken virksomhedsform tredjemand kontraherer med, samt i hvilket register og under hvilket registreringsnummer denne kan finde oplysninger om fonden, f.eks. med hensyn til tegningsretten.

For ikke at lægge hindringer i vejen for de i praksis forekommende tilfælde, hvor en fond oprettes f.eks. til minde om en bestemt afdød person og i sit navn indeholder den pågældende persons navn, foreslås for fondes vedkommende dog den ændring i aktie- og anpartsselskabslovens absolutte forbud mod brug af slægtsnavn m.v., der ikke tilkommer selskabet, at forbudet kun omfatter den »uberettigede« brug af de nævnte navne m.v.

Der har i praksis vist sig behov for, at fonde kan udøve virksomhed under binavne. Af handelsministeriets cirkulære af 23. december 1971 om anmeldelser til handelsregisteret, afsnit M, stk. 2, fremgår, at et selskab med begrænset ansvar, som benytter flere firmaer for sin virksomhed, vil kunne få bifirmaer registreret i tilknytning til hovedfirmaet. Det antages endvidere, at der som for hovednavnet skal optages et virksomheden betegnende udtryk, jfr. ovenfor om fimalovens § 9, stk. 5.

Da fimaloven i forslaget § 65 foreslås ophævet for fondes vedkommende, foreslås i *stk. 4* en regel, der i lighed med aktieselskabslovens § 153, stk. 2, fastslår fondes adgang til at anvende binavn. De almindelige navne regler i *stk. 2* skal herefter finde anvendelse på binavne, hvortil kommer, at binavne skal have vedtægtsmæssig hjemmel. Det foreskrives endvidere, at fondens hovednavn i parentes skal være føjet til binavnet, når det benyttes.

Kapitel 3

Registrering af stiftelsen. Vedtægt.

Sammenholdt med betænkningens udkast til kapitel 3 er bestemmelserne om fondens formål udgået. Der henvises herved til bemærkningerne i forslaget til lov om fonde og visse foreninger. Kapitlets øvrige bestemmelser svarer med visse redaktionelle ændringer til betænkningens lovudkast.

Til § 5

I overensstemmelse med forslaget til lov om fonde og visse foreninger findes der ikke behov for at regulere stiftelsesproceduren for oprettelse af erhvervsdrivende fonde. Der tilsigtes herved ingen ændring i de bestående regler.

Der foreslås en generel registreringsordning for fonde. I forslaget § 5, *stk. 1, 1. pkt.*, foreslås, at erhvervsdrivende fonde – ligesom ikke-erhvervsdrivende fonde – af bestyrelsen skal registreres i fondsregistret, hvor således alle fonde registreres. Herudover skal erhvervsdrivende fonde tillige registreres i aktieselskabs-registeret. Det er i forhold til betænkningens udkast præciseret, at registrering foretages af fondens bestyrelse.

Om de gældende regler om registrering af selvejende institutioner i henhold til fimaloven, samt om de hidtidige overvejelser og forslag om registrering af selskaber m.v., henvises til de indledende bemærkninger til forslaget kapitel 10 om anmeldelse og registrering m.v. Der tilstræbes en retstilstand, hvor alle erhvervsdrivende juridiske personer registreres i aktieselskabs-registeret.

Fondsregistret påser for både erhvervsdrivende og ikke-erhvervsdrivende fonde, at oprettelsen af fonden opfylder de krav, der må stilles for anerkendelsen af fonden som selvstændig juridisk person. Fondsregistret skal således påse, at formuen er effektivt udskilt fra stifterens formue, og at der er udpeget en bestyrelse, der har en sådan selvstændighed særligt i forhold til stifteren, at fonden kan siges at være en selvstændig juridisk person. Fondsregistret skal endvidere kontrollere, at det retlige grundlag (testamente, gavebrev eller anden retshandel), for fonden er til stede og vedtægten i overensstemmelse hermed.

Aktieselskabs-registeret påser i stiftelsesfasen navnlig reglerne om vurdering af apportindskud og navne reglerne.

Efter § 5, *stk. 1, 3. pkt.*, skal fonden optages i fondsregistret, forinden optagelse i aktieselskabs-registeret finder sted. Denne regel skyldes, at fondsregistret som nævnt påser, at der overhovedet foreligger en fond. Først efter at dette ved registrering i fondsregistret er endeligt konstateret, optages fonden i aktieselskabs-registeret. Registrering i aktieselskabs-registeret bekendtgøres efter § 53 i Statstidende.

De nærmere regler om anmeldelse til aktieselskabs-registeret indeholdes i forslaget kapitel 10.

Det anses for vigtigt, at anmeldelsesproceduren indrettes således, at registrering i to registre i videst muligt omfang ikke medfører øgede arbejdsbyrder for dem, der i praksis skal foretage anmeldelser. Dette sikres ved, at der om stiftelse af en erhvervsdrivende fond alene skal indgives én anmeldelse, nemlig til aktieselskabs-registeret, jfr. forslaget § 50, stk. 2, og § 5, *stk. 1, 2. pkt.* Aktieselskabs-registeret videresender derefter anmeldelsen til fondsregistret. Fremgangsmåden vil blive

fastlagt i den bekendtgørelse, der skal udstedes efter § 57, stk. 1. Det forudsættes, at der etableres et nært samarbejde mellem de to registreringsmyndigheder.

Der foreslås som i aktieselskabsloven en tidsfrist for erhvervsdrivende fondes anmeldelse til aktieselskabs-registeret, jfr. forslaget § 50, stk. 2.

Forslaget om registrering af fonde i fondsregistret og i aktieselskabs-registeret medfører ingen ændringer i de gældende regler om pligt til at foretage anmeldelse til toldvæsenets virksomhedsregister (momsregisteret), statsskattedirektoratets register over indeholdelsespligtige arbejdsgivere og ATP's arbejdsgiverregister eller andre offentlige registre.

Til § 6

Registrering i fondsregistret er efter lovforslagets § 6 en betingelse for fondens status som selvstændig juridisk person og dermed for dens rets- og handleevne. Heraf følger, at for forpligtelser, der før registreringen indgås på fondens vegne, hæfter de, som har indgået forpligtelsen eller har medansvar herfor, solidarisk. Ved registreringen overtager fonden disse forpligtelser.

Det bemærkes, at forslaget ikke knytter civile retsvirkninger til maglende registrering i aktieselskabs-registeret. Herved undgås bl.a. problemer, når ikke-erhvervsdrivende fonde bliver erhvervsdrivende, jfr. forslaget § 48. Undladelse af at anmelde fonden til aktieselskabs-registeret vil medføre strafansvar efter forslaget § 60. Anmeldelse kan eventuelt fremtvinges ved tvangsbøder efter forslaget § 61.

Med hensyn til bestående fonde der ikke er anmeldt i henhold til fondsregistreringsloven henvises til forslaget § 64, stk. 2, og bemærkningerne hertil.

Til § 7

Til gyldig stiftelse af en fond kræves efter lovforslaget som efter gældende ret oprettelse af en vedtægt.

I forslaget § 7 er opregnet de minimumskraver, som må stilles til vedtægtens indhold. Bestemmelsen bygger på selskabslovenes bestemmelser herom.

I modsætning til § 6 i forslaget til lov om fonde og visse foreninger skal vedtægten for en erhvervsdrivende fond angive fondens stifter (stiftere), hvorvidt fonden i forbindelse med stiftelsen i øvrigt skal overtage andre værdier end kontanter,

ligesom vedtægten i stedet for at angive egenkapitalens størrelse ved oprettelsen skal indeholde bestemmelser om grundkapitalens størrelse til enhver tid, og hvorledes den er indbetalt (kontant eller i andre værdier).

Med hensyn til kravene i nr. 5 og 6 (kapital), nr. 8 (ledelse), nr. 9 (regnskab) og nr. 10 (overskudsanvendelse) henvises til bemærkningerne om de enkelte emner i nærværende lovforslag.

Efter nr. 4 skal fondens formål angives i vedtægten, jfr. § 6, stk. 1, nr. 3 i forslaget til lov om fonde og visse foreninger.

Med hensyn til de erhvervsmæssige formål, som en fond kan tjene, henvises til bemærkningerne foran til § 1, stk. 1, hvoraf fremgår, at erhvervsvirksomhed kan udøves i fondsform i det omfang, der ikke særskilt er gjort undtagelse herfra ved lov.

Det skal fremhæves, at en fonds formål udelukkende kan tilsigte varetagelsen af erhvervsmæssige interesser, som f.eks. at bevare og udbygge en erhvervsvirksomhed, som fonden enten selv driver, eller i hvilken fonden ejer en betydelig kapitalandel. Sådanne fonde forekommer i praksis, og forslaget indeholder ingen ændring af gældende ret på det punkt.

Som det fremgår af bemærkningerne til § 1, stk. 2, anses en fond som erhvervsdrivende og dermed som omfattet af lovforslaget, selv om erhvervsdrift ikke indgår i fondens formålsangivelse. Formålsangivelsen kan f.eks. alene være en almennyttig målsætning, uden at det af formålet fremgår, at midlerne hertil tilvejebringes gennem drift af en erhvervsvirksomhed.

Formålet kan angive en tidsbegrænset virksomhed, f.eks. støtte til et bestemt erhvervsmæssigt projekt, hvorefter fonden skal bringes til ophør eller fortsætte med andre aktiviteter. I tilfælde af ophør er det vigtigt, at der i vedtægten er truffet bestemmelse om, hvad et eventuelt provenu skal anvendes til.

I nr. 7 stilles forslag om, at vedtægten skal angive de særlige rettigheder, som stifteren måtte have truffet bestemmelse om. Det forekommer ofte i praksis, at en fond skal udbetale rentenydelser til bestemte personer. Det er f.eks. almindeligt, at der skal udbetales et nærmere angivet beløb til personer inden for stifterens familie eller til ansatte og lignende i en periode eller for de pågældendes livstid. Det findes ikke, at rentenydelse bør være til hinder for registrering, idet rentenydelser ofte vil være udtryk for et ønske fra stifterens side om samtidig med oprettelsen af en fond at tilgodese nærmere angivne personer.

Overvejelserne på dette punkt er herefter resulteret i forslaget om, at rentenydelser og andre særlige rettigheder udtrykkeligt skal angives i vedtægten.

Reglerne i § 7, stk. 1, tilsigter som nævnt alene at angive minimumskravene til vedtægten, og i det omfang yderligere bestemmelser ikke strider mod lovgivningens almindelige regler, kan de i overensstemmelse med stifterens ønske, eller i det omfang det i øvrigt findes hensigtsmæssigt, optages i vedtægten.

Det er ønskeligt, at alle centrale spørgsmål udtrykkeligt reguleres i vedtægten. Dette skyldes hensynet til stifteren og det formål, der skal tilgodeses gennem fondens virksomhed. En omhyggeligt udformet vedtægt virker tillige som et arbejdsgrundlag for ledelsen og letter samfundets mulighed for tilsyn med fonden.

De samme hensyn har ført til forslaget i *stk. 3*, hvorefter de almindelige retningslinier vedrørende varetagelsen af fondens formål og overskudsanvendelse, som bestyrelsen måtte fastsætte, skal indsendes til aktieselskabsregisteret. De dokumenter, der skal indsendes, er bestyrelsesbeslutninger om fondens virke, som kunne være optaget i vedtægten. Bestemmelsen forudsætter ikke, at bestyrelsen i alle tilfælde indsender f.eks. en forretningsorden eller et bestyrelsesprotokollat om sin praksis.

Såfremt registreret finder, at de supplerende retningslinier strider mod vedtægten, bør sagen forelægges fondsmyndigheden. Fondsmyndigheden kan også tage spørgsmålet op af egen drift, efter klage eller i forbindelse med den årlige gennemgang af regnskabet.

Bestemmelserne i *stk. 2* og *3* er opretholdt i overensstemmelse med betænkningens lovudkast og aktieselskabslovens regler. Tilsvarende bestemmelser er ikke medtaget i forslaget til lov om fonde og visse foreninger.

Kapitel 4

Kapital

Et væsentligt sigte med lovforslaget er en rimelig ligestilling mellem lovreglerne for erhvervsdrivende fonde og andre lovregulerede virksomhedsformer, under hvilke der kan udøves erhvervsdrift med begrænset ansvar. Det indebærer, at der ved udarbejdelse af reglerne om erhvervsdrivende fonde bør tages hensyn til de regler og principper, som gælder i selskabslovgivningen, især aktieselskabsloven.

Udgangspunktet er derfor aktie- og anpartsselskabslovens regler, således som de er udformet

efter de ændringer, som fandt sted ved lov nr. 282 af 9. juni 1982 om ændring af lov om aktieselskaber og lov nr. 283 af 9. juni 1982 om ændring af lov om anpartsselskaber.

Ændringerne i aktieselskabsloven gennemfører EF's 2. selskabsretsdirektiv af 13. december 1976. Direktivets art. 6 bestemmer, at mindstekapitalen skal fastsættes til mindst 25.000 europæiske regningsenheder, og herefter er aktiekapitalen i aktieselskabslovens § 1, stk. 3, fastsat til 300.000 kr. I forbindelse med selskabers stiftelse og forhøjelse af kapitalen foreskriver loven i overensstemmelse med direktivet, at indskud af andre værdier end kontanter (apportindskud) skal vurderes af uvildige, sagkyndige vurderingsmænd, jfr. aktieselskabslovens § 6 b.

For at bevare en principiel overensstemmelse med aktieselskabsloven gennemførtes tilsvarende ændringer i anpartsselskabsloven, men med rimelig hensyntagen til disse virksomheders forhold. Således er aktieselskabslovens detaljerede vurderingsregler ikke overført, men kravene til stifterens redegørelse for ikke-kontante indskud (apportindskud) er udbygget, jfr. lovens § 5 a, ligesom lovens § 5 b foreskriver, at en statsautoriseret eller registreret revisor skal afgive en udtalelse om rigtigheden af denne redegørelse, herunder om den anvendte fremgangsmåde ved vurderingen.

Ved udarbejdelsen af de fondsretlige kapitalregler er der foretaget en række forenklinger i forhold til aktie- og anpartsselskabslovene. Adskillige regler har kunnet udelades, da der ikke i fonde er selskabsdeltagere, der skal beskyttes. Reglerne om stiftelse, indbetaling samt forhøjelse og nedsættelse af grundkapitalen har derfor kunnet samles i ét kapitel.

Det foreslås, at erhvervsdrivende fonde skal have en grundkapital. Grundkapitalen i fonde får efter forslaget samme karakter som aktie- og indskudskapitalen i aktie- og anpartsselskaber, og er således udtryk for, at der ved virksomhedens begyndelse har foreligget en indbetalt egenkapital af en vis størrelse, som ikke kan uddeles.

I erhvervsdrivende fonde kan der disponeres over grundkapitalen i forbindelse med fondens erhvervmæssige aktiviteter, cfr. forslaget til lov om fonde og visse foreninger, hvorefter egenkapitalen principielt er urørlig. Grundkapitalen kan således være anbragt i de aktiver, som fonden benytter til erhvervsvirksomheden, eller i kapitalandele i dattervirksomheder.

Til forskel fra aktieselskaber kræves dog fondsmyndighedens samtykke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten

F.t.l. om erhvervsdrivende fonde

ikke kan overholdes, jfr. forslagens § 19, stk. 3. Har fonden til formål (direkte eller indirekte) at opretholde og videreføre en erhvervsvirksomhed, vil afhændelse eller nedlæggelse af erhvervsvirksomheden kun kunne ske efter reglerne om vedtægtsændring i § 45.

Det har været overvejet, om der var anledning til helt eller delvis at foreskrive anbringelsesregler for kapitalen af samme art som i forslaget til lov om fonde og visse foreninger. Det er for erhvervsdrivende fonde næppe muligt – og ej heller ønskeligt – at udforme sådanne regler. Såfremt stifteren ønsker en særlig anbringelse af fondens midler, kan stifteren bestemme det i vedtægten. De fornødne garantier følger i øvrigt af bestyrelsens almindelige pligt til at sørge for, at formueforvaltningen foregår på betryggende måde, jfr. forslagens § 23, stk. 3, sammenholdt med reglen i § 54 om fondsmyndighedens og overregistrators beføjelser.

Til § 8

Stk. 1, 1. pkt., om grundkapitalen svarer til aktieselskabslovens kapitalkrav, der med virkning fra 1. januar 1983 er fastsat til mindst 300.000 kr.

Grundkapitalens størrelse skal angives i vedtægten, jfr. forslagens § 7, stk. 1, nr. 5. Det bemærkes, at vedtægtens angivelse af grundkapitalens størrelse ikke kun angår størrelsen af den grundkapital, der er til stede ved fondens oprettelse. Senere ændringer heri skal anmeldes til aktieselskabsregisteret efter reglerne om anmeldelse af vedtægtsændringer, jfr. forslagens § 9, stk. 5, og § 10 samt bemærkningerne hertil.

Af overgangsbestemmelserne i forslagens § 64, stk. 3, fremgår, at de ved lovens ikrafttræden bestående fonde skal bringe deres grundkapital op på mindst det lovpligtige mindstebeløb inden tre år efter lovens ikrafttræden. Dette skal dog ikke gælde, hvis overregistrator på grundlag af en erklæring derom fra bestyrelsen samt en udtalelse fra revisor finder, at det under hensyn til fondens forhold må anses for udelukket at tilvejebringe en grundkapital af den nævnte størrelse.

Fondens virksomhed kan efter omstændighederne foruden af grundkapitalen og henlagte reserver finansieres af f.eks. ansvarlig lånekapital.

Der er ikke fundet grundlag for at skabe hjemmel for, at virksomheden kan finansieres ved indbetaling af garantikapital, som kendes fra sparekasser.

Efter bank- og sparekasseloven indgår garantikapital i egenkapitalen, og udover en forrentning af garantikapitalen tillægges der garantierne ret til

at vælge medlemmer til repræsentantskabet, der er sparekassens øverste myndighed. Man har fundet, at udøvelsen af denne beføjelse, der ligner en »e-jers« beføjelse, er i strid med fondens struktur som en organisation, hvori ingen har ejerinteresser, og at sådanne ordninger derfor kun bør kunne etableres, hvor der er særlig hjemmel hertil i lovgivningen for den pågældende institution. Anderledes forholder det sig derimod med ansvarlig lånekapital. Denne kapital, som er fremmedkapital, står ganske vist tilbage for fondens andre kreditorer, men giver ikke indskyderne andre rettigheder end dem, der tilkommer kreditorer i almindelighed.

I stk. 1, 2. pkt., fordres, at hele grundkapitalen ved stiftelsen skal være indbetalt, forinden fonden kan registreres. Dette letter kontrollen med indbetalingspligtens overholdelse væsentligt. De grunde, der er anført for den frist, der gives med hensyn til indbetaling af en del af aktiekapitalen i aktieselskabslovens § 11, stk. 2, antages ikke at gøre sig gældende her. I øvrigt indbetales hele aktiekapitalen normalt straks.

Ligesom aktieselskabsloven indeholder forslaget ikke krav om afvikling af fondens erhvervsvirksomhed, dersom den nominelle grundkapital ikke er i behold.

Bestemmelserne i *stk. 2-5* indeholder nærmere regler for de tilfælde, hvor indbetaling af fondens grundkapital sker i andre værdier end kontanter (apportindskud), eller hvor en fond overtager sådanne værdier i forbindelse med oprettelsen. Det centrale i bestemmelserne er, at der skal foreligge en erklæring fra en uvildig person om værdien af de pågældende aktiver, og at fremgangsmåden ved værdiansættelsen oplyses. Bestemmelserne bygger i det væsentligste på principperne i anpartsselskabsloven, som ændret ved lov nr. 283 af 9. juni 1982, jfr. bemærkningerne ovenfor.

Stk. 2, 1. og 2. pkt., foreskriver, at der i forbindelse med fondens oprettelse skal redegøres for de omstændigheder, der er af betydning for bedømmelsen af indskuddet, hvortil bl.a. hører en beskrivelse af de enkelte indskudte eller overtagne aktiver. Pligten til at afgive redegørelsen påhviler stifteren (stifterne) eller den, som måtte være bemyndiget til at oprette vedtægten, f.eks. eksekutor.

I tilfælde hvor en bestående virksomhed skal føres videre i fondsform, lægges ligesom i virksomheden udgør ét indskud ligesom i aktie- og anpartsselskabslovene. En beskrivelse af virksomhedens aktiver og passiver i form af en åbningsbalance med revisionspåtegning vil normalt være tilstrækkelig, jfr. aktieselskabslovens § 6 a, stk. 2.

I tilknytning til redegørelsen foreslås, at der skal afgives en erklæring af en statsautoriseret eller registreret revisor om den værdi, hvortil de indskudte eller overtagne aktiver kan optages i balancen, herunder oplysning om den anvendte fremgangsmåde ved vurderingen. Der er ikke fundet behov for at overføre aktieselskabslovens regler i § 6 b om vurderingsberetning udarbejdet af sagkyndige vurderingsmænd.

De aktiver, som indskydes i en fond, består ofte af aktier eller andre værdipapirer eller en virksomhed som sådan. Revisors regnskabskyndighed og – i mange tilfælde – kendskab til den virksomhed, som indskydes, vil være et tilstrækkeligt grundlag for at afgive en udtalelse om indskuddets værdi. Hvor der opstår særlige spørgsmål om vurdering af visse aktiver, f.eks. et patent, forudsættes det, at revisor vil skaffe sig den fornødne bistand.

En information om værdien af de indskudte aktiver har kun betydning, dersom det tillige oplyses, hvorpå værdiansættelsen bygger. Revisor skal derfor i sin erklæring endvidere give oplysning om, hvilke principper vurderingen er baseret på, herunder hvorvidt den er sket ud fra »going-concern-princippet«, og om baggrunden for fastsættelsen af en eventuel goodwill-værdi o.s.v.

Forslaget indeholder ikke bestemmelser om, hvilken revisor der skal afgive erklæringen, men det forudsættes, at det normalt vil være fondens revisor. Typisk vil stifteren/eksekutor og revisor i fællesskab formentlig udarbejde de nævnte dokumenter. Revisor skal opfylde de almindelige habilitetsbetingelser efter revisorlovene.

Særlige – og mindre omkostningskrævende – vurderingsregler tillades i *stk. 4*, for så vidt angår visse aktiver, som i forvejen er genstand for offentlig værdiansættelse. Det gælder aktier og obligationer, der er optaget til notering på Københavns Fondsbørs, hvor det foreslås, at den senest noterede køberkurs lægges til grund. For andre aktier, for andre obligationer, for anpart i anpartsselskaber samt for kapitalandele i dattervirksomheder foreslås det, at skattekursen kan lægges til grund. De problemer, der rejser sig i forbindelse med, at den værdi, som disse kursfastsættelser er udtryk for, kan ændre sig, tilgodeses gennem kravet i *stk. 5* om en ikke-forringelseserklæring.

EF's 2. selskabsretsdirektivs art. 7 foreskriver som almindelig regel, at apportindskud skal bestå af formuegoder, som kan gøres til genstand for en økonomisk vurdering. Disse formuegoder kan dog ikke bestå i forpligtelsen til at udføre arbejde eller erlægge tjenesteydelser. Bestemmelsen er nu indeholdt i aktieselskabslovens § 6, *stk. 2*, og i anparts-

selskabslovens § 5 a, *stk. 2*. Forslagets § 8, *stk. 3*, fastslår samme grundlæggende regel. Herudover vil alle slags apportindskud kunne tillades, og fondsregistret og aktieselskabsregisteret vil alene kunne nægte registrering, hvor det fremgår, at de indskudte formueværdier efter deres art er åbenbart uegnet til at kunne være »indbetaling«.

Lovgivningen kan dog begrænse adgangen til at indskyde visse aktiver i en fond. Efter lov om landbrugsejendomme, jfr. lovbekendtgørelse nr. 603 af 30. november 1978, § 20, *stk. 1*, kan fonde (og andre juridiske personer) ikke uden landbrugsministerens forudgående tilladelse erhverve adkomst på en landbrugsejendom, der er beliggende i landzone.

Da informationsværdien af revisors erklæring efter *stk. 2* aftager med tiden, foreslås i *stk. 5*, at såfremt erklæringen ikke er afgivet inden for de sidste fire måneder før anmeldelsen til aktieselskabsregisteret, skal revisor afgive en supplerende erklæring om, hvorvidt indskuddets værdi i mellemtiden er ændret væsentligt. I givet fald må der redegøres herfor.

Til § 9

Stk. 1 bestemmer, at grundkapitalen kan forhøjes såvel ved overførelse af reserver eller overskud som ved arv, gave eller andet lignende bidrag, som fonden har modtaget med klausul om, at de skal indgå i grundkapitalen. Uden for disse tilfælde er der ikke adgang til og ej heller behov for at forhøje grundkapitalen. Denne begrænsning i adgangen til forhøjelse betyder, at proceduren ved forhøjelse af grundkapitalen kan forenkles væsentligt i forhold til reglerne i aktieselskabslovens §§ 29 og 32.

I forslaget til lov om fonde og visse foreninger medfører forhøjelser af den bundne egenkapital ikke en ændring af vedtægten, idet forslaget alene foreskriver en angivelse af egenkapitalen ved oprettelsen. Ifølge nærværende lovforslag skal grundkapitalens størrelse derimod være anført i vedtægten, og enhver ændring af størrelsen nødvendiggør derfor en vedtægtsændring. Det er ved forhøjelse unødvendigt at følge reglerne om ændring af vedtægten i § 45. Det fastslås derfor i *stk. 2*, at bestyrelsen har kompetence til at foretage de ændringer af vedtægten, der er en nødvendig følge af kapitalforhøjelsen.

Bestyrelsens beslutning skal indføres i bestyrelsesprotokollen og må i det mindste angive det beløb, hvormed grundkapitalen skal forhøjes, samt på hvilken måde og med hvilke midler kapitalen skal forhøjes.

I *stk. 3* foreslås, at dersom kapitalforhøjelsen finder sted ved ikke-kontante indskud på grundlag af arv, gave eller lignende bidrag, skal reglerne om vurdering af apportindskud i forslaget § 8, *stk. 2-5*, finde anvendelse. Reglerne om indskud af ikke-kontante værdier ved stiftelse og ved kapitalforhøjelse bliver herved ens, hvorved omgåelse af stiftelsesreglerne hindres.

Hvis en kapitalforhøjelse sker ved overførelse af reserver eller overskud, følger det af almindelige regler, at regnskabet, der ligger til grund for beslutningen, skal vedrøre det seneste regnskabsår, for hvilket der ifølge lovens og vedtægtens bestemmelser skal være udarbejdet og revideret et regnskab, og at reserven eller overskuddet skal fremgå af dette årsregnskab.

Medmindre regnskabet udarbejdes i tidsmæssig sammenhæng med forhøjelsesbeslutningen, kan balancen være forringet i et sådant omfang, at der ikke er dækning i reserverne m.v. for forhøjelsen. Det foreslås derfor i *stk. 4*, at fondens revisor skal afgive erklæring om, at fondens økonomiske stilling ikke er forringet på en sådan måde, at de reserver eller overskud, der overføres, ikke længere er til stede.

Stk. 5 fastsætter, at kapitalforhøjelse skal anmeldes inden én måned efter beslutningen om overførelse af reserver eller overskud, henholdsvis efter indbetalingen af forhøjelsesbeløbet. Ligesom fonden ikke kan registreres, før hele grundkapitalen er indbetalt, må anmeldelse af kapitalforhøjelse heller ikke registreres, før hele indbetalingen har fundet sted. Fristens længde er i overensstemmelse med den almindelige anmeldelsesfrist i forslaget § 50, *stk. 3*.

Til § 10

Stk. 1 fastslår, at grundkapitalen kan nedsættes. Bestyrelsens beslutning, der indebærer en ændring af vedtægten og derfor har berøringsflade til de i kapitel 9 givne regler om ændring af vedtægten skal dog godkendes af fondsmyndigheden.

Nedsættelse af grundkapitalen kan være begrundet i, at fonden er overkapitaliseret, og at bestyrelsen derfor finder det rigtigt at foretage uddeling af grundkapitalen til formålet. Beslutning om kapitalnedsættelse kan endvidere være motiveret af ønsket om regnskabsmæssigt at dække et underskud.

Da nedsættelse af grundkapitalen må antages at blive forholdsvis sjældent for fonde, er der ikke behov for at foreslå detaljerede regler som i aktieselskabsloven. I stedet foreslås det, at industrimini-

steren bemyndiges til at fastsætte regler om meddelelse af samtykke, herunder om underretning af kreditorer (proklama) i tilfælde, hvor nedsættelsesbeløbet uddeles til formålet etc., samt om indgivelse af anmeldelse herom.

Stk. 2 vedrører de såkaldte kapitalforbrugende fonde.

I forslaget til lov om fonde og visse foreninger foreslås i § 8, *stk. 4*, at opretholde den hidtidige adgang til at oprette fonde, der har til formål over en fastlagt periode at foretage uddelinger af hele fondens kapital, således at fonden herefter ophører. Det vil formentlig sjældent forekomme, at der bliver truffet beslutning om kapitalforbrug i erhvervsdrivende fonde.

Kapitalforbrug skal efter *stk. 2* have hjemmel i vedtægten, ligesom de nærmere regler for uddelingerne klart må fremgå heraf. Vedtægten må bl.a. præcisere, med hvor store beløb eller andele grundkapitalen periodevis skal nedsættes til fordel for formålet, og den samlede periode, hvori der skal ske kapitalnedsættelse af denne art.

Når uddelingerne således sker i henhold til vedtægten, foreslås at nedsættelserne og deraf følgende vedtægtsændringer kan besluttes af bestyrelsen og finde sted uden kreditorindkaldelse (proklama).

For at hindre, at fonde, der står økonomisk svagt, foretager uddelinger til skade for kreditorerne, foreskrives det som yderligere betingelse, at nedsættelse kun må ske, hvis fondens revisor erklærer, at fonden efter nedsættelsen og uddeling af nedsættelsesbeløbet vil have utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække kreditorerne. I modsat fald må § 10, *stk. 1*, iagttages, herunder de regler, som industriministeren måtte fastsætte efter *stk. 1, 2. pkt.*

Af *stk. 3* fremgår, at grundkapitalen ikke kan nedsættes til et lavere beløb end det lovpligtige mindstebeløb.

Hvis hele grundkapitalen skal uddeles efter *stk. 2*, f.eks. samtlige aktier i en holdingfond, må fonden opløses efter de regler, som fastsættes i henhold til forslaget § 47, *stk. 1*, eller omdanne sig til ikke-erhvervsdrivende fond efter forslaget § 49.

Kapitel 5

Ledelse

Afgørende for ledelsens sammensætning og kompetence m.v. er efter gældende ret alene de regler, der er fastsat i vedtægten.

En fond ledes normalt af en bestyrelse på nogle få medlemmer. Nogle fonde – typisk store fonde – har dog flere ledende organer (direktion etc.), me-

dens andre fonde ledes af en enkelt person. For fonde, der stiftes f.eks. af en forening, gælder det ofte, at fonden bestyres af foreningens bestyrelse.

Hvis fonden ønskes stadfæstet, stilles der i praksis ofte krav om, at valg af ledelsens medlemmer og deres suppleanter skal godkendes af det tilsynsførende ministerium, der endvidere tillægges beføjelse til at afsætte bestyrelsesmedlemmer i visse tilfælde, bl.a. hvor medlemmet viser sig uegnet til hvervet.

Flere af reglerne om fondens ledelse er af en sådan karakter, at de er egnede til at finde anvendelse på såvel erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende fonde.

De grundlæggende regler om ledelsen i lovforslaget om fonde og visse foreninger er derfor overført til nærværende lovforslag. Det drejer sig om reglerne om, hvorledes bestyrelsen skal udpeges (§ 15), om bestyrelsens ret til at ansætte en direktion (§ 11, stk. 2), habilitetsbetingelserne for at være bestyrelsesmedlem, bestyrelsesmedlemmers afgang, fondsmyndighedens adgang til at afsætte bestyrelsesmedlemmer (§§ 11-16), om vederlag m.v. til bestyrelsen (§§ 17 og 40), om inhabilitet (§ 18), om indkaldelse til bestyrelsesmøde, om bestyrelsens beslutningsdygtighed, samt om fondsmyndighedens samtykke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes (§ 19).

Til ovennævnte bestemmelser i nærværende lovforslag, er der derfor alene knyttet enkelte supplerende bemærkninger.

For de erhvervsdrivende fonde gør der sig imidlertid tillige en række særlige hensyn gældende, som begrunder, at der for disse fonde sker en fravigelse af nogle af de almindelige fondsregler med henblik på at etablere en rimelig ligestilling mellem de regler, der skal gælde for disse fonde og de regler, der gælder for erhvervsvirksomhed, der drives under andre former.

Ved udformningen af reglerne om ledelsen er der derfor i udstrakt grad taget udgangspunkt i aktieselskabslovens regler i kapitel 9 om selskabets ledelse.

En af de væsentligste forskelle mellem en fond og andre erhvervsdrivende virksomheder, f.eks. aktieselskaber eller foreninger, er, at der ikke uden for bestyrelsen er en kreds af personer, der som ejere kan vælge ledelsen og udøve en vis kontrol med dennes dispositioner. Generalforsamlingen er det selskabsorgan, der ifølge aktieselskabsloven vælger bestyrelsen, og som udøver en række beføjelser i forhold til denne. Som følge heraf foreslås det, at visse af de beføjelser, der tilkommer

generalforsamlingen, tillægges fondsmyndigheden og overregistrator ved aktieselskabsregisteret. Dette gælder f.eks. beføjelser med hensyn til bestyrelsesmedlemmernes afsættelse, godkendelse af vederlag, spørgsmålsret, granskningsadgang og erstatningsøgsmål.

Det fremhæves endelig, at lovforslaget ikke er til hinder for, at der ifølge vedtægten oprettes et repræsentantskab eller lignende organ med rådgivende eller kontrollerende funktioner, eller at det i vedtægten foreskrives, at bestyrelsen, forinden den træffer sin beslutning, f.eks. i forbindelse med uddeling i henhold til formålet, skal indhente indstilling eller udtalelse fra andre, jfr. herved tillige bemærkningerne til forslaget § 37. Den endelige beslutningsret skal dog ligge hos bestyrelsen.

Til § 11

Stk. 1 bestemmer, at en fond skal have en bestyrelse. Når bestemmelsen fastslår, at bestyrelsen »leder« fonden, betyder det ikke alene, at den har samme funktion som bestyrelsen i et aktieselskab. Da der ikke er en generalforsamling eller lignende, er bestyrelsen samtidig fondens øverste besluttede myndighed.

Vedtægten skal indeholde oplysning om antallet af bestyrelsesmedlemmer, og hvorledes disse udpeges. Det kan være hensigtsmæssigt, at vedtægten indeholder bestemmelser om bestyrelsesmedlemmernes funktionsperiode.

Antallet af bestyrelsesmedlemmer kan ifølge stk. 1 ikke være under tre. Antallet af bestyrelsesmedlemmer kan i vedtægten angives som et bestemt tal eller som et højeste og/eller mindste antal. De af arbejdstagerne efter § 20, stk. 1, 1. pkt., valgte bestyrelsesmedlemmer medregnes ikke i dette antal, jfr. ordene »ud over« i lovtæksten.

Det er blevet overvejet, om det i § 11 burde foreskrives, at der i bestyrelsen skal være den fornødne forretningsmæssige sagkundskab. Der er ikke foreslået en bestemmelse herom, da den næppe vil skabe nogen reel yderligere garanti for fondens forsvarlige ledelse, ligesom den i sin ubestemthed vil være overordentlig vanskelig at efterleve under hensyn til fondes mangfoldige virke.

Bestemmelsen i *stk. 1, 2. pkt.*, der er ny i forhold til fondsbetænkningens lovudkast, svarer til § 10, stk. 2, i lovforslaget om fonde og visse foreninger.

Bestemmelsen i *stk. 2* er identisk med § 10, stk. 3, i lovforslaget om fonde og visse foreninger.

Behovet for at adskille bestyrelse og direktion er blevet overvejet, og der er rejst spørgsmål, om

en direktør bør kunne være medlem af bestyrelsen. Herved er fremhævet de konfliktsituationer, f.eks. godkendelse af den pågældendes aflønning, der kan være til stede, selv om habilitetsreglerne gennemføres. Man er imidlertid af den opfattelse, at der ikke er grundlag for at give særregler herom. Man har herved lagt vægt på, at aktieselskabslovens kapitel 9 ikke indeholder særregler af denne art, bortset fra bestemmelserne om, at en direktør ikke må vælges til formand for bestyrelsen, samt at flertallet af bestyrelsesmedlemmer ikke må være direktører.

Af *stk. 3, 1. pkt.*, følger i overensstemmelse med aktieselskabslovens § 51, at direktører kan være medlem af bestyrelsen, men at flertallet af bestyrelsesmedlemmerne skal bestå af personer, der ikke samtidig er direktører i fonden. Som det fremgår af bemærkningerne til § 10 i forslaget til lov om fonde og visse foreninger, jfr. ovenfor, er der ikke fundet grundlag for at fravige aktieselskabslovens regler på dette punkt.

Medens en direktør ifølge aktieselskabslovens § 56 ikke kan være bestyrelsesformand, kan der for fonde være tilfælde, hvor et sådant personsammenfald af praktiske grunde kan være begrundet. Det foreslås derfor i *stk. 3, 2. pkt.*, at dette kan tillades af fondsmyndigheden.

Til §§ 12-14

Lovforslagets §§ 12-14 indeholder de generelle krav til de enkelte bestyrelsesmedlemmer og regler om udtræden af bestyrelsen.

Bestemmelserne svarer til §§ 11-13 i lovforslaget om fonde og visse foreninger.

Efter § 12, 2. pkt., skal direktører og halvdelen af bestyrelsesmedlemmerne være bosat her i landet, medmindre fondsmyndigheden undtager fra dette krav.

Det forudsættes herved, at fondsmyndigheden følger samme regler og praksis, som følges i henhold til aktie- og anpartsselskabslovene.

I § 13 fastlægges de tilfælde, hvor et bestyrelsesmedlem kan eller skal udtræde af bestyrelsen, og i § 14 tillægges fondsmyndigheden kompetence til at afsætte et bestyrelsesmedlem, såfremt dette ikke opfylder betingelserne i § 12 eller skal udtræde af bestyrelsen efter reglerne i § 13, stk. 2-4.

Til § 15

I lighed med § 14 i forslaget til lov om fonde og visse foreninger overlades det til vedtægten at bestemme, hvorledes bestyrelsen skal udpeges. Dette

indebærer, at det i praksis hidtidig udbredte selvsuppleringsystem kan videreføres, idet vedtægten gyldigt kan bestemme, at bestyrelsen skal være selvsupplerende. Selvsupplering kan gå ud på, at det enkelte medlem selv vælger sin efterfølger, eller at bestyrelsen (evt. efter nærmere regler herom i vedtægten) foretager valget af det nye medlem. Vedtægten kan begrænse valgbarheden til personer med visse faglige kvalifikationer.

Vedtægtens bestemmelser om bestyrelsesmedlemmernes udpegnings kan også gå ud på, at ét eller flere (evt. alle) udpeges af en udenforstående organisation, f.eks. en brancheorganisation, faglig organisation, en bestemt virksomhed etc., en udenforstående kreds af personer, f.eks. en familie, bidragydere etc. Ofte foreskrives, at det offentlige skal udpege ét eller flere medlemmer, eller af den til enhver tid værende indehaver af en bestemt privat eller offentlig stilling skal være medlem af bestyrelsen.

Hvis udpegnings ikke foretages i overensstemmelse med vedtægten, foreslås det i *stk. 2*, at udpegnings af et bestyrelsesmedlem foretages af fondsmyndigheden.

Til § 16

Bestemmelsen svarer til § 15 i forslaget til lov om fonde og visse foreninger og § 49 i aktieselskabsloven.

Hvis et bestyrelsesmedlem har forfald, og der er udpeget en suppleant, skal der i dag i almindelighed gives denne adgang til at træde i medlemmets sted, så længe forfaldet varer. Denne regel forudsættes opretholdt.

Til § 17

Bestemmelsen svarer til § 16 i forslaget til lov om fonde og visse foreninger.

Efter *stk. 1* må vederlag til bestyrelsesmedlemmer ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang.

Det foreslås i *stk. 2*, at vederlag til bestyrelsesmedlemmer kan fastsættes af industriministeren. Bestemmelsen skal sammenholdes med § 40 om de maksimale ydelser til bestyrelsesmedlemmer, direktører m.v. Disse bestemmelser er ikke i sig selv til hinder for, at bestyrelsesmedlemmer og direktører aflønnes med tantieme. I holdningsfonde, hvis formål ikke alene er erhvervsdrift, kan der dog fremføres berettigede indvendinger imod aflønning med tantieme.

Til § 18

Forslaget er i overensstemmelse med aktieselskabslovens § 58 og § 17 i lov om fonde og visse foreninger.

Som nævnt nedenfor i bemærkningerne til forslaget § 40 kan der ikke uden særlig hjemmel i vedtægten ydes legatportioner, lån og lignende til bestyrelsesmedlemmer. Det følger også af gældende ret, at vedkommende medlem ikke kan deltage i behandlingen af disse spørgsmål. Man har dog ikke fundet behov for i § 18 at optage en speciel regel herom.

Til § 19

Bestemmelsen indeholder regler om indkaldelse til bestyrelsesmøde, om bestyrelsens beslutningsdygtighed samt om fondsmyndighedens samtykke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes. Bestemmelsen svarer til §§ 18 og 19 i forslag til lov om fonde og visse foreninger. Som det fremgår af betænkningen side 64 er det hensigten, at samtykke kun skal kræves helt undtagelsesvis og kun ved ekstraordinære dispositioner. Det vil navnlig sige ved handlinger, der vil kunne bringe fondens eksistens i fare. Bestemmelsen fastslår således indirekte, at bestyrelsen – for så vidt angår de dispositioner, der ikke er særlig lovgivning om – har adgang til at foretage alle normale dispositioner uden at skulle indhente fondsmyndighedens samtykke.

Bestemmelsens nærmere rækkevidde beror på en konkret vurdering af den enkelte fonds forhold, og i den forbindelse må begrebet »ekstraordinære« forretningsmæssige dispositioner i en erhvervsdrivende fond vurderes i forhold til den pågældende erhvervsvirksomhed.

Bestemmelsens *stk. 3* er strafsanktioneret i forslaget § 60, *stk. 3*.

Til § 20

Den juridiske ramme for udøvelsen af erhvervsvirksomhed må som udgangspunkt ikke være afgørende for, om arbejdstagerne har adgang til at vælge medlemmer til bestyrelsen.

Det i betænkning 937/1981 om kommanditselskaber indeholdte lovudkast foreslår i § 12, *stk. 2*, regler om arbejdstagerenes repræsentation i bestyrelsen svarende til aktieselskabslovens.

Det foreslås i forslaget § 20, *stk. 1*, 1. pkt., at arbejdstagerne har ret til at vælge bestyrelsesmedlemmer til fondens bestyrelse efter samme regler som for aktieselskaber, jfr. aktieselskabslovens §§

49, 177 og 178, som affattet ved lov nr. 266 af 16. juni 1980.

I medfør af disse regler, som tilsvarende findes i anpartsselskabsloven, har arbejdstagerne i aktie- og anpartsselskaber, der i de sidste tre år har beskæftiget gennemsnitligt mindst 50 arbejdstagere, ret til blandt selskabets arbejdstagere at vælge et antal medlemmer af bestyrelsen og suppleanter for disse, således at en tredjedel af bestyrelsens medlemmer, dog mindst to, udgøres af disse (selskabsrepræsentation). Tilsvarende ret gælder for arbejdstagerne i selskaber, der udgør en koncern med tilsammen 50 arbejdstagere, med hensyn til repræsentation i moderselskabets bestyrelse (koncernrepræsentation). Det samlede antal arbejdstagervalgte bestyrelsesmedlemmer i moderselskabet udgør ligeledes en tredjedel af bestyrelsen, dog mindst tre medlemmer. Har moderselskabets arbejdstagere i forvejen valgt arbejdstagere til bestyrelsen (selskabsrepræsentation), nedsættes det antal bestyrelsesmedlemmer, som koncernens arbejdstagere kan vælge med to medlemmer.

I aktieselskabslovens § 49, *stk. 3*, begrænses koncernrepræsentationen til kun at omfatte koncerner i henhold til § 2, *stk. 1* (stemmeflertal). Henvisningen til aktieselskabslovens regler om koncernrepræsentation indebærer en tilsvarende begrænsning i anvendelsesområdet for forslaget § 20 til kun at omfatte koncerner, hvor moderfonden har flertallet af stemmerne.

Anvendelsesområdet for § 20 begrænses herudover af bestemmelsen i forslaget § 1, *stk. 3*, der undtager sådanne fonde fra lovens anvendelsesområde, hvor erhvervsvirksomheden er af begrænset omfang eller udgør en uvæsentlig del af fondens samlede formue.

På den anden side er reglerne om koncernrepræsentation udvidet i forhold til aktie- og anpartsselskabslovens, idet forslaget koncerndefinition er uafhængig af dattervirksomhedens retsform (§ 2, *stk. 1*, sammenholdt med § 1, *stk. 2*, nr. 3).

Ved beregningen af, om fonden eller koncernen gennem de sidste tre år har beskæftiget gennemsnitligt mindst 50 arbejdstagere, skal samtlige de i fonden eller koncernen ansatte arbejdstagere medregnes, også selv om de pågældende ikke er beskæftiget med erhvervsvirksomhed, men f.eks. er ansat med henblik på varetagelse af fondens ikke-erhvervs-mæssige, herunder almennyttige, formål eller fondens kapitalforvaltende funktion.

Til den nærmere gennemførelse af bestemmelserne har industriministeriet udarbejdet to bekendtgørelser, én om selskabsrepræsentation og én om koncernrepræsentation, bekendtgørelserne nr.

529 og 530 af 5. december 1980. Udover at indeholde regler om proceduren for afholdelse af valg af arbejdstagerrepræsentanter indeholder bekendtgørelserne regler om retlig beskyttelse i ansættelsen for arbejdstagerrepræsentanterne, om orientering af arbejdstagerne om selskabets forhold samt om adgang til aktiebogen eller anpartshaverfortegnelsen. Disse bekendtgørelser vil med de modifikationer, som måtte være nødvendige som følge af fondes status som selvejende institutioner, efter forslaget finde anvendelse på fonde.

Hvis reglerne om arbejdstagerens adgang til at vælge bestyrelsesmedlemmer udformes som en henvisning til aktieselskabslovens bestemmelser vedrørende samme emne, deltager de arbejdstagervalgte bestyrelsesmedlemmer i behandlingen af alle spørgsmål på linie med de øvrige bestyrelsesmedlemmer, idet aktieselskabslovens regler går ud på, at de arbejdstagervalgte bestyrelsesmedlemmer har samme rettigheder, pligter og ansvar som de øvrige medlemmer af bestyrelsen.

En sådan overførelse af aktieselskabslovens regler ville betyde, at de arbejdstagervalgte bestyrelsesmedlemmer fik større indflydelse i fonde end i aktieselskaber. Dels begrænses en fondsbestyrelses kompetence ikke af en generalforsamling, hvor ejerne udøver deres rettigheder; dels vil en fond ofte have et formål, der rækker ud over at drive erhvervsvirksomhed.

Denne forskel i relativ indflydelse udelukker ikke, at man kunne henholde sig til en henvisning til aktieselskabslovens regler, eftersom arbejdstagerindflydelsen ikke i fonde som i aktieselskaber kolliderer med hensynet til en ejergruppes interesser i at råde over den indskudte kapital.

Også i fonde er der dog modstående interesser, idet stifteren i vedtægten har fastlagt et formål og desuden ofte vil have givet udtryk for, hvem stifteren ønsker skal sidde i bestyrelsen. Når dette sammenholdes med, at medbestemmelsesrettens idé er at give arbejdstagerne indsigt og indflydelse i spørgsmål, som vedrører den erhvervsvirksomhed, i hvilken de er ansat, foreslås det, at der som *stk. 1, 2. pkt.*, optages en bestemmelse, hvorefter arbejdstagerrepræsentanterne kun deltager i behandlingen af spørgsmål, som ikke vedrører erhvervsvirksomheden, såfremt dette er bestemt i vedtægten.

Det er ikke muligt at give en udtømmende opregning af, hvilke spørgsmål der vedrører erhvervsvirksomheden. Begrebet må i denne forbindelse ikke forstås i for snæver betydning. Af emner, som vedrører erhvervsvirksomheden, kan nævnes omlægning af, indskrænkninger i eller udvidelser af

fondens eller en dattervirksomheds erhvervsvirksomhed, men også emner, som mere indirekte vedrører erhvervsvirksomheden, må falde inden for de arbejdstagervalgte bestyrelsesmedlemmers kompetence. De vil således skulle deltage i den generelle disponering over fondens overskud, herunder hvor stor en del af overskuddet, der skal stilles til rådighed til uddeling i henhold til fondens formål, henholdsvis henlægges til konsolidering af erhvervsvirksomheden. Derimod vil den nærmere fordeling af de afsatte beløb til fondens ikke-erhvervs-mæssige, typisk almennyttige formål ikke være omfattet af de arbejdstagervalgte bestyrelsesmedlemmers kompetence, ligesom de i almindelighed vil være afskåret fra at deltage i behandlingen af spørgsmål om ændring af vedtægten i henseende til, hvilke ikke-erhvervs-mæssige formål fonden kan støtte.

Behandlingen af disse spørgsmål er som legatretlige anliggender underlagt stifterens vilje, således som denne er kommet til udtryk i vedtægten. Stifteren har i vedtægten – mere eller mindre detaljeret – fastsat retningslinierne for bestyrelsens beslutningsfrihed på disse områder, og har eventuelt i vedtægten fastsat bestemmelser om bestyrelsens sammensætning under hensyn til fondens almennyttige, videnskabelige etc. formål.

Det foreslås i *stk. 1, 3. pkt.*, at de arbejdstagervalgte bestyrelsesmedlemmer ikke – medmindre vedtægten bestemmer andet – deltager i bestyrelsens behandling af spørgsmål om udpegelse af et nyt medlem i forbindelse med, at et bestyrelsesmedlem, der ikke er valgt af arbejdstagerne, træder tilbage.

Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget § 15, stk. 1, overlader lovforslaget det til vedtægten at bestemme, hvorledes bestyrelsen skal udpeges. I vedtægten kan f.eks. bestemmes, at bestyrelsen skal være selvsupplerende. Når *stk. 1, 3. pkt.*, bestemmer, at de arbejdstagervalgte bestyrelsesmedlemmer ikke deltager i udpegelsen af nye bestyrelsesmedlemmer i disse tilfælde, skyldes det, at der ellers ville tilkomme disse medlemmer en indflydelse på evt. hele bestyrelsens sammensætning, hvilket går ud over sigtet med arbejdstagerrepræsentationen. De interessegrupper, der i øvrigt er repræsenteret i bestyrelsen, har omvendt ikke indflydelse på valget af de arbejdstagervalgte bestyrelsesmedlemmer.

Som konsekvens af, at de arbejdstagervalgte bestyrelsesmedlemmer efter *stk. 1, 2. og 3. pkt.*, ikke deltager i bestyrelsens behandling af visse spørgsmål, findes det hensigtsmæssigt i *stk. 2* at præcisere, at de pågældende bestyrelsesmedlemmer ikke medregnes ved opgørelsen af, om bestyrelsen

er beslutningsdygtig, når det kræves, at et bestemt antal eller en bestemt del af medlemmerne er til stede.

Til § 21

Stk. 1 svarer til aktieselskabslovens § 53, stk. 1, som ændret ved lov nr. 282 af 9. juni 1982. Den pålægger de enkelte medlemmer af moderfondens bestyrelse og direktion en underretningspligt over for bestyrelsen om deres kapitalandele i dattervirksomheder. Meddelelserne indføres i en særlig protokol, den såkaldte købs- og salgsbog, som kun er tilgængelig for bestyrelsens medlemmer, men bestyrelsen i en moderfond kan vælge at føre en fællesprotokol for samtlige virksomheder i koncernen. Oplysningspligten tjener bl.a. til at gøre forbudet i stk. 2 mod spekulation effektivt og tillige som supplement til inhabilitetsreglen i § 18 i forslaget.

Forbudet i *stk. 2* mod, at bestyrelsesmedlemmer og direktører udfører eller deltager i spekulationsforretninger vedrørende kapitalandele i dattervirksomheder, svarer til aktieselskabslovens § 53, stk. 2.

Overtrædelse af § 21 straffes efter § 60, stk. 2, nr. 1.

Til § 22

Bestemmelsen i *stk. 1* svarer til aktieselskabslovens § 55. Begrundelsen for denne pligt for bestyrelsen i en moderfond er ligesom i aktie- og anpartsselskabslovene dels dattervirksomhedens almindelige interesse i at blive gjort bekendt med, at modervirksomheden nu har opnået en bestemmende indflydelse over dattervirksomheden, dels de særlige pligter, som koncernforholdet medfører for dattervirksomheden.

Er fonden ikke allerede registreret som erhvervsdrivende fond, men alene i fondsregistret, følger det af forslaget § 48, at den skal anmeldes som erhvervsdrivende fond til aktieselskabsregisteret.

Bestemmelsen i *stk. 2* svarer til aktieselskabslovens § 55 a og medfører pligt for moderfonden til at underrette dattervirksomhederne om forhold af interesse for koncernen. Den enkelte dattervirksomhed skal endvidere underrettes om påtænkte beslutninger af væsentlig betydning for dattervirksomheden. Bestemmelserne omfatter alle dattervirksomheder, uanset om arbejdstagerne har valgt medlemmer af bestyrelsen.

Underretningspligten vedrører kun koncernens erhvervs-mæssige forhold, og hvad der må sidestil-

les hermed, derimod ikke de rent legatmæssige forhold.

Som forhold, der er omfattet af underretningspligten, kan nævnes ophør eller flytning af dattervirksomhederne eller dele af disse, indskrænkninger i, udvidelse eller ændringer af dattervirksomhedernes erhvervsvirksomhed, ændringer i dattervirksomhedernes organisation samt påbegyndelse eller afslutning af dattervirksomhedernes vedvarende samarbejde med andre virksomheder.

Til § 23

Bestemmelserne i *stk. 1-4* vedrører fondens ledelse og den interne kompetencefordeling mellem bestyrelsen og direktionen. Bestemmelsen bygger på aktieselskabslovens § 54, men man har fundet, at der ikke er behov for at medtage alle detaljerne i § 54.

Stk. 1 svarer til aktieselskabslovens § 54, stk. 1, 1. pkt., som affattet ved lov nr. 282 af 9. juni 1982. Den fastslår, at bestyrelsen forestår ledelsen og – da den i fonde er det øverste besluttede organ – organisationen af fondens virksomhed. Hvis der findes en direktion, forestås ledelsen af bestyrelsen og direktionen.

Den nærmere fordeling af ledelsesadgang og -pligt mellem direktion og bestyrelse indeholdes i *stk. 2*. Herefter varetager direktionen den daglige ledelse af fonden. Ved den nærmere fastlæggelse af begrebet daglige ledelse må hensyn tages til virksomhedens art og størrelse samt til sædvane inden for de enkelte brancher. Det er ikke fundet påkrævet at overføre de detaljerede regler i aktieselskabslovens § 54, stk. 2, 2.-4. pkt., hvor den daglige ledelse defineres, og hvorefter dispositioner, der efter fondens forhold er af usædvanlig art eller stor betydning, skal forelægges bestyrelsen og normalt kun kan foretages efter bemyndigelse fra denne. Dog må det ifølge forholdets natur også for fonde gælde, at forudgående bemyndigelse kan undlades, når bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for fonden, men bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den truffe disposition.

Bestemmelserne om bestyrelsens og direktionens pligt med hensyn til bogføringen og formueforvaltningen er samlet i *stk. 3*, der svarer til aktieselskabslovens § 54, stk. 3. Findes der ingen direktion, påhviler pligterne bestyrelsen. Er der en direktion, skal denne sørge for, at bogføringen foregår på betryggende måde i overensstemmelse med lovgivningen. Bogføringen omfatter hele fondens bogholderi og regnskabsvæsen. Bestyrelsen skal føre

kontrol med direktionens bogføring og formueforvaltning. Bestyrelsens og direktionens pligt omfatter efter ordlyden også aktivernes forsvarlige anbringelse.

Reglerne i stk. 2 og 3 om kompetencefordelingen mellem bestyrelse og direktion er kun interne kompetenceregler, hvis overtrædelse ikke kan påberåbes som ugyldighedsgrunde af fonden over for trediemand.

Til § 24

I forslaget § 24 foreslås det, at forlangende om bestyrelsens indkaldelse kan fremsættes af et bestyrelsesmedlem eller en direktør samt af fondsmyndigheden eller overregistrator. Man forudsætter dog, at fondsmyndigheden eller overregistrator kun i sjældne tilfælde vil forlange bestyrelsen indkaldt, f.eks. hvor bestyrelsen ikke besvarer henvendelser fra de pågældende myndigheder.

Til § 25

I forslaget til lov om fonde og visse foreninger har man ikke foreslået regler om bestyrelsens og direktionens adgang til at forpligte fonden ved retshandler. For erhvervsdrivende fonde kan der være behov for tegningsregler, og der foreslås derfor i § 25 regler svarende til aktieselskabslovens § 60, stk. 2 og 3, og anpartsselskabslovens § 41, stk. 2 og 3, således som disse er affattet ved lov nr. 282 og 283 af 9. juni 1982.

Der er ikke fundet grund til at overføre reglerne i aktieselskabslovens § 61 på fonde. Reglerne indsattes i aktieselskabslovgivningen ved lov nr. 503 af 29. november 1972, der gennemførte EF's 1. selskabsretsdirektiv af 9. marts 1968 og passer mindre vel på fondens ikke-erhvervsmæssige virksomhed.

Kapitel 6

Årsregnskab og revision

Årsregnskaber

Der eksisterer ikke efter gældende ret forskrifter, der generelt pålægger selvejende institutioner at udarbejde og offentliggøre årsregnskaber. Udover fonden erhvervsvirksomhed, har fonden bogføringspligt, jfr. § 1, A, nr. 6, i bogføringslov nr. 178 af 5. juni 1959. Nærmere regler om bogføringen indeholdes i handelsministeriets bekendtgørelse nr. 226 af 18. juni 1959 om bogføringspligtens omfang og indhold med senere ændringer. Bestemmelserne tager i første række sigte på den interne bogføring,

men bekendtgørelsen giver tillige visse regler om regnskabsaflæggelsen.

I praksis stilles der ved stadfæstelse af fonde krav om, at bestyrelsen hvert år aflægger regnskab omfattende indtægter, udgifter og status, men der stilles normalt ikke krav om, at vedtægten indeholder særlige regler om regnskabs opstilling. Ofte har standarden »god regnskabskik« været lagt til grund for regnskabsaflæggelsen for fonde, herunder ikke mindst de erhvervsdrivende. Denne standard kom bl.a. til udtryk i aktieselskabslovens kapitel 12 om årsregnskaber m.v.

Disse regler har ikke været til hinder for, at årsregnskabet suppleredes med afdelingsregnskaber. Dette har haft særlig betydning for de fonde, der i praksis har aflagt (aflægger) årsregnskab med afdelingsregnskaber med særligt henblik på den del af fondens virksomhed, der har forbindelse med erhvervsvirksomhed.

Efter gældende ret er der ikke en generel adgang for offentligheden eller for fondens kreditorer, medkontrahenter og arbejdstagere til gennem årsregnskaber at få indsigt i fondens økonomiske forhold og derigennem varetage deres interesser. For stadfæstede fonde gælder, at de til tilsynsmyndigheden indsendte regnskaber er offentligt tilgængelige efter offentlighedslovens regler.

Aktie- og anpartsselskaber er undergivet detaljerede regnskabskrav. Med virkning for regnskabsår, der begyndte den 1. februar 1982 eller senere, skal de udarbejde årsregnskab, årsberetning og eventuelt koncernregnskab efter reglerne i årsregnskabsloven. Loven gennemfører EF's 4. selskabsretsdirektiv fra 1978 om årsregnskaber og indeholder herudover regler om aflæggelse af koncernregnskaber. Loven udvider det selskabsretlige koncernbegreb til også at omfatte dattervirksomheder, der ikke er aktie- eller anpartsselskaber, jfr. bemærkningerne til forslaget § 2.

I forhold til de hidtidige regnskabsregler i aktie- og anpartsselskabslovene indeholder årsregnskabsloven væsentligt mere omfattende regler om årsregnskabs opstilling og indhold, bl.a. krav om anvendelse af skematiske opstillinger for såvel balance som resultatopgørelse, samt udførlige vurderingsregler. Som øverste norm for regnskabsaflæggelse foreskriver loven, at regnskabet skal give et retvisende billede af selskabets aktiver og passiver, dets økonomiske stilling samt resultatet.

Årsregnskabsloven giver ligesom de hidtidige regler i aktieselskabsloven adgang til aflæggelse af afdelingsregnskaber som supplement til årsregnskabet.

I betænkning 937/1981 om kommanditselskaber foreslås, at årsregnskabsloven gøres anvendelig på kommanditselskaber, idet erhvervsdrivende selskaber så vidt muligt bør undergives ensartede krav til regnskabsaflæggelse.

Et væsentligt sigte med lovforslaget om erhvervsdrivende fonde er som tidligere nævnt, at erhvervsvirksomhed, der udøves i fondsform, sker på vilkår, der svarer til dem, der gælder for andre virksomhedsformer, hvorigennem erhvervsvirksomhed kan udøves, navnlig aktie- og anpartsselskaber. Det foreslås derfor, at erhvervsdrivende fonde som udgangspunkt skal aflægge regnskab i overensstemmelse med reglerne i årsregnskabsloven.

Et krav om udarbejdelse og indsendelse til aktieselskabsregisteret af årsregnskaber og koncernregnskaber udarbejdet i overensstemmelse med disse regler er – foruden for offentligheden – af interesse for fondens kreditorer, medkontraahenter, arbejdstagere, begunstigede efter formålet og myndigheder, især overregistrator og fondsmyndigheden ved varetagelsen af deres opgaver efter forslagsets kapitel 10.

Da årsregnskabslovens regler primært er affattet med aktie- og anpartsselskaber for øje, giver lovforslaget dog mulighed for de fravigelser og tilpasninger, som nødvendiggøres af fondes særlige forhold. Dette gælder også årsregnskabslovens koncernregnskabsregler.

Revision

Gældende ret foreskriver ikke revision af erhvervsdrivende fondes regnskaber. Hvis fonden er stadfæstet, stilles der i praksis krav om, at fondens regnskaber revideres og indsendes til gennemgang og decision af den stadfæstende myndighed.

Hvis fonden benytter statsautoriserede eller registrerede revisorer, gælder de almindelige regler i lov nr. 68 af 15. marts 1967 om statsautoriserede revisorer, jfr. handelsministeriets bekendtgørelse nr. 293 af 28. juni 1967, og lov nr. 220 af 27. maj 1970 om registrerede revisorer, jfr. handelsministeriets bekendtgørelse nr. 463 af 13. september 1976.

I § 27 foreslås det, at erhvervsdrivende fonde fremtidig skal have pligt til at lade årsregnskabet og det eventuelle koncernregnskab undergive revision.

Lovforslagets regler om revision er udarbejdet med udgangspunkt i aktieselskabslovens regler.

Til § 26

Årsregnskabet

Bestemmelsen i *stk. 1* fastslår fondens pligt til at aflægge årsregnskab og årsberetning samt eventuelt koncernregnskab. Pligten påhviler efter forslaget § 23 ledelsen. I overensstemmelse med § 2, *stk. 1*, i årsregnskabsloven fastslås, at årsregnskab, årsberetning og et eventuelt koncernregnskab udgør en helhed.

I *stk. 2* foreslås det, at de fleste af årsregnskabslovens regler anvendes på fonde. Når lovforslaget ikke henviser til årsregnskabslovens § 62 og til § 64 om indsendelse og offentliggørelse m.v., skyldes det, at disse regler ikke er direkte anvendelige, bl.a. fordi fondes årsregnskaber ikke godkendes af en generalforsamling. Lovforslaget indeholder derfor i § 50, *stk. 4*, og § 53 regler om indsendelse og offentliggørelse af årsregnskaber m.v. samt i § 57, *stk. 1*, adgang for industriministeren til at fastsætte bestemmelser herom.

Ligesom for aktieselskaber gælder, at de enkelte fondes særlige karakter kan medføre, at reglerne i årsregnskabsloven bør fraviges. Hjemmel findes allerede i årsregnskabsloven, jfr. § 4, *stk. 4*, §§ 6 og 7 samt § 26, *stk. 2*. Efter § 4, *stk. 4*, skal der ske de fravigelser fra lovens bestemmelser, der er nødvendige for at give et retvisende billede af fondens aktiver og passiver, dens økonomiske stilling og resultat, men fravigelsen skal anføres og begrundes i noter med angivelse af fravigelsens indvirkning på årsregnskabet's udsagn om fondens økonomiske forhold.

Fondenes særlige karakter af selvejende institutioner medfører endvidere, at en række bestemmelser i årsregnskabsloven ikke eller kun vanskeligt kan anvendes på fondes årsregnskaber. Dette gælder navnlig de bestemmelser, der forudsætter aktie- eller anpartsselskabsretlige begreber, f.eks. selskabets egne aktier eller anparter eller forudsætter, at selskabet kan være en dattervirksomhed. Sådanne bestemmelser findes bl.a. i årsregnskabslovens § 19, *stk. 5*, §§ 39 og 44, § 45, 1. pkt., § 46, *stk. 4* og 5, §§ 52 og 53 samt tildels § 9, *stk. 2*, § 46, *stk. 2*, sidste pkt., og *stk. 3*, sidste pkt. Af lovtekniske grunde er det ikke fundet hensigtsmæssigt i lovforslaget at opregne disse bestemmelser, bl.a. fordi de vil kunne få betydning for koncernregnskabet, hvor der skal ske samdragsregning med regnskaber for dattervirksomheder, der er aktie- eller anpartsselskaber.

I stedet foreskrives i *stk. 2*, at der kan foretages de afvigelser fra og tilpasninger til årsregnskabslovens bestemmelser, der nødvendiggøres af fondes særlige karakter. Den ubestemte form dækker over fonde som kategori, idet hjemmelen til fravigelser som følge af de enkelte fondes særegenheder som

nævnt allerede findes bl.a. i årsregnskabslovens § 4, stk. 4.

For visse fondes vedkommende har man imidlertid fundet, at der er behov for herudover i lovforslaget at medtage specielle regler, hvorved årsregnskabsloven fraviges. Det drejer sig om fonde, der udøver aktiviteter, der efter deres karakter og formål adskiller sig væsentligt fra fondens erhvervmæssige virksomhed. Som tidligere nævnt er fonde omfattet af lovforslaget, hvis fonden driver erhvervsvirksomhed eller har den i § 1 anførte forbindelse med erhvervsvirksomhed. Dette gælder, selv om erhvervsdriften ikke er et formål i sig selv, men tjener som grundlag for varetagelsen af de formål, fonden skal tilgodese. Ved andre fonde er den erhvervmæssige aktivitet kun ét blandt flere formål. Som eksempler på fonde med aktiviteter, der kan adskille sig fra den erhvervmæssige virksomhed, kan nævnes fonde, der udøver forskning, museums-, hospitals- eller uddannelsesvirksomhed. I erhvervsdrivende fonde af den heromhandlede karakter er der som anført ovenfor mulighed og ofte et særligt behov for at aflægge afdelingsregnskaber, i hvilke der redegøres for fondens forskelligartede aktiviteter, men som indgår i den samlede resultatopgørelse for fonden med eliminerings af afdelingernes mellemværender m.v. De særlige aktiviteter, som en fond vil kunne udøve, medfører endvidere, at det undertiden er nødvendigt af hensyn til opfyldelsen af årsregnskabslovens krav at behandle visse poster i regnskabet efter særskilte regler.

Som følge heraf er der i *stk 3, nr. 1*, optaget en bestemmelse, hvorefter indtægter og udgifter samt aktiver og passiver vedrørende de ovennævnte ikke-erhvervmæssige aktiviteter skal optages særskilt i årsregnskabet under særlige hovedposter i det omfang, det er nødvendigt for at give et retvisende billede af fondens virksomhed. Disse særlige hovedposter skal fremgå af resultatopgørelsen henholdsvis balancen med benævnelser, der angiver deres karakter. Forslaget søger ikke at regulere de nye hovedposters specifikation, men det foreslås i *stk. 6*, at industriministerens bemyndiges til at foreskrive regler om specifikation og opstilling af de særlige poster samt om fornødent særlige skemaer. Specifikationen af de særlige poster beror på den nærmere beskaffenhed af den pågældende aktivitet og må i det mindste afspejle aktivernes opdeling i anlægs- og omsætningsaktiver i det omfang, det er nødvendigt for at give et retvisende billede af fondens virksomhed. Om aktiviteten skal vises i balancen og i resultatopgørelsen som enkelte poster med dertil knyttede noter eller som et særligt afde-

lingsregnskab, tager bestemmelsen heller ikke stilling til. Forslaget benytter eksempelvis udtrykket »passiver« i stedet for gæld for at præcisere muligheden for at optage særlige poster for afdelingers egenkapital.

Stk. 3, nr. 2, giver erhvervsdrivende fonde adgang til at værdiansætte visse finansielle anlægsaktiver vedrørende forannævnte ikke-erhvervmæssige aktiviteter efter andre regler end de, der er foreskrevet i årsregnskabslovens §§ 26–29.

Årsregnskabsloven indeholder i § 29 regler om værdireguleringer ved nedskrivning af anlægsaktiver. Hovedreglen er, at anlægsaktiver, både materielle og finansielle, skal nedskrives til den lavere værdi, de har på balancetidspunktet, såfremt det må antages, at værdiforringelsen vil være varig. Finansielle anlægsaktiver kan dog nedskrives, selv om værdiforringelsen ikke antages at være varig. I alle tilfælde skal nedskrivningerne udgiftsføres i resultatopgørelsen. Såfremt begrundelsen for at nedskrive ikke længere er til stede, skal nedskrivningen tilbageføres over resultatopgørelsen. Det er endvidere præciseret, at nedskrivninger og korrektioner skal specificeres i noterne i det omfang, dette ikke er sket i resultatopgørelsen, ligesom de altid skal begrundes.

Mange erhvervsdrivende fonde, der har andre formål end de erhvervmæssige, følger i dag en anden praksis, idet man undlader at foretage løbende regulering af finansielle aktivers værdi over resultatopgørelsen. Regler svarende til årsregnskabslovens påtænkes ikke indført for ikke-erhvervsdrivende fonde i de forskrifter om årsregnskabet, der kan udstedes efter § 43, stk. 1, nr. 6, i forslaget til lov om fonde og visse foreninger. Baggrunden herfor er navnlig, at de pågældende værdipapirer er urørlige, jfr. § 8 i forslaget til lov om fonde og visse foreninger, og ikke forudsættes afhændet, førend de indløses, f.eks. for obligationers vedkommende ved udtrækning til pari. Som en yderligere begrundelse for ikke at lade værdiregulering af visse værdipapirer indgå i resultatopgørelsen har det været fremført, at fonde ville have vanskeligt ved at tilrettelægge en rimelig uddelingspolitik, hvis fondenes overskud på grund af kursreguleringer var undergivet hyppige og store svingninger.

I bestemmelsen foreslås det, at visse finansielle anlægsaktiver, navnlig obligationer og lignende værdipapirer – inden for rammerne af årsregnskabslovens § 26, stk. 2 – kan undlades værdireguleret, således som det ellers er foreskrevet efter forsigtighedsprincippet i årsregnskabslovens § 26, stk. 1, nr. 3, sammenholdt med § 29. Hjemmelen

hertil findes som ovenfor anført i forslaget stk. 3, nr. 2. Det følger af formuleringen, at bestemmelsen kun omfatter aktiver, der angår de ikke-erhvervs-mæssige aktiviteter. Der skal gives oplysning om årsagen til fravigelsen fra årsregnskabslovens regler og fravigelsens indvirkning på årsregnskabet's billede af fondens økonomiske forhold, d.v.s. gives oplysning om, hvilken værdi de pågældende aktiver skulle have, såfremt de var værdiansat efter §§ 26 og 29. Det følger af årsregnskabslovens § 42, at noterne skal oplyse om de værdiansættelsesprincipper, der er benyttet, og derfor særskilt må oplyse om den manglende værdiregulering.

Hvad særlig aktier og tilsvarende kapitalandele angår, skal det fremhæves, at aktier m.v., der danner grundlag for en bestemmende indflydelse over et aktieselskab m.v., eller i øvrigt er tilknyttet den erhvervs-mæssige aktivitet, ikke omfattes af stk. 3, nr. 2. For andre aktiers eller kapitalandele's vedkommende vil en undladelse af at lade kursregulering indgå i resultatopgørelsen normalt give anledning til betænkeligheder, således at fravigelsen fra årsregnskabslovens regler med hensyn til behandlingen af kursregulering kræver en særlig begrundelse, jfr. årsregnskabslovens § 26, stk. 2. Har bestyrelsen herefter på grundlag af et regnskabsmæssigt overskud, der fremkommer, uden at kursreguleringer er foretaget over resultatopgørelsen, foretaget uddelinger, således at der ikke vil være tilstrækkelige midler til at dække fondens kreditorer, vil bestyrelsen kunne ifalde erstatningsansvar. Revisor skal gøre anmærkning herom i revisionspåtegningen efter forslaget § 33, stk. 2.

En fond kan ikke være dattervirksomhed. Ingen kan have ejerinteresser deri og dermed på dette grundlag have en bestemmende indflydelse. En fond vil dog vedtægtsmæssigt kunne have til formål at producere, forske m.v. udelukkende til fordel for en bestemt anden virksomhed. Fælles bestyrelsesmedlemmer med denne anden virksomhed vil også kunne forekomme. Sådanne tilknytningsforhold bør oplyses i årsregnskabet efter samme retningslinier som i årsregnskabsloven. Det foreslås derfor i *stk. 5*, at en fond, der ved vedtægtsbestemmelse er tilknyttet en anden erhvervsdrivende virksomhed eller en anden fond, skal oplyse om de regnskabsmæssige virkninger af disse forbindelser i årsregnskabet eller i årsberetningen.

Det foreslås i *stk. 6*, at industriministeren be- myndiges til at fastsætte nærmere regler med hensyn til de omhandlede fravigelser i forslaget § 26, stk. 3. Desuden gives som nævnt bemyndigelse til at foreskrive særlige skemaer, såfremt der skulle vise sig behov herfor.

Koncernregnskaber

Det koncernbegreb, der forslås i § 2, er i overensstemmelse med årsregnskabslovens koncer- begreb. Udgangspunktet har været, at årsregnskabs- lovens koncernregnskabsregler bør gælde for grup- per af virksomheder, hvor en fond er modervirk- somhed. § 26, stk. 2, henviser derfor til årsregn- skabslovens kapitel 8 om aflæggelse af koncern- regnskaber. Dette får betydning for fonde, hvis erhvervs-mæssige virksomhed helt eller delvis ud- øves af en virksomhed, hvori fonden har bestem- mende indflydelse på den måde, der beskrives i forslaget § 1, stk. 2, nr. 3, og § 2.

I praksis vil det hyppigt være mest hensigts- mæssigt at aflægge koncernregnskab uden inddragelse af moderfondens årsregnskab i dette. Dette vil ikke blot være tilfældet i de i årsregnskabslo- vens § 61 omhandlede situationer, hvor en kon- cernredegørelse kan træde i stedet for et koncern- regnskab, men også i øvrigt hvor moderfonden har en betydelig selvstændig legatvirksomhed ved si- den af sin erhvervs-mæssige virksomhed.

En del af behovet for særlige regler om konsoli- dering tilgodeses af stk. 2, hvorefter der kan fore- tages de fravigelser, der følger af fondes særlige forhold. Af klarheds- og lovtekniske grunde er det imidlertid fundet fornødent udtrykkeligt at give mulighed for at udarbejde et koncernregnskab som en konsolidering af regnskaber i fondens datter- virksomheder, men uden inddragelse af moderfon- den selv. Bestemmelsen herom findes i *stk. 4*, der omfatter både tilfælde, hvor fonden alene besidder kapitalandele i én dattervirksomhed, der selv er modervirksomhed for andre dattervirksomheder, og tilfælde, hvor fonden besidder kapitalandele i flere dattervirksomheder (søstervirksomheder). I det sidste tilfælde kan koncernregnskabet udarbej- des ved »vandtret konsolidering«.

Ikke enhver moderfond kan anvende bestem- melsen. Deltager moderfonden i koncernens drift, enten ved selv at drive erhvervsvirksomhed efter § 1, stk. 2, nr. 1 eller 2, eller ved långivning til eller sikkerhedsstillelse for dattervirksomhederne, kan bestemmelsen ikke anvendes. Særlig ved lån eller sikkerhedsstillelse fremhæves, at der da opstår interne mellemværender, som tilsiger, at konsolide- ring bør ske efter de normale principper.

På grund af sammenhængen mellem finansie- ring af et aktie- eller anpartsselskabs kapitalbehov ved tegning af aktie- eller indskudskapital og ved ydelse af lån mod konvertible gældsbreve, foreslås det at ligestille konvertible gældsbreve med aktie- og anpartsbesiddelser.

§ 26, stk. 4, 2. pkt., kræver, at der i moderfondens årsberetning skal gives oplysning om anvendelse af den her omhandlede fremgangsmåde, ligesom årsberetningen skal oplyse om hele koncernens samlede årsresultat, samlede egenkapital eller samlede tab, jfr. årsregnskabslovens § 59, stk. 2, og § 61, stk. 2. Kravet om opgørelse efter årsregnskabslovens kapitel 8 indebærer anvendelse af de elimineringsmetoder, der skal anvendes på konsolidering i almindelighed, således at eventuel indbyrdes besiddelse af kapitalandele mellem dattervirksomhederne også skal elimineres. I lighed med årsregnskabslovens §§ 43 og 61 kan de krævede yderligere oplysninger undlades, såfremt de kapitalinteresser, der ligger til grund for koncernforholdet, værdiansættes i overensstemmelse med årsregnskabslovens § 40 om den såkaldte indre værdi metode.

Til § 27

Stk. 1 fastslår, at en fonds årsregnskab og koncernregnskab skal revideres af en eller flere revisorer, samt at disse udpeges af bestyrelsen eller i henhold til vedtægten.

Hvor vedtægten ikke udtrykkeligt tillægger andre kompetence til at vælge revisorer, tilkommer kompetencen bestyrelsen, der er fondens øverste myndighed og ledelse, jfr. forslaget § 23.

Vedtægtens bestemmelser kan f.eks. gå ud på, at en eller flere revisorer skal udpeges af en bestemt organisation, f.eks. Foreningen af Statsautoriserede Revisorer eller Foreningen af Registrerede Revisorer, eller at revisionen skal foretages af et bestemt revisionsselskab. Vedtægten kan endvidere indeholde andre særlige regler, f.eks. at revisorerne skal være statsautoriserede. Reglerne om revisorer i lovforslagets §§ 27-36 må dog i de fleste fonde antages at være tilstrækkelige.

Bestemmelsen indeholder ikke regler om, at revisor skal godkendes af fondsmyndigheden, forinden denne tiltræder, da det offentliges interesser tilgodeses gennem kravet i stk. 4 om, at mindst én af revisorerne skal være statsautoriseret eller registreret samt gennem reglerne i §§ 27 og 29 om revisors uafhængighed sammenholdt med reglerne i revisorlovgivningen.

Undlader ledelsen at vælge en ny revisor i overensstemmelse med vedtægten og loven, efter at den hidtidige revisor er fratruddet eller efter en indtruffen vakance, og er der ingen suppleant, udnævner fondsmyndigheden efter stk. 2 en ny revisor. Den pågældende revisor fungerer ikke blot midlertidigt, indtil ledelsen udpeger en revisor, men fungerer

som fondens revisor i en eventuelt fastsat valgperiode henholdvis i den resterende del af denne.

Stk. 3 indeholder regler om revisors myndighed og bopælspligt her i landet. De svarer i alt væsentligt til aktieselskabslovens § 83, stk. 1, jfr. § 176, stk. 1. Krav om bopæl her i landet gælder – ligesom i aktieselskabsloven – ikke i det omfang, kravet strider mod internationale forpligtelser, eller andet følger af bestemmelser fastsat af industriministeren, men lovforslaget tillægger herudover fondsmyndigheden er konkret dispensationsadgang.

Revisors opgaver tilsiger, at denne opfylder revisorlovens krav til kvalifikationer og uafhængighed. Derfor bestemmer stk. 4, at mindst en af revisorerne skal være statsautoriseret eller registreret revisor. Reglen svarer til aktieselskabslovens § 83, stk. 2, og en tilsvarende regel er indsat i anpartsselskabslovens § 64, stk. 2, ved lov nr. 283 af 9. juni 1982.

I overensstemmelse med aktieselskabslovens § 83, stk. 4, foreskriver forslaget § 6, at i tilfælde, hvor der vælges flere revisorer, skal disse være uafhængige af hinanden. Af særlig betydning er reglen om, at hvis der skal være to revisorer, kan de ikke begge være tilknyttet samme revisionselskab, jfr. også § 13, stk. 2, i lov nr. 68 af 15. marts 1967 om statsautoriserede revisorer, samt § 6, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 463 af 13. september 1979 om registrerede revisors virksomhed og forretningsbetingelser.

Til § 28

Med henblik på at etablere ligestilling mellem de regler, der skal gælde for erhvervsdrivende fonde og aktieselskabens regler foreslås optaget en bestemmelse svarende til aktieselskabslovens § 90, hvor det pålægges revisor, når revisionen er afsluttet, at forsyne regnskabet med en påtegning. Bestemmelsen er ny i forhold til det i betænkningen om fonde indeholdte lovudkast om erhvervsdrivende fonde.

Årsregnskabet indsendes i overensstemmelse med reglen i lovforslagets § 50, stk. 4, til aktieselskabsregisteret.

Til § 29

De habilitetskrav, der i § 29 stilles til revisor, svarer med enkelte præciseringer til aktieselskabslovens § 85, stk. 1, og skal sikre revisors uafhængighed i forhold til fonden.

Efter § 13, stk. 1, nr. 3, i lov om statsautoriserede revisorer må en statsautoriseret revisor i øvrigt ikke være revisor i en virksomhed, hvori han eller hans nærmeste familie har en mere betydelig økonomisk interesse.

Når bestemmelsen i nr. 2 er udvidet til ikke blot at gælde for personer, der står i afhængighedsforhold til fonden, men også til en dattervirksomhed, er dette en konsekvens af, at reglen i aktieselskabslovens § 85, stk. 2, om datterselskabsrevisorer ikke er overført til lovforslaget.

Under hensyn til fondenes meget forskelligartede karakter har man ikke fundet det nødvendigt at overføre aktieselskabslovens § 83, stk. 5, hvorefter der til revisor i et datterselskab så vidt muligt bør vælges mindst en af moderselskabets revisorer.

Forbudet i nr. 3 foreslås udstrakt til at gælde ikke blot ægteskab, men også faste samlivsforhold.

Til § 30

Bestemmelsen om, at revisor til enhver tid kan afsættes af den, der har valgt denne, svarer til aktieselskabslovens § 86, stk. 2.

Da der ikke i fonde er en generalforsamling, foreslås det, at der tillige tillægges fondsmyndigheden adgang til at afsætte revisor, dersom denne ikke længere opfylder betingelserne for at være revisor eller i øvrigt har vist sig uegnet.

Reglen i aktieselskabslovens § 86 om, at revisor til enhver tid kan fratræde sit hverv, er ikke medtaget, da dette må følge af forholdets natur. Der henvises i øvrigt til § 36, hvorefter den fratrædende revisor er berettiget til at meddele den tiltrædende revisor grunden til sin fratræden.

Til § 31

Bestemmelsen svarer til aktieselskabslovens § 89 og pålægger ledelsen, herunder en dattervirksomheds ledelse, en oplysningspligt over for revisor, i det omfang oplysningerne efter revisors skøn er nødvendige for revisionen.

Til § 32

I overensstemmelse med aktieselskabslovens § 88, stk. 1, angiver *stk. 1, 1. pkt.*, de almindelige retningslinier for revisionens udførelse gennem en generel henvisning til de krav, der følger af den retlige standard »god revisionsskik«.

Stk. 1, 2. pkt., foreskriver, at revisor skal efterkomme de krav vedrørende revisionen, som måtte blive stillet af overregistrator eller fondsmyndigheden. Forslaget skal ses i sammenhæng med forsla-

gets § 35, hvorefter overregistrator eller fondsmyndigheden kan pålægge revisor at give oplysninger om fondens forhold.

En vurdering af hensigtsmæssigheden af ledelsens forretningsmæssige dispositioner (forvaltningsrevision) falder uden for revisors opgaver. Revisor skal dog påse, at bestyrelsens dispositioner ikke krænker vedtægten eller lovgivningen og har i denne forbindelse pligt til i sin påtegning på årsregnskabet at gøre opmærksom på sådanne dispositioner, jfr. forslagens § 33, stk. 2.

Er fonden moderfond, skal revisor efter bestemmelsen i *stk. 2* tillige revidere koncernregnskabet og koncernvirksomhedernes indbyrdes regnskabsmæssige forhold. Reglen svarer til aktieselskabslovens § 88, stk. 2.

Til § 33

Lov nr. 68 af 15. marts 1967 om statsautoriserede revisorer fastslår i § 12, stk. 1, at en statsautoriseret revisors underskrift på et regnskab, medmindre andet fremgår af påtegningen, anses som udtryk for, at regnskabet er revideret af denne, og at det er rigtigt opstillet på grundlag af bogføringen og opgjort under omhyggelig hensyntagen til bestående værdier, rettigheder og forpligtelser og i overensstemmelse med lovgivningens krav til regnskabsaflæggelsen.

En tilsvarende bestemmelse findes i § 6 i lov nr. 220 af 27. maj 1970 om registrerede revisorer.

Revisors påtegning på fondens års- og koncernregnskab vil derfor betyde, at revisor har påset, hvad der påhviler denne efter reglerne i forslagens § 32, jfr. § 27, stk. 4. På denne baggrund har man i forslagens § 28 overført reglen i aktieselskabslovens § 90, der foreskriver, at revisor ved påtegning på regnskabet skal bekræfte, at denne har revideret regnskabet.

Ved lov nr. 282 af 9. juni 1982 om ændring af aktieselskabsloven har man ophævet den hidtidige sondring mellem revisionspåtegning og revisionsberetning, således at der kun skal gives én erklæring, der benævnes »revisionspåtegningen«.

Det foreslås, at krav til revisionspåtegning svarer til aktieselskabslovens § 91, som ændret ved nævnte lov, indsættes i lovforslaget.

Til § 34

Bestemmelsen svarer til aktieselskabslovens § 92 om revisionsprotokollen som det normale meddelelsesmiddel fra revisor til bestyrelsen om det løbende revisionsarbejde.

Til § 35

Ifølge forslaget § 54 påhviler det fondsmyndigheden og overregistrator at påse overholdelsen af denne lov. En forudsætning for at fondsmyndigheden og overregistrator kan varetage deres opgaver i henhold til lovforslagets bestemmelser er, at der sikres mulighed for at modtage pålidelige informationer om fonden og dens formueforvaltning. Indsendelse af reviderede årsregnskaber m.v. udgør det væsentligste grundlag herfor. Overregistrator og fondsmyndigheden bør herudover have mulighed for på en enkel og uformel måde at skaffe sig yderligere eller supplerende oplysninger om fonden. Revisor indtager en central rolle som oplysningskilde i kraft af sin stilling som uafhængigt organ med væsentlig indsigt i fondens økonomiske forhold. Derfor foreslås, at overregistrator og fondsmyndigheden kan pålægge revisor at give oplysninger om fondens forhold. En tilsvarende regel indeholdes i lov om forsikringsvirksomhed § 190, stk. 2, jfr. også § 36, stk. 5, i lov om banker og sparekasser.

I forslaget § 58, stk. 1, 2. pkt., foreslås, at de oplysninger, revisor afgiver til overregistrator kun er offentligt tilgængelige i det omfang, overregistrator bestemmer dette.

Det følger af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger, at fondsmyndigheden eller overregistrator skal gøre fondens bestyrelse bekendt med revisors udtalelse.

Finder overregistrator efter gennemgangen af fondens årsregnskaber, revisors påtegning på regnskabet eller af andre årsager anledning til at få klartgjort visse forhold vedrørende fondens ledelse, kan overregistrator efter forslaget § 56 iværksætte granskning.

Til § 36

Af § 17, stk. 2, i lov om statsautoriserede revisorer og § 10, stk. 2, i lov om registrerede revisorer samt af markedsføringslovens § 9 følger, at revisor og dennes medarbejdere ikke er berettigede til at afgive oplysninger om fondens forhold til uvedkommende. Der er derfor ikke fundet behov for at foreslå en regel herom. Derimod indeholder forslaget § 36, ligesom aktieselskabslovens § 94, 2. pkt., en bestemmelse, hvorefter den fratrædende revisor er berettiget til at meddele den tiltrædende revisor grunden til sin fratræden.

Kapitel 7

Uddeling og overskudsansvendelse

Det tilkommer inden for vedtægtens rammer fondens bestyrelse at bestemme, hvor stor en del af fondens disponible midler der skal uddeles i henhold til formålet og til hvem.

Medmindre fonden er stadfæstet og dermed underlagt offentligt tilsyn, der påser, at vedtægten overholdes, er der efter gældende ret ofte ingen udenforstående, der kan gribe ind, f.eks. ved søgsmål, hvis bestyrelsen ikke tilgodeser de begunstigede efter formålet, således som det har været stiftetens intentioner. Dette kan bero på, at formålet er angivet som et abstrakt, almennyttigt formål, f.eks. at fremme en bestemt forskning, at de begunstigede efter vedtægten er angivet generelt ved visse kendetegn, f.eks. unge handelsfolk eller at formålet går ud på en virksomheds konsolidering og videreførelse.

Ligesom det er tilfældet for de ikke-erhvervsdrivende fonde, jfr. kapitel 8 i forslaget til lov om fonde og visse foreninger, foreslås det, at der også for erhvervsdrivende fonde fastsættes regler, der tager sigte på at sikre, at der sker uddeling til de i vedtægten fastlagte formål.

For de erhvervsdrivende fondes vedkommende gør der sig imidlertid særlige forhold gældende, som medfører, at reglerne i kapitel 8 i forslaget til lov om fonde og visse foreninger ikke uden videre kan overføres. Dette skyldes, at der over for hensynet til at sikre at der sker uddeling efter formålet, for mange erhvervsdrivende fonde står hensynet til fondens konsolidering og evt. videre udbygning, herunder – for holdingfondes vedkommende – til fondens mulighed for at indskyde yderligere kapital i de afhængige virksomheder med henblik på at efterleve vedtægtens krav om opretholdelse af kontrollen med dattervirksomheden. Hensynet til formålets varetagelse og fondens konsolidering er dog sammenfaldende, hvor formålet alene går ud på at drive virksomheden.

Ved reglerne om uddeling og overskudsansvendelse i §§ 37–40 er der foretaget en afvejning af disse hensyn.

Til § 37

Bestemmelsen fastslår i *1. pkt.*, at bestyrelsen har ret og pligt til at foretage uddeling til de formål, som er fastsat i vedtægten.

Bestyrelsen kan ikke overlade til andre at foretage uddelingen. Dette er imidlertid ikke til hinder for, at der – som det er kendt fra praksis – i fonden er et rådgivende organ for bestyrelsen vedrørende uddelingen. Bestemmelser herom kan være optaget i vedtægten. Vedtægten kan ligeledes fore-

skrive, at bestyrelsen forinden uddelingen foretages skal indhente indstilling eller udtalelse fra andre.

Bestyrelsen skal sørge for, at der ikke uddeles større beløb end forsvarligt under hensyn til fondens – eventuelt koncernens – økonomiske stilling. Der foreslås ingen regel herom, da den almindelige pligt til at lede fonden forsvarligt må antages at frembyde den fornødne garanti. Der stilles ej heller forslag om en særlig konsolideringspligt i form af en lovpligtig reservefond, da konsolidering ofte er et formål med fondsdannelsen.

Der foreslås derimod i 2. pkt. en mere skønspregt regel, hvorefter bestyrelsen kan foretage rimelige henlæggelser til konsolidering af fondens formue.

Hvis fonden har til opgave at bevare og udbygge en erhvervsvirksomhed, er det ved stadfæstede fonde antaget, at det i perioder er lovligt ikke at uddele nogen del af et overskud til det eventuelle andet (ikke-erhvervsmæssige) formål, i det omfang konsolideringen må anses for nødvendig.

Til § 38

Bestemmelserne i nr. 1 og 2 opregner udtømmende de midler, hvoraf uddeling (bortset fra fondens ophør) kan ske.

Nr. 1 klargør i overensstemmelse med aktieselskabslovens § 110, stk. 1, det regnskabsmæssige overskudsbegreb, på grundlag af hvilket der kan foretages uddelinger respektive henlæggelser til reserver.

Nr. 1 nævner to begrænsninger i overskudsbeholdningen, idet der skal ske fradrag af, dels udækket underskud, dels pligtige henlæggelser. Pligtige henlæggelser kan følge af § 39 eller af vedtægtens regler. Vedtægten kan f.eks. foreskrive en procentvis fordeling af overskuddet på henholdsvis formålets varetagelse og virksomhedens konsolidering eller kan foreskrive, at hele overskuddet skal henlægges til grundkapitalen, således at uddelinger i henhold til formålet først må finde sted, efter at grundkapitalen har opnået en vis størrelse eller efter et vist antal år.

En henlæggelsespligt kan også følge af bestyrelsens almindelige pligt til at lede erhvervsvirksomheden forsvarligt, jfr. forslagens § 23.

Til § 39

Bortset fra visse præciseringer er bestemmelsen i overensstemmelse med betænkningens lovudkast.

Den svarer til § 28 i forslaget til lov om fonde og visse foreninger.

Det foreslås i bestemmelsen, at fondsmyndigheden kan henstille til bestyrelsen og eventuelt optage forhandling med denne med henblik på at få uddelingerne forøget eller nedsat i tilfælde, hvor uddelingerne står klart i misforhold til institutionens midler. Må uddelingernes størrelse anses for at indebære en fare for krænkelse af vedtægten, kan fondsmyndigheden pålægge bestyrelsen at foretage de fornødne dispositioner med henblik på en forøgelse eller nedsættelse af uddelingerne.

Som fremhævet i de indledende bemærkninger til dette kapitel kan der ved erhvervsdrivende fondes overskudsdisponering opstå modstrid mellem varetagelsen af formålet og hensynet til virksomhedens konsolidering.

Ved erhvervsdrivende fonde bør der være rimeligt indseende med, at bestyrelsen ved fastlæggelsen af fondens uddelingspolitik også tager hensyn til fonden erhvervsmæssige konsolideringsbehov. Det foreslås på denne baggrund i *stk. 3*, at overregistrator efter indhentet udtalelse fra fondsmyndigheden kan pålægge bestyrelsen at foretage henlæggelser.

Til § 40

Bestemmelsen svarer til § 29 i forslaget til lov om fonde og visse foreninger. Af bemærkningerne hertil fremgår bl.a., at forbudet mod, at der kan tillægges stiftere, bestyrelsesmedlemmer, revisorer, direktører m.fl. legatportioner eller lignende, er begrundet i, at der i disse tilfælde er sammenfald mellem dem, der foretager uddelingen, og modtagerne.

Med bestemmelsen tilsigtes en kodificering af hidtidig praksis.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 29 i lovforslaget om fonde og visse foreninger.

Kapitel 8

Erstatning

Til §§ 41–44

Reglerne om erstatningsansvaret for bestyrelsesmedlemmer, direktører og revisorer, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet fonden skade er, bortset fra forslagens § 43, overført fra reglerne i §§ 38–40 i forslaget til lov om fonde og visse foreninger. Tilsvarende regler findes tillige i aktieselskabsloven. Reglerne bygger på dansk rets almindelige erstatningsregler. Der foreslås endvidere hjemmel til at nedsætte

F.t.l. om erhvervsdrivende fonde

erstatningsansvaret, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

De i bestemmelserne nævnte personer, der foruden bestyrelsesmedlemmer, direktører og revisorer tillige omfatter granskningsmænd, kan også pådrage sig erstatningsansvar over for andre end fonden, nemlig fondens kreditorer eller tredjemænd. Der er derfor i forslaget optaget en regel herom i § 43.

Kapitel 9

Ændring af vedtægten m.v.

Sammen med regler om ændring af vedtægten foreslås i dette kapitel regler, bl.a. i form af myndigheder, om fondes opløsning, herunder sammenlægning (fusion), og om omdannelse af ikke-erhvervsdrivende fonde til erhvervsdrivende fonde og omvendt. Reglerne foreslås samlet i ét kapitel. Det bemærkes herved, at beslutning om opløsning m.v. eller omdannelse ofte forudsætter en vedtægtsændring.

Til § 45 og 46

Med de nødvendige tilpasninger, der følger af de erhvervsdrivende fondes særlige forhold, svarer bestemmelserne til §§ 30 og 31 i lovforslaget om lov om fonde og visse foreninger. I forhold til betænkningens udkast er der i begge lovforslag foretaget enkelte redaktionelle ændringer.

Fondsmyndigheden har herefter kompetencen til efter indstilling fra bestyrelsen at tillade, at en vedtægtsbestemmelse ændres. Forinden fondsmyndigheden meddeler tilladelsen, skal den indhente justitsministerens samtykke til ændringen. Hvor der derimod er spørgsmål om at foretage vedtægtsændringer uden forudgående indstilling fra bestyrelsen, dvs. navnlig i tilfælde hvor vedtægten bestemmelser er uigennemførlige, klart uhensigtsmæssige eller strider mod lovgivningen eller oprettedokumentet for fonden, er kompetencen hos justitsministeren.

Bestemmelsen i § 31, stk. 2, i forslaget til lov om fonde og visse foreninger, hvorefter fonde, hvis midler klart er utilstrækkelige til at opfylde formålet, opløses, kan sammenlægges med andre fonde eller opløses, er ikke medtaget i forslaget, idet mange andre momenter end erhvervsvirksomhedens evne til at opfylde eventuelle andre formål end erhvervsdriften kommer i betragtning herved. F.eks. kan nævnes erhvervsvirksomhedens frem-

tidsudsigter, hensynet til medarbejdere og fremmedkapitalens finansiering.

Er fonden insolvent, vil den kunne erklæres konkurs. I modsat fald kan opløsning finde sted efter de regler, der udfærdiges efter forslagens § 47, stk. 1.

For at tilgodese de særlige behov, erhvervsdrivende fonde har for på en enkel og hurtig måde at kunne tilpasse vedtægten bestemmelser i tilfælde af skiftende konjunkturer, nye lovregler osv., er det ved affattelsen af forslagens § 9 om forhøjelse af grundkapitalen og § 10, stk. 2, om kapitalforbrugende fonde lagt til grund, at bestyrelsen på egen hånd kan foretage de ændringer af vedtægten, der er en nødvendig følge af beslutningen. Af forslagens § 10, stk. 1, om kapitalnedsættelse fremgår det, at bestyrelsens beslutning om nedsættelse kun kræver fondsmyndighedens godkendelse.

De nævnte behov kan i øvrigt imødekommes gennem de undtagelser fra godkendelses- og/eller samtykkekravet, som justitsministeren ifølge forslaget til lov om fonde og visse foreninger § 30, stk. 3, kan fastsætte.

Til § 47

I § 47 behandles opløsning og fusion.

Opløsning

Bortset fra insolvente fonde, der kan opløses efter konkurslovens regler, er den eneste regel om fremgangsmåden ved opløsning af fonde efter gældende ret skiftelovens § 82, hvorefter reglerne om offentlig skiftebehandling af dødsboer finder tilsvarende anvendelse for »andre boer«.

Da opløsning af erhvervsdrivende fonde vil være relativt sjældent forekommende, er det fundet mest hensigtsmæssigt, at de nærmere regler om fremgangsmåden i givet fald fastsættes ved bekendtgørelse. I stk. 1 foreslås industriministeren derfor bemyndiget til at fastsætte regler om opløsning af fonde.

Det følger af forslagens § 23, stk. 1, at opløsning besluttet af bestyrelsen. Vedtægten kan indeholde bestemmelser om betingelserne for fondens ophør eller eventuelt for afvikling af erhvervsvirksomheden. Beslutning om opløsning forudsætter normalt en vedtægtsændring, som kræver fondsmyndighedens tilladelse efter forslagens § 45. Ikke enhver opløsning af en fond vil dog kræve vedtægtsændring. Det kan følge af vedtægten, at fonden er stiftet for et bestemt tidsrum, hvorefter den skal ophøre. Angår fondens vedtægt en tidsbegrænset virksomhed, f.eks. et byggeris gennemførelse, hvor

ophørstidspunktet ikke på forhånd kan fastsættes, eller er fondens virksomhed ophørt af anden grund, f.eks. fordi den ejendom, fonden havde til formål at eje og administrere, er bortsaneret, vil en opløsning af fonden derimod kræve vedtægtsændring.

Der skal i denne forbindelse peges på, at en forenklet »opløsning« kan følge af, at fondens erhvervsvirksomhed ophører eller afhændes. I så fald skal fonden afmeldes som erhvervsdrivende efter § 49. Herefter fortsætter fonden som ikke-erhvervsdrivende fond efter reglerne i lov om fonde og visse foreninger, hvis opløsningsregler i givet fald skal anvendes.

Fusion

Reglerne om fusion i aktie- og anpartselskabslovene angår alene fusioner, hvor alle de involverede virksomheder er aktie- eller anpartsselskaber. Lignende regler bør gælde for fonde. I stk. 2 foreslås industriministeren derfor bemyndiget til at fastsætte regler om fusion af fonde med henholdsvis andre fonde eller med dattervirksomheder, der er aktie- eller anpartsselskaber, således at fonden overtager dattervirksomheden.

Det er hensigten, at de regler om fusion, der er indeholdt i aktieselskabsloven, som ændret ved lov nr. 282 af 9. juni 1982, og der gennemførte EF's 3. selskabsretsdirektiv af 9. oktober 1978, skal danne udgangspunktet for de regler, industriministeren fastsætter efter stk. 2. Reglerne skal imidlertid tilpasses, således at der tages hensyn til fondenes særlige forhold.

Det kan i denne forbindelse overvejes, om fusionen skal betragtes som et skyldnerskifte. Efter dansk rets almindelige regler vil det skyldnerskifte, der følger af fusionen, bevirke, at kreditorerne i de ophørende selskaber i mangel af særlig aftale kan forlange deres fordringer indfriet. Denne ordning er fraveget ved aktieselskabslovens kapitel 15 (og de tilsvarende regler i anpartsselskabsloven). Efter aktieselskabslovens § 134 g kan kreditorerne kun forlange indfrielse eller – ved uforfalne fordringer – sikkerhedsstilling, hvis de i § 134 c omtalte vurderingsmænd har afgivet erklæring om, at fusionen må antages at medføre en forringelse af muligheden for fyldestgørelse af kreditorerne i det enkelte selskab. En lignende ordning bør overvejes ved fusion, hvori fonde indgår.

Bemyndigelsen i nr. 2 er begrænset til fusioner, hvor dattervirksomheden er et aktie- eller anpartselskab, idet der ikke findes regler om fusion for andre selskabsformer. Som eksempel på de særlige

problemer, der er forbundet ved fusion for andre selskabsformer, skal nævnes spørgsmålet om skyldnerskifte, hvor der i den ophørende virksomhed er personligt hæftende deltagere som f.eks. i kommanditselskaber.

For så vidt angår en fond, der ophører ved fusion, følger det af forslaget § 45, at bestyrelsens beslutning om opløsning af fonden ved fusion forudsætter en vedtægtsændring, og derfor kræver fondsmyndighedens tilladelse. Fusion betyder, at fonden ophører som selvstændig juridisk person og videreføres af den overtagende fond. Fondsmyndigheden skal derfor påse, at den ophørende fonds virksomhed videreføres i overensstemmelse med de berørte vedtægters formål. Fusion forudsætter således, at de fusionerende fonde har i det væsentlige identiske – eller i det mindste ikke uforenelige – formål, eller at der gives tilladelse til formålsændring efter § 46.

Aktieselskabsregisteret må påse, at fondsmyndighedens godkendelse foreligger, hvor det kræves, og at fusionen er sket i overensstemmelse med fondsmyndighedens tilladelse og reglerne om fusion.

Beskyttelse af minoritetsdeltagere i dattervirksomheder

Aktieselskabslovens § 20 b angår den situation, hvor et moderselskab ejer mere end ni tiendedele såvel af aktierne eller anparterne som af stemmerne i et datterselskab. Bestemmelsen giver moderselskabet en ret til at indløse minoritetsaktionærerne eller -anpartshaverne.

Aktieselskabslovens § 20 d giver datterselskabets minoritetsaktionærer eller -anpartshavere, der i disse tilfælde er så få, at de ikke har flere af de almindelige minoritetsbeføjelser, en tilsvarende ret til at forlange deres aktier eller anparter indløst af moderselskabet.

Tilsvarende regler indeholdes i anpartsselskabslovens § 14 d og f.

En ret for minoriteten til at kræve indløsning giver anledning til betænkeligheder, hvor modervirksomheden er en fond. Fondens vil navnlig kunne have vanskelighed med at finansiere indløsningen, og indløsning vil kunne påvirke fondens uddeling til formålet i længere tid.

Den fornødne beskyttelse for en minoritet på under 10 pct. i et aktie- eller anpartsselskab, der er dattervirksomhed, må først og fremmest søges i den almindelige generalklausul i aktieselskabslovens § 80 og anpartsselskabslovens § 61, der forudsættes at kunne anvendes over for eventuelle mis-

brug fra en fonds side, f.eks. ved udsultning. Disse bestemmelser suppleres af erstatnings- og indløsningsreglerne i aktieselskabslovens § 142 og anpartsselskabslovens § 112. Endelig vil klage over sådanne misbrug kunne foranledige, at overregistrator iværksætter granskning efter lovforslagets § 56.

Der er en sådan sammenhæng mellem minoritetens ret til at kræve indløsning og modervirksomhedens ret til at indløse minoriteten, at de to regler kun bør gennemføres samlet. Det foreslås derfor, at der ikke i loven indsættes regler svarende til aktieselskabslovens § 20 b. Da disse regler indeholder bestemmelser om tvungen ejendomsafståelse og om erstatningen herfor, følger det af almindelige regler, at de ikke kan gennemføres af industriministeren i medfør af § 47.

Til §§ 48 og 49

En fond, der efter forslagets § 5 er registreret i aktieselskabs-registeret som erhvervsdrivende, kan ophøre med at være erhvervsdrivende og alene fortsætte som ikke-erhvervsdrivende fond. Retsvirkningerne er, at fonden slettes i aktieselskabs-registeret, hvorefter fonden alene vil være registreret i fondsregistret og omfattet af forslaget til lov om fonde og visse foreninger.

En fond, der alene er registreret i fondsregistret i medfør af forslaget til lov om fonde og visse foreninger, vil omvendt – eventuelt efter vedtægtsændring – kunne blive erhvervsdrivende, jfr. forslagets § 1, stk. 2. Herefter skal den registreres i aktieselskabs-registeret som erhvervsdrivende fond.

Forslagets §§ 48 og 49 regulerer en fonds omdannelse til erhvervsdrivende fond, henholdsvis en erhvervsdrivende fonds omdannelse til ikke-erhvervsdrivende fond.

Forslagets § 48 fastslår, at dersom en ikke-erhvervsdrivende fond påbegynder erhvervsvirksomhed, skal den inden fire måneder anmeldes som erhvervsdrivende fond til aktieselskabs-registeret. For at hindre omgåelse af forslagets regler om sikring af kapitalens tilstedeværelse ved stiftelsen, foreslås i 3. pkt., at forslagets § 7, stk. 1, nr. 5, samt § 8 om grundkapitalen og om vurdering af apportindskud skal iagttages ved registreringen. Det svarer til princippet for omdannelse til aktieselskab i anpartsselskabslovens § 109, stk. 1, og betyder, at der ved omdannelsen skal være dækning for den nominelle grundkapital på mindst 300.000 kr. Bestemmelsen indeholder i 2. pkt. endvidere krav om udarbejdelse af en redegørelse om den af fonden udøvede erhvervsvirksomhed eller den er-

hvervsvirksomhed, som fonden har forbindelse med. Fondsmyndigheden vil derigennem kunne påse, om denne er i overensstemmelse med vedtægten.

Forslagets § 49 indeholder regler om omdannelse af en erhvervsdrivende fond til en ikke-erhvervsdrivende fond.

De hensyn, som ligger til grund for forslagets bestemmelser, tilsiger, at en fond ikke vilkårligt kan gå fra loven om erhvervsdrivende fonde til loven om ikke-erhvervsdrivende fonde. Der må derfor være tale om et varigt ophør af fondens erhvervsmæssige aktiviteter, hvis fonden skal kunne slettes af aktieselskabs-registeret. I denne forbindelse skal navnlig fremhæves arbejdstagernes adgang til at vælge bestyrelsesmedlemmer til fondens – eventuelt moderfondens – bestyrelse og kravet om kontinuitet i anvendelsen af årsregnskabslovens regler. Dette fordrer, at fonden i det mindste skal aflægge regnskab efter årsregnskabslovens regler for hele det regnskabsår, hvori fonden indtil et vist tidspunkt ansås for erhvervsdrivende.

Man foreslår på denne baggrund, at reglerne om erhvervsdrivende fonde fortsat skal anvendes indtil udløbet af det regnskabsår, hvori ændringen sker. Da fonden ved indsendelsen af regnskabet for det sidste regnskabsår, i hvilket fonden har drevet erhvervsvirksomhed, er slettet i aktieselskabs-registeret og alene omfattet af forslaget til lov om fonde og visse foreninger, følger det af dette forslags § 20, stk. 2, at regnskabet skal indsendes til fondsregistret. Dette årsregnskab skal imidlertid aflægges efter reglerne i nærværende forslags § 26.

Det påhviler overregistrator at påse, at betingelserne for slettelse er opfyldt. Til brug herfor kræver § 49 en redegørelse fra bestyrelsen om virksomhedens ophør.

Kapitel 10

Anmeldelse og registrering. Fondsmyndighedens og overregistratorers opgaver. Granskning.

1. Anmeldelse og registrering

Fonde, som udøver erhvervsmæssig virksomhed ved handel, håndværk, industri etc. som defineret i §§ 8 og 35 i fimaloven (lov nr. 23. af 1. marts 1889 om handelsregistre, firma og prokura som ændret ved senere love), har efter denne lovs § 20 om andre selskaber med begrænset ansvar pligt til at anmelde deres firma til handelsregisteret. Anmeldelserne bekendtgøres i Statstidende, og på industriministeriets foranstaltning udgives årligt en

samling af anmeldelserne, hvori samtlige bekendtgørelser optages. Efter registrering kan offentligheden få oplysning om bl.a. vedtægterne, forretningsens art, kapitalforhold, bestyrelsesmedlemmerne og tegningsregler m.v., jfr. lovens § 20.

Fonde, der ikke kan optages i handelsregisteret eller i andre af staten oprettede registre, kan under visse betingelser optages i foreningsregisteret, der forestås af overregistrator ved aktieselskabsregisteret jfr. § 1 i lov nr. 100 af 31. marts 1926 om foreningsregisteret.

Som nævnt i bemærkningerne til kapitel 3 tilstræbes en retstilstand, hvorefter alle erhvervsdrivende selskaber registreres i aktieselskabsregisteret. Aktieselskabsregisteret vil herved blive et omfattende erhvervsregister med tværgående selskabsretlig kompetence. Som led i disse bestræbelser er en registrering af andelsselskaber nævnt i kommissoriet for det af industriministeriet den 9. september 1981 nedsatte udvalg om andelsselskaber.

I betænkning nr. 937 af 1981 om kommanditselskaber foreslås, at kommanditselskaber skal anmeldes til aktieselskabsregisteret. Kommanditselskabsudvalget anfører, at det tilsigtede mål med en lovgivning, nemlig at skabe åbenhed og kontrol med selskabets forhold, gør det påkrævet, at kommanditselskaber indføres i et centralt register. Dette bør føres af aktieselskabsregisteret, der har erfaring på beslægtede områder.

Ifølge sit kommissorium har fondsudvalget overvejet, hvilken myndighed der skal varetage registrerings- og tilsynsopgaverne, herunder i hvilket omfang registrering kan ske i allerede eksisterende registre, f.eks. aktieselskabsregisteret eller foreningsregisteret. Udvalget har i sin betænkning foreslået en registrering af erhvervsdrivende fonde i fondsregistret og aktieselskabsregisteret.

Det er endvidere hensigten, at aktieselskabsregisteret og foreningsregisteret i nær fremtid skal føres ved hjælp af EDB.

På baggrund af dette samt under hensyn til, at et hovedsigte med lovforslaget er at skabe lige vilkår mellem erhvervsdrivende fonde og andre erhvervsdrivende virksomheder, findes det naturligt og hensigtsmæssigt, at erhvervsdrivende fonde registreres i aktieselskabsregisteret. Som konsekvens heraf skal fonde således ikke længere registreres i handelsregisteret.

Reglerne i dette kapitel indeholder de vigtigste regler om fremgangsmåden i forbindelse med anmeldelse og registrering. Bestemmelserne svarer i videst muligt omfang til de tilsvarende bestemmelser i aktie- og anpartsselskabslovene.

Retsvirkningen af registrering af fonde er dog ikke den samme som for selskaber, der registreres i aktieselskabsregisteret, da det er ved optagelsen i fondsregistret og ikke i aktieselskabsregisteret, fonden opnår retsevne, jfr. herved forslagets kapitel 3 og bemærkningerne hertil.

Det skal fremhæves, at registrering af en fond i aktieselskabsregisteret ikke forudsætter eller indebærer overregistrator's godkendelse. Registrering skal ske, medmindre overregistrator konstaterer, at anmeldelsen eller vedtægten er i strid med lovgivningen. Dette svarer til aktie- og anpartsselskabslovene.

2. Fondsmyndighedens og overregistrator's opgaver Granskning

Medens bestyrelse og direktion i aktie- og anpartsselskaber, andelsselskaber og lignende er undergivet kontrol og direktiver fra ejerne (aktionærer, anpartshavere, andelshavere), er der ved ikke-stadfæstede fonde normalt ingen udenforstående, som påser, at fonden administreres forsvarligt og i overensstemmelse med vedtægten. Ofte vil der heller ikke være nogen private påtaleberettigede.

I forhold til betænkningens lovudkast har man udeladt bestemmelsen om, at fondsmyndigheden og overregistrator påser overholdelsen af fondsloven. Der er ikke herved tilsigtet en realitetsændring. Fondsmyndigheden og overregistrator kan skride ind, hvis det konstateres, at vedtægten ikke er overholdt. I tilknytning hertil tillægges fondsmyndigheden visse beføjelser med hensyn til bestyrelsesmedlemmers afsættelse, godkendelse af vederlag og ekstraordinære dispositioner m.v., jfr. bemærkningerne til forslagets § 54.

Såvel overregistrator som fondsmyndigheden får efter forslagets § 54, stk. 3, og § 35 ret til fra fondens bestyrelse og revisor at forlange de oplysninger, som de finder nødvendige til brug for varetagelsen af deres opgaver. Endvidere foreslås overregistrator tillagt adgang til at iværksætte granskning (§ 56).

Man finder i øvrigt anledning til at fremhæve, at allerede kravene om registrering af alle fonde i et offentligt fondsregister, og for erhvervsdrivende fondes vedkommende tillige i aktieselskabsregisteret, samt om indsendelse af reviderede årsregnskaber til aktieselskabsregisteret, vil være af væsentlig betydning med hensyn til at skabe øget offentlighed om fondenes virksomhed.

3. Filer

Man har ikke fundet det påkrævet at fastsætte regler om registrering af filialer af indenlandske fonde. Sådanne filialer vil således ikke kunne registreres.

Man har overvejet, om der i forslaget til lov om erhvervsdrivende fonde bør foreslås regler om udenlandske fondes filialer her i landet af samme art som aktieselskabslovens. Der er næppe for tiden behov herfor. Hertil kommer, at begrebet selvejende institution ikke på samme måde som begrebet aktieselskab eller anpartsselskab i det væsentligste har samme indhold i de forskellige lande, hvorfor man i praksis ville blive stillet over for en række vanskelige afgrænsninger og klassifikationer af udenlandske juridiske personer. Indtil en reform af fimalovgivningningen foretages, bør man derfor opretholde gældende ret for registrering af udenlandske fondes filialer. Dette fremgår af forslagens § 64, stk. 1.

En fond med hjemsted i udlandet kan drive næring gennem en her i landet etableret filial, såfremt dette er hjemlet gennem international aftale eller ved bestemmelser fastsat af industriministeren, eller såfremt ministeren giver særlig tilladelse hertil, jfr. næringslovens § 5, stk. 4. Skal fonden drive virksomhed inden for handel, håndværk eller industri, skal filialen efter fimaloven anmeldes til handelsregisteret.

Til § 50

I forslagens § 5 foreslås, at erhvervsdrivende fonde skal registreres i fondsregistret og i aktieselskabs-registeret.

Som konsekvens heraf fastslår forslagens § 50, stk. 1, at der i aktieselskabs-registeret føres et register over fonde, der er omfattet af denne lov.

I stk. 2 foreslås i 1. pkt., at indgivelse af anmeldelse om stiftelse af en fond skal ske inden tre måneder efter, at vedtægten er underskrevet.

For så vidt angår erhvervsdrivende fonde, finder man, at de samme ordensmæssige hensyn, som gør sig gældende for aktie- og anpartsselskaber, tilsiger, at disse fonde anmeldes til registrering inden en vis frist efter vedtægtens underskrivelse.

Hvor fonden stiftes ved testamente, finder man det dog ikke muligt at foreskrive en tidsfrist, da fondsoprettelsen først sker som led i bobehandlingen. Det foreslås i stedet, at fonden skal anmeldes umiddelbart efter boets slutning, jfr. stk. 2, 2. pkt. Den fornødne sikring af, at anmeldelse foretages, ligger i skiftelovgivningens regler om tilsyn med bobehandlingen.

Er en fond blevet erhvervsdrivende, følger det af forslagens § 48, at den skal anmeldes til aktieselskabs-registeret inden fire måneder.

Bestemmelsen i stk. 2 skal sammenholdes med forslagens § 8, stk. 1, hvorefter en erhvervsdrivende fond ikke kan registreres, før den i vedtægten anførte grundkapital er fuldt indbetalt.

Som nævnt i bemærkningerne til kapitel 3 om registrering af stiftelsen skal alle anmeldelser vedrørende erhvervsdrivende fonde indgives til aktieselskabs-registeret, der herefter sørger for den fornødne koordination med fondsregistret og fondsmyndigheden, jfr. stk. 5. Nærmere regler herom vil blive fastsat i den bekendtgørelse, der udstedes efter § 57, stk. 1.

Stk. 3 fastsætter i overensstemmelse med aktie- og anpartsselskabslovene en almindelig anmeldelsesfrist på én måned for indgivelse af anmeldelse af vedtægtsændringer og ændringer i andre anmeldte forhold. Ved siden af denne bestemmelse indeholder forslaget fristbestemmelser i § 9, stk. 5, (kapitalforhøjelse skal anmeldes inden én måned efter beslutningen om overførelse fra reserver eller overskud, henholdsvis efter indbetaling af forhøjelsesbeløbet), § 10, stk. 2, (kapitalnedsættelse i kapitalforbrugende fonde skal anmeldes inden én måned efter beslutningen) og § 48 (omdannelse til erhvervsdrivende fond skal anmeldes inden fire måneder).

Endelig kan særlige anmeldelsesfrister være indeholdt i administrative forskrifter om kapitalnedsættelse (§ 10, stk. 1), og om opløsning og fusion (§ 47) m.v.

Stk. 4 fastslår, at årsregnskabet, det eventuelle koncernregnskab samt årsberetningen skal indsendes senest seks måneder efter regnskabsårets udgang til aktieselskabs-registeret i revideret stand.

Til brug for fondsregistrets og fondsmyndighedens sagsbehandling pålægger forslaget i stk. 5 overregistrator dels at sende disse kopier af modtagne anmeldelser og årsregnskaber m.v., dels at underrette fondsmyndigheden om foretagne registreringer.

Angår anmeldelsen f.eks. et bestyrelsesmedlems tiltrædelse, er det opfattelsen, at skal bestyrelsesmedlemmer – ligesom i aktieselskaber – skal anses som tiltrådt, når den pågældende er valgt eller udpeget.

Til § 51

Bestemmelsen kræver, at der ved stiftelse og ved ændringer i grundkapitalens størrelse skal indsendes oplysning om omkostningerne.

Til § 52

Som registreringsmyndighed har aktieselskabsregisteret til opgave at registrere og bekendtgøre de anmeldelser, der efter bestemmelserne i denne lov eller i forskrifter fastsat efter § 10, stk. 1, § 47 og § 57, stk. 1, skal indgives.

I forbindelse med registerets behandling af anmeldelser om oprettelse af nye fonde skal registeret efter *stk. 1* påse, at anmeldelsen og de sammen med denne indsendte dokumenter er i overensstemmelse med lovens præceptive regler, herunder regler udstedt efter loven. Ligesom for aktie- og anpartsselskaber har overregistrator ikke pligt til at påse, at anden lovgivning ikke er overtrådt, men overregistrator er dog ikke afskåret fra at nægte registrering, hvis andre love m.v. overtrådt.

Aktieselskabslovens § 157, stk. 2, 1. pkt., giver overregistrator en almindelig hjemmel til at fastsætte en frist til berigtigelse af fejl og mangler, der kan afhjælpes af generalforsamlingen eller bestyrelsen. Det foreslås i *stk. 2*, at der gives overregistrator en lignende beføjelse i relation til fonde. Herved undgås i mange tilfælde en registreringsnægtelse samt fortabelse af erlagte gebyrer.

Bestemmelsen kan altid benyttes til at rette formelle mangler, f.eks. indsendelse af manglende bilag eller tilvejebringelse af godkendelser, som efter lov eller vedtægt skal indhentes af bestyrelsen.

På grund af reglerne om vedtægtsændring i forslagens §§ 45 og 46 kan bestemmelsen ikke i alle henseender praktiseres som de tilsvarende regler i aktie- og anpartsselskabslovene. Drejer det sig om berigtigelse i forbindelse med fondens stiftelse, forudsætter dette, at fejlen eller manglen kan afhjælpes af stifteren eller den, stifteren har bemyndiget dertil. Denne berigtigelsesadgang får navnlig betydning i de tilfælde, hvor vedtægten oprettes i stifterens levende live eller af organisationer og lignende, hvor der ikke forinden registreringen kan siges at foreligge en endelig vedtægt. Er stifteren død, må reglerne om vedtægtsændring iagttages, medmindre det drejer sig om ændringer, som den, der behandler boet, kan anses for bemyndiget til at foretage. Overregistrator bør i så fald enten sætte en frist for indgivelse af ansøgning om tilladelse til at ændre vedtægten, eller ex officio forelægge anmeldelsen for den kompetente myndighed. Det samme gælder, hvis en allerede registreret vedtægt skal ændres.

Til § 53

§ 53 omhandler bekendtgørelsen i Statstidende og retsvirkningerne heraf. Bestemmelsen svarer til aktieselskabslovens § 158, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt. Man anser det ikke fornødt at overføre de øvrige regler i § 158, der er indsat til gennemførelse af art. 3 i EF's 1. selskabsretsdirektiv fra 1968.

Praktiske grunde for aktieselskabsregisteret og service overfor brugerne taler dog for at indføre en regel svarende til årsregnskabslovens § 62, stk. 4, hvorefter årsregnskaber bekendtgøres i Statstidende og er offentligt tilgængelige. § 53 foreslås derfor udvidet i forhold til betænkningens udkast. Af lovtekniske hensyn ændres det oprindelige 2. pkt. til nyt stk. 2.

Til § 54

Bestemmelsens *stk. 1* svarer til § 34 i forslaget til lov om fonde og visse foreninger.

I bemærkningerne til forslaget til lov om fonde og visse foreninger er der nærmere redegjort for bestemmelsens udformning.

Forslaget indebærer en videreføring af gældende praksis, hvorefter stadfæstelse meddeles af den minister, under hvis forretningsområde fondens formål hører.

Fonde med flere formål, der ikke hører under samme minister, stadfæstes af justitsministeren, medmindre der er et overvejende hovedformål, der hører under en anden minister. Endvidere stadfæster justitsministeren vedtægter for familiefonde og velgørende stiftelser.

Hvis fonden har flere ligestillede formål, der ikke hører under samme minister, er justitsministeren efter forslaget fondsmyndighed. Hvis hovedformålet med fonden reelt er erhvervsdrift, vil fonden henhøre under industriministeren, selv om fonden også skal varetage andre formål.

I de indledende bemærkninger til dette kapitel er redegjort for forslagene til sikring af fondes forsvarlige ledelse.

I forhold til betænkningens lovudkast har man foreslået, at bestemmelsen om, hvem der påser overholdelsen af loven, udgår. Der er ikke herved tilsigtet en realitetsændring.

Med hensyn til den nærmere fordeling af opgaverne mellem fondsmyndigheden og aktieselskabsregisteret forudsættes følgende retningslinier: Fondsmyndigheden skal påse, at fondens ledelse ikke ved sine dispositioner, herunder uddelingspolitik, krænker vedtægten til skade for de begunstigede efter formålet. Aktieselskabsregisterets opgaver angår derimod de regler i lovforslaget, der

specielt tager sigte på fondens erhvervmæssige aktiviteter.

Ligesom i forslaget til lov om fonde og visse foreninger, § 35, stk. 2, har man i *stk. 2* foreslået en bestemmelse, hvorefter fondsmyndigheden eller overregistrator ved overtrædelse af lovforslagets bestemmelser kan give bestyrelsen, direktør eller revisor pålæg om at bringe forholdet i overensstemmelse med lovens regler.

Grundlaget for myndighedernes virksomhed vil være de registrerede dokumenter, især vedtægten, og de indsendte reviderede årsregnskaber. I tilknytning hertil gives der i *stk. 3* fondsmyndigheden og overregistrator beføjelse til fra fonden at forlange de oplysninger, som er nødvendige til varetagelse af deres opgaver. Fondsmyndigheden og overregistrator kan tillige ifølge forslaget § 35 pålægge revisor at give oplysninger om fondens forhold.

I forslaget § 58, stk. 1, 2. pkt., foreslås, at oplysningerne kun skal være offentligt tilgængelige, i det omfang overregistrator bestemmer det.

Lovforslaget indebærer ikke en almindelig adgang for myndighederne til på forhånd at vurdere hensigtsmæssigheden af ledelsens forretningsmæssige dispositioner. Bestyrelsens handlefrihed er i denne henseende afgrænset af reglen i § 19, stk. 3. Herefter må bestyrelsen kun med fondsmyndighedens samtykke foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes.

I *stk. 4* foreslås, at overregistrator kan forlænge lovens frister.

Til § 55

Bestemmelsen svarer til § 37 i forslaget til lov om fonde og visse foreninger.

Det findes rimeligt, at de udgifter, der følger af det offentlige administration af fonde, så vidt muligt dækkes ved bidrag fra den enkelte fond. Fastsættelse af bidraget efter arbejdsomfang i det enkelte tilfælde vil være for ressourcekrævende ved en generel registreringspligt for fonde.

På denne baggrund foreslås i § 55, at der dels skal betales en engangsafgift ved registrering af fonden, dels et beløb ved indsendelsen af årsregnskabet. De nærmere afgifter foreslås fastsat administrativt, jfr. forslaget § 57, stk. 2.

Til § 56

Finder overregistrator efter gennemgangen af fondens årsregnskab eller af andre grunde anled-

ning til at få klargjort visse forhold vedrørende fonden, kan overregistrator efter *stk. 1* iværksætte en granskning af nærmere angivne forhold vedrørende fonden, dens forvaltning eller regnskaber. Granskningsinstituttet er imidlertid omkostningskrævende og af indgribende karakter for fonden, hvorfor man forudsætter, at det kun bliver anvendt i tilfælde, hvor der foreligger vægtige grunde. Overregistrator's afgørelse kan indbringes for industriministeren efter reglerne i forslaget § 59, stk. 2.

De forhold, som vil kunne foranledige granskning, vil ofte være sådanne, som kan medføre erstatnings- eller strafansvar. Men granskning vil tillige kunne bringes i anvendelse til opklaring af visse regnskabsmæssige eller forretningsmæssige dispositioner, selv om der ikke er grund til at antage, at der skulle kunne gøres ansvar gældende. Granskning kan således være motiveret af ønsket om at få klarhed over, hvorfor fondens økonomiske stilling er forringet.

Udgangspunktet for formuleringen af § 56 har været aktieselskabslovens § 95. Granskningen foretages af en eller flere granskningsmænd, der udpeges af overregistrator. Ifølge forslaget *stk. 2*, der henviser til § 31, skal bestyrelsen og direktionen give granskningsmændene adgang til at foretage de undersøgelser, som de finder fornødne, samt give dem de oplysninger og den bistand, der er nødvendig for udførelsen af hvervet.

Granskningen kan også inddrage dattervirksomheders forhold, og dattervirksomhedens bestyrelse og direktion har tilsvarende forpligtelser over for granskningsmændene som moderfonden.

Man har ikke fundet anledning til udtrykkeligt at foreskrive habilitetsbestemmelser for granskningsmænd, da overregistrator ved sin udpegning skal påse, at de pågældende er uvildige og har de kvalifikationer, som kræves i den konkrete sag.

Om granskningen og dens resultat skal granskningsmændene udarbejde en skriftlig beretning til overregistrator, jfr. forslaget *stk. 3*. Overregistrator sender kopi af beretningen til fondsmyndigheden, industriministeren og justitsministeren, jfr. forslaget *stk. 4*.

I forslaget § 58, stk. 1, 2. pkt., foreslås, at granskningsmændenes beretning alene skal være offentligt tilgængelig, i det omfang overregistrator bestemmer det.

Til § 57

I aktieselskabslovens § 154, stk. 2, er det bestemt, at alle anmeldelser til aktieselskabsregisteret vedrørende aktieselskaber skal ske ved benyt-

telse af de af overregistrator foreskrevne blanketter. Anmeldelsernes nærmere indhold er udførligt omtalt i lovens §§ 155 og 156.

Man har ikke fundet det hensigtsmæssigt at foreslå tilsvarende detaljerede regler i forslaget, men foreslår i *stk. 1*, at industriministeren bemyndiges til at fastsætte de nærmere regler. Udover regler om indgivelse af anmeldelse forudsætter man, at det i bekendtgørelsen kan kræves, at anmeldelsen skal angive de lovpligtige vedtægtsbestemmelser, navn, stilling og bopæl for fondens bestyrelsesmedlemmer og revisorer og for de eventuelle direktører, prokurister og suppleanter for bestyrelsesmedlemmer og revisorer. Anmeldelsen kan endvidere indeholde eventuelle begrænsninger i bestyrelsesmedlemmers og direktørers tegningsret efter forslagets § 25, stk. 2.

Med anmeldelsen skal følge vedtægten og andre i anledning af oprettelsen udarbejdede dokumenter. Endvidere bør f.eks. skøder og andre overdragelsesdokumenter forevises.

I *stk. 1* får industriministeren tillige bemyndigelse til at fastsætte regler om registrering. Det skal her særligt nævnes, at det af registreret bør fremgå, hvilken minister der er fondsmyndighed.

I *stk. 2* gives der hjemmel til at regler om afgifter i henhold til § 55 og afgifter til aktieselskabsregisteret for anmeldelse, udskrifter m.v. og bekendtgørelse efter regler, fastsat af industriministeren. Det forudsættes, at i det omfang erhvervsdrivende fonde betaler afgift for registrering i aktieselskabsregisteret, skal de ikke tillige betale afgift for registrering i fondsregistret.

Det foreslås desuden, at overregistrator har udpantningsret for afgifterne i lighed med den tilsvarende bestemmelse i § 37 i forslaget til lov om fonde og visse foreninger.

Til § 58

Et væsentligt sigte med lovforslagets regler om registrering af fonde er at skabe offentlighed omkring fonde og grupper af virksomheder, hvori fonde indgår på den i § 2 angivne måde. Derved får fondens kreditorer og offentligheden mulighed for indsigt i fondens organisatoriske og økonomiske forhold samt kendskab til, hvem der leder fonden og kan forpligte den ved retshandler.

I forslaget til lov om fonde og visse foreninger har man lagt til grund, at spørgsmålet om offentlighedens adgang til aktindsigt reguleres af lov om offentlighed i forvaltningen.

Aktie- og anpartsselskabers regnskaber, dokumenter og registerblade, der arkiveres i aktiesel-

skabsregisteret, er offentligt tilgængelige, jfr. EF's 1. selskabsretsdirektiv for 1968 art. 3, aktieselskabslovens § 158, stk. 1, anpartsselskabslovens § 128, stk. 1, bekendtgørelse nr. 154 af 19. april 1983 § 7 og årsregnskabslovens § 62, stk. 4. Disse regler begrænser ikke offentlighedens indsigt i de pågældende dokumenter (bortset fra visse regnskabsmæssige oplysninger i årsregnskabsloven, som ikke kræves indsendt, jfr. årsregnskabslovens § 62, stk. 2) og kan derved give videre aktindsigt end efter lov om offentlighed i forvaltningen.

For så vidt angår erhvervsdrivende fonde, må der i relation til spørgsmålet om aktindsigt sondres mellem, om dokumenterne beror i aktieselskabsregisteret eller hos fondsmyndigheden. For dokumenter hos fondsmyndigheden gælder som for andre fonde lov om offentlighed i forvaltningen. Derimod bør reglerne om omfanget af offentlighedens adgang til de i aktieselskabsregisteret beroende oplysninger som udgangspunkt svare til aktie- og anpartsselskabernes regler.

Bestemmelsen i forslagets § 58, *stk. 1, 1. pkt.*, fastslår hovedreglen, at dokumenter vedrørende fonde skal være offentligt tilgængelige. Årsregnskaber m.v. vil således være undergivet almindelig offentlighed.

Legatmodtagere, rentenydelsesberettigede og andre, som modtager ydelser fra fonden, kan have en berettiget forventning om ikke at blive identificeret ved navn eller lignende i de offentligt tilgængelige dokumenter. Man har imidlertid ikke foreslået en udtrykkelig regel herom, bl.a. fordi ingen regler i årsregnskabsloven foreskriver disse oplysninger offentliggjort. Fondsmyndigheden og overregistrator kan efter forslagets § 54 fordr disse oplysninger indsendt separat. For så vidt sådanne oplysninger eller dokumenter måtte blive indsendt til aktieselskabsregisteret i forbindelse med et årsregnskab eller en anmeldelse til registrering, forudsætter man, at de undtages fra offentlighed i den efter § 58, stk. 2, udstedte bekendtgørelse.

For så vidt angår erhvervsdrivende fonde, tillægges der imidlertid ud over registeringsopgaverne aktieselskabsregisteret visse beføjelser, som ikke findes tilsvarende i aktie- og anpartsselskabslovene, og hvorved aktieselskabsregisteret kan komme i besiddelse af oplysninger om forretningsmæssige og driftsmæssige forhold, ligesom vedrørende den ikke-erhvervs-mæssige, legatrettlige uddelelsespraksis. Selskabslovgivningens offentlighedsprincip bør ikke gælde for typer af dokumenter eller oplysninger, som overregistrator kommer i besiddelse af som led i udøvelsen af disse beføjelser. Der kan herved også henvises til aktiesel-

skabs-registerets særlige beføjelser efter anpartsselskabslovens § 85 a om kapitaltab. Sager herom er ved industriministeriets bekendtgørelse nr. 11 af 18. januar 1984 undtaget fra lov om offentlighed i forvaltningen. Der foreslås derfor visse begrænsninger i offentlighedsprincippet dels gennem en bemyndigelse til industriministeren, dels gennem opregning af visse dokumenter og oplysninger, hvor der i særlig grad er anledning til at fravige offentlighedsprincippet.

I *stk. 1, 2. pkt.*, foreslås at de oplysninger, som overregistrator kan forlange fra fondens revisor i medfør af forslaget § 35 samt fra fonden selv i medfør af forslaget § 54, stk. 3, kun er offentligt tilgængelige i det omfang, overregistrator beslutter det. Overregistrator skal i hver enkelt sag træffe beslutning om, hvorvidt og da i hvilket omfang de er offentligt tilgængelige.

Medens granskningsmændenes beretning ifølge aktieselskabsloven skal afgives til generalforsamlingen, skal beretningen ifølge forslaget § 56, stk. 3, afgives til overregistrator. Da beretningen ligeledes kan indeholde oplysninger om forhold, herunder forretningsmæssige forhold, som fonden, dens kreditorer eller andre trediemænd kan have berettiget ønske om ikke at få gjort offentligt tilgængelige, foreslås endvidere i 2. pkt., at overregistrator i hvert enkelt tilfælde skal træffe beslutning om, hvorvidt og da i hvilket omfang beretningen eller dele af den skal være offentligt tilgængelig.

I forslaget § 58, *stk. 2 og 3*, foreslås det, at industriministeren henholdsvis justitsministeren kan undtage dokumenter fra offentlighed ved administrative regler. Som eksempel herpå kan nævnes attester om personlige forhold, jfr. bekendtgørelse nr. 154 af 19. april 1983, § 7, stk. 4, nr. 1.

Til § 59

Stk. 1 om ophævelse eller ændring af foretagne registreringer svarer til aktieselskabslovens § 157, stk. 4.

Stk. 2 om den administrative rekurs samt sagsanlæg mod overregistratorer eller industriministeriets afgørelser svarer til aktieselskabslovens § 157, stk. 3. Bestemmelsen omfatter alle overregistratorer afgørelser vedrørende fonde.

Kapitel 11

Straffebestemmelser m.v.

Til § 60

Overholdelse af reglerne om anmeldelser og indsendelse af årsregnskaber er – som der flere

steder i det foregående er redegjort for – af betydning for, at loven kan fungere efter hensigten. Man foreslår derfor, at der ligesom i aktieselskabslovens § 160, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes en straffebestemmelse for undladelse af at indsende anmeldelser og årsregnskaber til aktieselskabs-registeret.

Er strengere straf forskyldt efter anden lovgivning, kommer denne til anvendelse.

Man foreslår i *stk. 1, 2. pkt.* – ligeledes i overstemmelse med aktieselskabslovens § 160, stk. 1, – en straffebestemmelse for de tilfælde, hvor bestyrelsesmedlemmer, direktører, revisorer og granskningsmænd eller suppleanter for disse ubeføjet røber, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kundskab om.

Indledningsvis skal til *stk. 2* fremhæves, at de strafbelagte bestemmelser foreslås givet et mindre omfang, end det er tilfældet i aktieselskabsloven. Når lovforslaget undlader at strafsanktionere bestemmelser, som er strafsanktioneret i aktieselskabsloven, skyldes det, at man har fundet, at andre sanktionsformer end straf vil være mere velegnede, f.eks. fondsmyndighedens afsættelse af bestyrelsesmedlemmer.

Af bestemmelser, som bør strafsanktioneres, foreslås i *nr. 1* følgende: § 21 (bestyrelsesmedlemmers og direktørers pligt til at give oplysning om deres beholdning og køb og salg af kapitalandele i dattervirksomheder og forbudet imod spekulation vedrørende kapitalandele i dattervirksomheder), § 23, stk. 3 (bogføring og formueforvaltning) og § 64, stk. 1 (overgangsregel).

Strafsanktionerne er i modsætning til *stk. 1* begrænset til forsæt eller grov uagtsomhed.

For så vidt angår overtrædelse af regnskabsbestemmelserne i forslaget § 26, stk. 2, der henviser til årsregnskabsloven, foreslås i *nr. 2*, at disse strafsanktionernes i det omfang, det er fastsat i årsregnskabsloven. Under hensyn til at årsregnskabsloven er ny, og dens regler endnu ikke er indarbejdet i praksis, og til at reglerne anvendes på fonde kun gælder med de fravigelser og tilpasninger, der følger af fondes særlige forhold, forudsættes, at straffebestemmelserne anvendes med varmsomhed.

Stk. 3 strafsanktionerer § 17, stk. 1, (vedr. vederlag til bestyrelsesmedlemmer) og § 40 (ydelse af legatportioner og lån m.v. til stiftere, ledelse, revisorer og dem nærtstående personer). Strafsanktionerne er begrænset til grov eller gentagen overtrædelse af de pågældende bestemmelser.

Stk. 4 indeholder en almindelig hjemmel til at strafsanktionere overtrædelse af forskrifter, der udfærdiges i henhold til loven.

Til § 61

I overensstemmelse med aktieselskabslovens § 160, stk. 2, foreslås, at overregistrator eller fondsmyndigheden kan pålægge ledelsen tvangsbøder, såfremt den ikke efterkommer de pligter, der påhviler den i forhold til aktieselskabsregisteret eller fondsmyndigheden. Anvendelsesområdet for disse bøder vil være ledelsens manglende indgivelse af behørigte årsregnskaber m.v. samt berigtigelse af indgivne anmeldelser og ledelsens undladelse af at give fyldestgørende oplysninger om fondens forhold til overregistrator eller fondsmyndigheden efter § 54, stk. 3. Endvidere vil bestemmelsen finde anvendelse i tilfælde, hvor pålæg efter §§ 39, stk. 2, og 54, stk. 2, ikke efterkommes.

Det foreslås herudover, at fondens revisor ligeledes af overregistrator eller fondsmyndigheden skal kunne pålægges tvangsbøder, dersom revisor ikke efterkommer overregistratorers eller fondsmyndighedens anmodning om afgivelse af oplysninger om fondens forhold, eller dersom disse oplysninger er utilstrækkelige.

Kapitel 12

*Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.**Til § 62*

Lovens ikrafttrædelsestidspunkt i *stk. 1* bør fastsættes således, at der efter lovens vedtagelse indrømmes en passende tid for fondene og for registreringsmyndighederne til at forberede lovens anvendelse. Som nævnt under de almindelige bemærkninger vil forslaget på den anden side ikke indebære væsentlige omstillinger inden for aktieselskabsregisteret, der indtager en central rolle i administrationen af en lov om erhvervsdrivende fonde. Det foreslås på denne baggrund, at lade loven træde i kraft den 1. januar 1985.

I forslagens § 62, stk. 2, foreslås samtidigt at ophæve aktieselskabslovens § 1, stk. 5, samt den tilsvarende bestemmelse i anpartsselskabsloven. Som nævnt i bemærkningerne til forslagens § 1, stk. 2 og 3, betragtes en fond som erhvervsdrivende, uanset at den alene varetager almennyttige formål, dersom formålet fremmes gennem erhvervsvirksomhed. I modsætning hertil omfatter aktieselskabsloven ikke selskaber, hvis vedtægter bestemmer, at udbyttet anvendes til almennyttige formål, jfr. lovens § 1, stk. 5. Der kan stilles spørgsmål ved, om anvendelsen af overskud er et relevant kriterium for, hvilke virksomheder der bør være omfattet af erhvervsretlig regulering. Hertil kommer, at aktieselskabslovens § 1, stk. 5 – samt

den tilsvarende bestemmelse i anpartsselskabsloven – ikke ses at have nogen praktisk betydning. Om bestemmelsen foreligger hverken retsafgørelser af principiel karakter eller administrative afgørelser. Administrative retningslinier om bestemmelsen er heller ikke udfærdiget.

På denne baggrund og med henblik på at tilvejebringe ensartethed i reglerne for erhvervsdrivende fonde og selskaber, foreslås det at ophæve de nævnte bestemmelser i selskabslovene.

Til § 63

Årsregnskabslovens § 66, stk. 2, bestemmer, at lovens ikrafttrædelse for selskaber, hvis hovedformål er rederivirksomhed, og som allerede var registreret på dagen for lovforslagets fremsættelse (den 29. januar 1981), bestemmes af industriministeren. Indtil dette sker (inden 1988, jfr. art. 55, stk. 2, i EFs 4. selskabsretsdirektiv af 1978 om årsregnskaber) skal rederiselskaber aflægge regnskab efter de hidtidige regler i aktieselskabslovens kapitel 12, også for så vidt angår moderselskaber, for hvilke aktieselskabslovens § 107 gælder. Aktieselskabslovens kapitel 12, der i øvrigt er ophævet efter årsregnskabslovens ikrafttrædelse, er opretholdt for disse selskabers vedkommende ved § 3, stk. 2, i lov nr. 285 af 10. juni 1981.

Reglen er begrundet i det ønskelige i ikke at forringe danske rederiers konkurrenceevne i den internationale skibsfart. Med det sigte at skabe lige vilkår mellem rederiselskaber og rederifonde foreslås en tilsvarende regel, således at disse fonde skal aflægge regnskab efter reglerne i aktieselskabslovens kapitel 12 dog med de fravigelser og tilpasninger, der følger af fondes særlige forhold. Undtagelsen fra § 108 skyldes, at lovforslaget indeholder særlige regler om indsendelse og offentliggørelse af regnskaber. Det foreslås endvidere, at de særlige fravigelsesmuligheder, der er indeholdt i forslagens § 26, stk. 3 og 4, herunder bl.a. adgangen til at anvende vandret konsolidering, anvendes med de fornødne tilpasninger.

Til § 64

Lovudkastet indeholder væsentlige nydannelser i fondenes retsgrundlag. Det foreslås derfor, at lovforslagets regler gradvist sættes i kraft for fonde, der allerede var stiftet ved lovens ikrafttræden.

I *stk. 2, 1. pkt.*, foreslås, at bestående fonde inden et år efter lovens ikrafttræden skal opfylde bestemmelserne i loven, dvs. have bragt deres vedtægt i overensstemmelse med denne og anmeldt

dette til aktieselskabs-registeret. I forhold til betænkningens lovudkast er denne frist nedsat fra to til et år. Under hensyn til at der allerede har fundet registrering sted af erhvervsdrivende fonde i fondsregistret, og under hensyn til at loven først træder i kraft den 1. januar 1985, har man fundet, at en frist på et år er tilstrækkeligt for bestående fonde til at tilpasse sig lovens bestemmelser. Da man – selv på baggrund af fondsregistreringen, jfr. de almindelige bemærkninger – ikke på forhånd kan danne sig et fuldstændigt overblik over lovforslagets konsekvenser for alle eksisterende fonde, og det derfor ikke kan udelukkes, at der er bestående fonde, hvorpå en anvendelse af loven ikke i alle henseender er rimelig, foreslås, at industriministeren efter forhandling med justitsministeren helt eller delvis kan undtage fra kravet om vedtægtens fulde tilpasning til lovforslagets krav for enkelte fonde eller grupper af fonde.

Det foreslås i *stk. 2, 2. pkt.*, at friholde bestående fonde fra kravet i § 4, stk. 1 og 2, om at føje ordet »fond« til deres navn.

Disse fonde skal dog ligesom senere oprettede fonde på deres breve og andre forretningspapirer anføre navn, hjemsted og registreringsnummer i aktieselskabs-registeret, jfr. forslaget § 4, stk. 3.

Det er i forhold til betænkningens udkast præciseret, at bestemmelserne om, at fonde ikke har retsevne, før de er registrerede, ikke gælder for bestående fonde. Denne klargøring er i overensstemmelse med § 56, stk. 2, i forslaget til lov om fonde og visse foreninger.

Man har overvejet, om kravet til en mindstekapital svarende til aktieselskaber også bør gælde for bestående fonde.

De grunde, som har ført til forslaget regler om tilstedeværelse af en grundkapital som forudsætning for oprettelsen af nye fonde, gør sig også gældende ved bestående fonde. Udgangspunktet bør derfor være, at disse regler med en rimelig frist også bør gælde for bestående fonde. Dette er også den fremgangsmåde, som er fulgt ved forhøjelse af kravene til mindstekapital i aktie- og anpartsselskaber, jfr. senest lov nr. 282 og 283 af 9. juni 1982.

Imidlertid gør der sig ved fonde særlige forhold gældende, som bevirker, at man ikke uden videre kan anvende mønsteret fra selskabslovgivningen. Medens aktie- og anpartsselskaber ofte vil have mulighed for at skaffe ny kapital enten fra den bestående aktionærkreds eller gennem offentlig udbudt aktieemission, har fonde normalt ikke tilsvarende muligheder. Fondens karakter af selv-ejende institution medfører, at der ikke er nogen

deltager- eller medlemskreds, som fonden kan henvende sig til. Bestående fonde vil derfor normalt ikke kunne opfylde kravene til mindstekapital, medmindre de har opbygget reserver, som kan overføres til kapitalen. Det bemærkes i denne forbindelse, at reserver, som er hensat til senere uddeling, ikke vil kunne anvendes hertil. Alternativet ville sædvanligvis være, at fonden opbyggede yderligere kapital gennem henlæggelse af fremtidigt overskud. Det vil dog ganske afhænge af forholdene i den enkelte fond, om fonden vil have mulighed for ad denne vej at tilvejebringe mindstekapitalen inden for en rimelig, kortere frist. Hertil kommer, at overskudshenlæggelse alene med det formål at opfylde kapitalkravet ville kunne medføre, at fonden må tilsidesætte sin vedtægtsmæssige pligt til uddeling til fondens formål.

Ud fra en samlet vurdering af de nævnte synspunkter foreslås i *stk. 3*, at bestående fonde som udgangspunkt inden tre år efter lovens ikrafttræden skal have tilvejebragt en grundkapital på det i § 8, stk. 1, omhandlede mindstebeløb. For at undgå uheldige virkninger som følge af vanskelighederne med at skaffe kapital, foreslås endvidere i *stk. 3*, at kapitalkravet ikke skal gælde for fonde, der ikke har mulighed for at tilvejebringe en grundkapital af den nævnte størrelse. Kravet om mindstekapital ved bestående fonde skal ikke gælde, hvis overregistrator på grundlag af en erklæring derom fra bestyrelsen finder, at det må anses for udelukket at tilvejebringe en grundkapital på mindst 300.000 kr. Det forudsættes, at der anlægges en samlet vurdering af fondens forhold, hvorunder indgår fondens kapitalforhold, indtjenings- og evt. mulighed for modtagelse af nye bidrag til kapitaldannelse. Det forudsættes endvidere, at der tages hensyn til fondens vedtægtsmæssige forpligtelser ikke blot med hensyn til erhvervsvirksomheden, men også til fondens varetagelse af de almenyttige eller andre ikke-erhvervs-mæssige formål. Den af bestyrelsen afgivne erklæring skal forsynes med en udtalelse fra fondens revisor.

I *stk. 4* foreslås, at kravet om grundkapital ikke gælder for fonde, der omfattes af § 10, stk. 2, dvs. kapitalforbrugende fonde.

Om forholdet mellem stadfæstede fonde og lovforslaget og om »hvilende testamenter« henvises til bemærkningerne til § 56 i forslag til lov om fonde og visse foreninger.

Til § 65

Som det fremgår af de indledende bemærkninger til forslaget kapitel 10, skal fonde, der driver

erhvervsmæssig virksomhed som udtrykt i firmalovens §§ 8 og 35, dvs. udøver handel, håndværk og industri etc. anmeldes til handelsregisteret efter reglerne i § 20 om andre selskaber med begrænset ansvar. Nærværende lovforslag medfører, at disse fonde fremtidigt skal registreres i aktieselskabsregisteret. Det foreslås derfor i *stk. 1*, at bestemmelserne i lov nr. 23 af 1. marts 1889 om handelsregistre, firma og prokura om anmeldelse til handelsregistre af selskaber med begrænset ansvar ikke

finder anvendelse på erhvervsdrivende fonde, der har hjemsted her i landet. Kun for så vidt angår filialer af udenlandske fonde foreslås, at disse fortsat skal registreres i handelsregistre i henhold til firmalovens regler.

Stk. 2 indeholder hjemmel til formløst at slette de i handelsregistre eller i foreningsregisteret registrerede fonde i forbindelse med disse fondes overførelse til aktieselskabsregisterets særlige fondsregister.